SAN-ANTONIO

ADEVĂRUL FĂCUT VARZĂ

Editura FORUM

SAN-ANTONIO

ADEVĂRUL FĂCUT VARZĂ

Original: LA VÉRITÉ EN SALADE

Colecţia San-Antonio nr. 4

Traducere de
MĂRGĂRITA VAVI-PETRESCU

Editura Forum
1992

MĂRTURII

Entuziasmul stârnit de cărţile lui San-Antonio merge crescendo, fără câteva adevăruri culese la întâmplare din maldărul de scrisori care îi sosesc în fiecare zi comisarului în camioane frigorifice.

Aş dori să găsesc un singur cuvânt care să-mi cuprindă admiraţia.

Generalul Cambronne

Când stau o lună fără San-Antonio, văd roşu!

Laplace (*de, Moscou*)

În sfârşit un autor care nu face decât cum îl taie capul.

Ludovic al XVI-lea

Este Vérigoud!

CINZANO

Îmi piere vocea.

Tino Rossi

Când îl citesc pe San-Antonio, îmi pun în mod obiectiv următoarea întrebare:

— De ce nu patruzeci şi UNU?

Richelieu

San-Antoneroziile dumneavoastră ne dăunează mult.

VERMOT

Îmi cad braţele de mirare

Venus din Milo

• PARTEA ÎNTÂI

• CAPITOLUL I

O doamnă îmi povesteşte nenorocirile sale, de la care pornesc pe dată ale mele.

Este genul de femeie aflată în pragul bătrâneţii, care se îmbracă de la Cartier[1] încercând să mascheze stricăciunile vârstei.

Are trei şiraguri de perle pe guşă, o broşă care înfăţişează un concurs de pescuit la somon, numai diamante din cele mai scumpe; două atârnători cu sclipiri ascunse, la urechi; brăţări importate direct de la Creusot[2] şi vreo zece ghiuluri, care nu sunt din ciment armat veritabil şi o fac să scânteieze ca autostrada de Vest, într-o luni seara de Paşte.

Proteza dentară este din aur, nasturii de la jartiere *idem*, ca şi fermoarul de la corset.

Ce mai, trebuie să se îmbrace într-o cameră bine păzită de la Banca Franţei şi să nu umble decât într-o camionetă blindată.

Îi împing un scaun pe care se aşază cu băgare de seamă din pricina corsetului care trebuie că-i ajunge cu cincizeci de centimetri sub linia de plutire.

— Nu mă recunoaşteţi? întreabă cu glas temător.

O învălui într-o privire cu lentilă circulară cu putere focală supra-multiplicată.

Îmi zgândăr de pomană memoria, nu izbutesc să-mi amintesc moaca asta de meduză storcită.

Oricum, simt că într-adevăr am cunoscut-o cândva în

---

1 Cartier – societate anonimă franceză (bijuterii și articole de lux), provenind din atelierul fondat în 1847 la Paris de Louis Cartier 1819-1904) (n.t.).

2 Le Creusot – oraș în Franța; centru metalurgic și siderurgic (n.t.).

viaţă. La vreo *gardian party*[3] sau într-un vis urât?

Ca să fiu cu inima împăcată, mă hotărăsc să o întreb.

Îşi scutură obrajii căzuţi, cu graţie, trebuie să recunosc.

— Amintiţi-vă… Era la petrecerea dată de vărul dumneavoastră Hector, când a fost decorat…

Încep să fierb…

Revăd seara. Îl revăd şi pe nătăfleţul de Hector dându-şi ifose cu medalia la vedere. Medalia de bronz a Educaţiei Fizice! Ca să vezi! Lui Hector, care nu a avut vreodată deltoizii mai dezvoltaţi ca ai unei libelule şi care se duce să împrumute roaba vecinului când are de mutat un ghiveci cu muşcate!

Ţineţi seama că a obţinut această distincţie pentru servicii aduse ministrului. El s-a ocupat să-i schimbe permisul de conducere pentru hodoroaga lui! Sau cam aşa ceva…

Iar nătărăul de Hector a pus la cale un zaiafet de mai mare dragul ca să sărbătorească treaba asta. Avea cornuri, vin alb cât îţi pofteşte inima (de soi, rogu-vă. Unsprezece grade faţă de latitudinea din Bordeaux!) Ce mai, chiolhan în toată legea.

Eram invitaţi, Félicie şi cu mine, ca singurele rude ale medaliatului. Şi mai erau de faţă: şeful lui de birou, un delegat al portarului de la ministerul de Interne, nevasta fabricantului de scaune din parohie şi un cocoşat care îl reprezenta pe vecinul de deasupra.

Îmi refac inventarul amintirilor legate de seara aceea şi caut zadarnic, n-o găsesc pe doamna de aur.

— Pe cinstea mea, doamnă, îmi cer scuze, dar…

— Oh! n-am stat decât foarte puţin, reia doamna cu glăsciorul ei subţirel.

Pe loc îmi amintesc.

— Asta-i! Eraţi preşedinta operelor de binefacere de care se ocupă Hector… Vă însoţea şoferul, ducând un snop de trandafiri uite aşa de mari… L-aţi felicitat pe Hector, aţi

3 Corect: *garden party* (parcare într-un parc sau o grădină) (n.t.).

suportat să vă sărut mâna şi aţi plecat…

— Da.

Bag atunci de seamă că persoana asta onorabilă pare îngrijorată, deprimată, şi la capul capătului tensiunii nervoase.

Între timp, chelnerul se apropie şi o întreabă pe doamnă ce serveşte.

— Nimic! zice.

Se vede cât de colo, nu-i stă în obicei să se afişeze pe o terasă. Are salonul ei de ceai pentru zaiafeturi cu damele din lumea bună.

— Îmi îngădui să insist, zic. Văd că sunteţi la mare necaz, doamnă…

— Bisemont!

— Aşa, Bisemont. Dacă vreţi să urmaţi sfatul priceput al unui bărbat care are o îndelungată experienţă în ceea ce priveşte băuturile fermentate, ar trebui să luaţi un alcool…

Ce mai limbă vorbesc! Tot şlefuindu-mi vorbirea, până la urmă o să sclipească[4] în hohote de plâns.

— Atunci, am să iau un pic de chartreuse, zice doamna bâţâindu-se.

Ca să fiu sincer cu dumneavoastră, trebuie să spun că-mi vine greu să pricep de ce doamna Bisemont, atât de demnă, atât de onorabilă de jos în sus şi de la stânga la dreapta, s-a vârât în mine, de cum m-a zărit, ca un căţel de usturoi într-o pulpă de oaie! Este una din acele taine încâlcite ca umorul unui inspector de poliţie, care nu-ţi iau mult timp să le lămureşti, dar care, pe moment, îţi perturbă encefalul.

Bea lichiorul care i se serveşte.

Nu zic că din pricina asta capătă culori în obraji căci, cum este sulemenită ca pe scenă, un congres al Partidului Comunist ar părea gălbejit pe lângă ea. Trebuie că a învăţat să-şi văxuiască portretul la, Faucon-Sbarre, şef adjunct al tribului Picioarelor Iuţi (Ramadier, doctor Honoris Causa).

---

4 Joc de cuvinte: *éclater* înseamnă a sclipi și a izbucni (n.t.).

— Când v-am recunoscut, suspină, am prins îndată a nădăjdui. Cred că dacă n-aş fi venit la dumneavoastră, acum aş fi fost în Sena!

Nici mai mult, nici mai puţin!

Zice mai departe răvăşindu-mi reacţiile turbomaionezei! Mi-o pot închipui în fel de fel de situaţii, pe doamna Bisemont, dar tare greu ca înecată.

Poate din pricină că înecaţii pe care-i cunosc purtau la gât bucăţi de pavaj şi nu jucărioare de la Cartier?

Simt că pe dată, şi poate chiar mai repede va aduce pe lume o explicaţie de toată minunea căreia îi voi fi naş.

Şi, într-adevăr, flerul meu de setter irlandez n-a dat greş. Tipa deschide vanele mărturisirilor:

— Domnule Comisar, mi se întâmplă ceva îngrozitor.

In petto, cum zic latinii din născare, îmi spun că sunt deja două sau trei lustre (din fier forjat) de când lucrul îngrozitor i s-a întâmplat.

Mai precis de când s-a pricopsit cu zbârciturile, bărbiile, dantura falsă, cărnurile căzute şi celulita.

— Viaţa mea s-a sfârşit! adaugă.

În sfârşit, recunoaşte ce sare în ochi. Băbătiile astea duc o viaţă aşa de amărâtă încât, de regulă, eşti silit să le pui capăt zilelor cu focuri de puşcă, precum pe a băiatului care sărea pe pânza întinsă de pompieri după ce se aruncase de la etajul şase cuprins de flăcări.

O invit să spună ce are pe suflet.

— Domnule Comisar, şuşoteşte, ceva îmi spune că pot avea încredere în dumneavoastră.

Care va să zică, băieţi, se găsesc mereu voci interioare care se bagă unde nu le fierbe oala!

Îşi pleacă genele lungi ca dinţii unei greble de fân.

Când dă din pleoape îţi vine să crezi că Amalia Rodriguez o să-i tragă un cântec, *because* zgomotul de castagnete produs de periile ei de strâns firimituri.

— Puteţi, răspund cu nobleţe dând pe gât gin-tonicul.

— Am un amant!

Dacă îşi pusese în cap să mă dea gata, se poate lăuda că a lovit în plin!

Băbătia asta!

Ah! carevasăzică sunt şomeri care nu mai îndrăznesc să se dea la noctambuli, hotărât lucru! Trebuie să ai puteri de bou ca să dai gata ditamai purcoiul!

Să vezi şi să nu crezi!

Tipul trebuie că visează urât noaptea, când îi vin în minte îmbrăţişările ei!

Sunt glume care te duc de-a dreptul la La Trappe[5], ca pe gagiul care a lansat praful de strănutat peste Hiroşima!

Îmi ofer un examen fugar, aruncându-i băbătiei Bisemont ocheade pofticioase.

Ca să faci să se mişte grămada asta de molecule avariate, trebuie să-ţi faci rost de un concurs de împrejurări şi să te pricepi să-l foloseşti. Oricum, trebuie să ai o putere de închipuire care l-ar face K.O. pe cel care a născocit sputnikul cu pedale! Sau poate-i un robot, amorezul doamnei! Ba chiar unul care nu a fost înzestrat cu simţul pipăitului!

Din pură curiozitate, întreb:

— Ce vârstă are, amantul ăsta?

Îmi cântă iarăşi câteva măsuri din *Sombreros et Mantilles* din gene.

— Douăzeci şi doi, mărturiseşte.

Îmi scot pălăria în faţa tânărului!

Douăzeci şi doi de ani, toţi dinţii, pielea palmolivată, dantura colgatată, coama tăiată à la Robert Hossein şi să fericeşti bunicile! Nu-i de colea. Al lui este viitorul, Castorul!

Îmi stăpânesc stupoarea, ce zic, nimicirea. Totuşi, asta nu i-a scăpat vecinei mele de masă care îngaimă, plină de căinţă:

— Este student… mă interesasem de cazul lui. La început nu aveam pentru el decât un sentiment pur matern… după

---

5 La Trappe – mânăstire în Franța, întemeiată în 1940; călugării din ordinul trapiștilor duc un trai al dracului de negru! (n.t.).

care, a fost o evoluţie a…

Să i-o spui lui mutu! Îmi închipui scena! Studentul tinerel şi bătrâna curvă plină de bani.

L-a năucit scânteierea bijuteriilor pe bietul băiat! Nu cu doamna Bisemont a făcut el dragoste, ci cu perlele ei, cu pepitele şi cu dopurile garafelor.

A încălecat peştera lui Ali-Baba ca să se frece de optsprezece carate fără să le vadă pe celelalte şaizeci de dedesubt.

O evoluţie a sentimentelor! A citit asta în Simone de Beauvoir!

N-am nevoie să cer să mi se aducă zaţ de cafea ca să pricep.

A fost dată în vileag şi acum dârdâie. Scandalul este gata, doar să izbucnească, precum o bombă. Trage nădejde că o să pot dezamorsa pârţâitoarea înainte să explodeze.

— Mă întâlneam cu iubitul meu în fiecare după-amiază în conacul de la Malmaison… Avea cheile, pe vremea când nu locuiam acolo, soţul meu şi cu mine…

Îşi trece mâna constelată de ghiuluri peste ochi.

— Este îngrozitor, cred că o să-mi pierd firea…

— Haide, se poate! o dojenesc, îngrijat să nu sporesc caraghioslâcul.

Dă pe gât păhărelul de chartreuse.

— Deunăzi, m-am dus la Malmaison, ca în fiecare zi…

Oh! Nesăţioasa! Mai să te înghită! În fiecare zi! Nu-l creştea în lenevie, pe student? Şi la facultate, când mergea, drăguţul de el? La examene, pesemne că se ducea doar cu numele!

— Şi mai departe, insist…

— Când am intrat în cămăruţa de la mansardă unde cunoşteam voluptatea… era mort!

Mă uit pe furiş la fundul unei domnişoare care trece prin faţa terasei şi care este cum nu se poate mai viu!

— Mort? repet.

— Mort, zice iar…

— Mort cum?

— Avea o rană îngrozitoare la gât… şi o pată uriaşă de sânge sub cap. Era oribil. Cât oi mai trăi, o să am priveliştea asta în faţa ochilor.

De data asta, simt că mă trec fiorii prin toate mădularele.

— Ce aţi făcut?

— Ei bine, eu… am plecat… Fireşte, mi-a trecut prin cap să dau de ştire la poliţie, dar mi-am zis că astfel totul va fi descoperit. Soţul meu este Preşedintele Sindicatului Importatorilor de licenţe de export! Ofiţer al Legiunii de onoare… conduce una din cele mai importante case de comerţ din Paris… a avut un strămoş pe vremea cruciadelor…

— Şi eu, zic, dar era doar de rangul doi.

Trece mai departe, cum zic caravanierii.

— Prefer moartea dezonoarei… Fără să mai pun la socoteală că voi fi acuzată că l-am ucis, cine ştie?

— Este într-adevăr foarte posibil…

Şi în mine însumi mă întreb dacă, de fapt, baba nu i-a pus pielea pe băţ fantelui într-o criză de pasiune şucărită.

— Ce trebuie să fac, domnule comisar?… Sunt o femeie pierdută!

Cad pe gânduri…

— Ascultaţi, doamnă Bisemont, întâmplarea face că sunt în concediu. Am aşadar ceva timp liber. Dacă vreţi, o să mergem acolo…

Mugeşte:

— Să mergem acolo!

— Neapărat. Trebuie să văd în ce împrejurări a murit băiatul… După care… Ei bine, pe cinstea mea, vom încerca să găsim o soluţie…

După cum vedeţi, nu mă bag prea mult. Căci mai apoi este foarte cu putinţă să o trimit pe băbătia Purcoi-de-mangoţi în vila cu o sută de uşi să tricoteze pulovere pentru bieţii studenţi fără ţiitoare.

• CAPITOLUL II

În care bag de seamă că un mort poate să nu facă hatâruri

Pomenise de un conac! De abia acum pricep în ce măsură vocabularul franţuzesc, în ciuda bogăţiei sale, poate fi elastic!

Ce conac, este de-a dreptul un fel de pălăţel. Are şi un turn mare cât Mary Marquet, o intrare principală cu două căi de acces, cum le place celor din Cuba, şi un parc în care s-ar putea turna un remake după Maria Chapdelaine[6]…

Poarta a rămas întredeschisă, semn al panicii care o cuprinse pe bătrâna Bisemont când şi-a descoperit peştele *out*.

Parcurgem aleea cea mare în formă de ac de păr. Păsările îşi ţin şedinţa de primăvară în frunzişuri, sub preşedinţia de onoare a unui porumbel sălbatic.

Doamna Bisemont este silită să încerce de două ori să urce treptele de la intrare, atât de mare îi este emoţia. Cum trebuia să arate când puştiul o expedia în al nouălea cer cu catrafuse cu tot!

Şi aici, uşa este deschisă. A trebuit s-o ia la picior ca să iasă la drum, babeta, vă daţi seama? Fugea de-i sfârâiau călcâiele, trebuie s-o spunem!

Holul este minunat, alb, cu plante rare, dale roşii, o scară cu balustradă din fier forjat şi, cum zice colegul Béru, o crampetă pe scară.

Este şi o armură îmbrăcată în damasc într-un colţ, amintire din vremea când războinicii erau livraţi în ambalaj.

Urcăm spre etaje.

Ajunsă sus de tot, în vârful turnului, doamna Bisemont se ţine cu mâinile de măruntaie şi geme într-un fel totodată nazal şi patetic.

— Nu mă încumet, nu mă încumet, boncăluie, gata să facă o criză de nervi… Intraţi singur!

Şi îmi arată o uşă.

---

6 Maria Chapdelaine – eroina romanului cu același nume al scriitorului francez Louis Hémon. (n.t.).

Deschid.

Camera este mititică: genul cretonă cu floricele, cu mobilă veche. Totul este în bună rânduială. Nici urmă de cadavru prin preajmă aşa cum nu mai sunt rezerve în contul bancar al unui producător de film în a doua săptămână de turnare.

Mă întorc pe palier unde doamna Bisemont continuă să joace pe Andromaca.

— Trebuie să fi greşit camera, îi zic, nu este nimeni…

Deschide nişte ochi cât holul de expoziţii de la Simca.

— Cu… cu… cum!

Îşi ia inima în dinţi, face trei paşi. Îşi holbează strasurile şi proteza este gata să-i pice.

— Nu este cu putinţă, îngaimă.

— Totuşi, doar dacă ne joacă simţurile un renghi…

— Dar era aici.

Îndreptă un arătător demenţial (cum ar zice un scriitor înclinat spre hiperbolă) spre carpetă.

În ce mă priveşte, tertipul ăsta începe să mă plictisească.

Poveştile cu cadavre care se fac nevăzute în timp ce careva se duce să aducă sticleţii se găsesc prin cărţuliile poliţiste de dinainte de război, da, chiar atunci, servite cu linguriţa!

O sondez pe cucoană (e un fel de a spune) şi îmi zic că am dat peste o persoană victimă a bătrâneţii. Trebuie să aibă necazuri cu marele zigomatic, iar dacă sistemul vazo-vascular o avea vreo conexiune defectuoasă n-ar fi de mirare.

— Doamnă Bisemont, intervin, nu cumva aţi fost victima închipuirii dumneavoastră? Poate aţi avut vreo halucinaţie, v-aş sfătui călduros să vă verificaţi tensiunea arterială.

Îşi scutură obrajii puhavi, pieile, podoabele.

— Nu, domnule comisar, zice cu tărie. Hérve era aici! Aici… înţelegeţi, cu gâtul tăiat, cu sângele-i nepreţuit răspândit…

Lacrimile-i sapă brazde adânci în ghips. Are necazul în

relief, biata femeie.

Mă întorc în cameră ca să cercetez cu băgare de seamă dedesubtul lucrurilor. Vorbeşte de sânge. Dacă unui tip i s-a tăiat gâtul aici, asta a trebuit să lase urme, mi se pare, nu?

De pomană fac pe Sherlock, nu scot la iveală nimic neobişnuit, niciun strop de sânge: nimic!

— Să-ţi pierzi minţile, nu alta, bâiguie cucoana din comitetele de binefacere.

După mine, asta s-a şi întâmplat în ce o priveşte.

Mi-am făcut o părere, cum zic ginecologii.

Vede că am îndoieli! Atunci, devine vehementă. Diamantele încep să sclipească, zorzoanele să zornăie, ţâţele să-i salte, faţa să i se acopere de roşeaţă…

— Vă jur că nu sunt nebună. Când am ajuns aici, uşa era deschisă. De jos, am strigat: „Eşti aici, Bisou?”

Nu se poate abţine să se sclifosească, ruşinată la culme:

— Îi ziceam Bisou.

Întrucât caraghioslâcul nu mai ucide, mă abţin să o sugrum…

— Am urcat scara, spune mai departe. Uşa camerei era deschisă.. Era acolo… Acolo…

Mereu aceeaşi poveste!

— Am făcut doi paşi în cameră, am înţeles că e mort… Am plecat… Asta-i tot!

Întrucât nu am secrete faţă de dumneavoastră, trebuie să vă mărturisesc că am sentimentul caraghios că m-am băgat într-o treabă împuţită.

Iată-mă în beţe cu nebunia unei doamne respectabile care trebuie să-şi ducă de nas slugile cu braşoave.

Dacă m-ar vedea colegii, ce mişto ar face de moaca mea!

Deodată, doamna Bisemont exclamă apucându-mă de braţ:

— Domnule comisar!

— Da?

— Nu este aceeaşi carpetă!

— Ce tot spuneţi!

— Cum de nu mi-am dat seama de la început! În camera asta, mai era una albastră... Ori, asta-i albă. De obicei, este în camera de alături...

Dă fuga în camera alăturată.

Distingem într-adevăr un dreptunghi mare, gol.

Mă iau după ea.

Atunci mă întorc în prima cameră şi ridic carpeta... Pe duşumea se decupează urma încreţită a unei carpete care trebuie să fi fost ceva mai mică decât asta.

— Vedeţi! Nu mai poate de bucurie. Vedeţi că nu mint! Cineva a venit după cadavrul lui Bisou... L-a înfăşurat în carpeta pe care zăcea şi l-a dus... Oh! Dumnezeule! Totu-i cumplit...

Sunt de părere că nu greşeşte. De data asta, îmi zic că este ceva necurat în tot bâlciul ăsta.

— Să ne luăm tălpăşiţa, hotărăsc...

— Ce o să faceţi?

— O mică anchetă se impune...

— O anchetă?

— Discretă, fiţi pe pace...

Cel mai mult o supără pe cuconiţa noastră nu atât decesul îngeraşului, cât ideea că crima riscă să-i stânjenească poziţia socială.

Poziţia socială este bunul cel mai de preţ al oamenilor. Cu cât le este mai făţoasă vitrina cu atât sunt gata de orice ticăloşie pentru a-i păstra aparenţa arătoasă.

Faţada! Ah! Frumoasele faţade, bine zugrăvite, bine făţuite... De la leagănul din lemn preţios, până la cavoul de familie din marmoră neagră! Un nume! Ţoale! Maşini! Subjonctiv! Faţade! Decoraţii! Onoruri! Cluburi! Tâmpenii! Recepţii! Faţade! Faţade! Să încerci să dai trăinicie la ce nu are nici cât! Aur! Maniere elegante! Titluri răsunătoare. Giuvaericale! Ca să-i servească drept sipet stârvului meschin care este individul.

Faţadă! Rang! Dreptul de primogenitură! Cultul belşugului! Dinari pentru cult! Treizeci de dinari! (şi mai şi

pierd)! Faţadă;

Frizuri la Antonio!

Zaharicale în alcooluri la Turnul de Argint!

Regine ale frumuseţii! Bravo Cadoricin!

Premiere mari în ţinută!

Poponeţe mititele!

Balzac! Zero, zero, zero, unu!

Ce frumoasă ar fi lumea fără oameni!

Închipuiţi-vă, ce melodie! Câtă pace! Ce minune! Adevăratul soare!

Copacii care ar putea creşte fără teama de a se preschimba în mobilă!

Taurii să se reproducă fără teama că vor ajunge, boi!

Aurul să zacă fără teama de a se preschimba în inele de logodnă!

Florile să înmiresmeze fără teama de a se preschimba în morminte!

— Întrucât cadavrul a dispărut, observă doamna, închizând uşile de data aceasta, pot socoti că sunt în afară de cauză, nu-i aşa?

— E mult spus. Să nu uităm că aţi văzut mortul aici, la dumneavoastră!

Iat-o că-şi încalecă iarăşi măgarul!

Îi pare rău că a intrat în vorbă cu mine. Îşi zice că a fost prost inspirată. Un suflet bun neştiut a venit s-o scape de cadavru... Acum, Doamna Ponţiu-Pilat îşi spală labele. Nu-i mai rămâne altceva de făcut decât să deschidă ochii asupra vieţii altui student, drăgăstos, flămând... Un adolescent pe care-l va putea creşte cu linguriţa şi pe care-l va învăţa să-şi stăpânească sila. La urma urmei, pesemne că are farmec să faci dragoste într-un sarcofag. În loc să umble la fete, o să umble la mumie! Şi ce-i cu asta! Numai în colecţiile rozalii tinerii fac curte fetelor virgine ca nişte tobe, care aşteaptă cuminţi căsătoria să-şi piardă fecioria!

În viaţă nu-i aşa! Unde ar mai fi farmecul! N-ar mai avea niciun haz!

Pentru că, de fapt ce-i fericirea? Alb peste alb... Din pricina asta nu o vedem niciodată. În timp ce realitatea se scrie cu noroi!

Latrinele ţin loc de călimări!

Un soare miraculos se joacă prin pajişti (imaginea este ştearsă, dar o scriu pentru unul din prietenii mei care locuieşte în strada Convenţiei).

Îi tai vorba doamnei Bisemont:

— Aţi venit aici cu maşina, fireşte?

— Nu!

— De ce?

— Nu ştiu să conduc. Îmi este imposibil să-i spun şoferului să mă aducă aici. Ştiţi cât de indiscreţi sunt oamenii aceştia.

— Ar trebui împuşcaţi! încuviinţez.

— Atunci, luaţi autobuzul?

— Da... Câteodată un taxi... Dar nu-mi place să fiu văzută...

— Şi amantul, cum venea?

— Tot cu autobuzul...

— Trebuie să aveţi vreun grădinar care se ocupă de întreţinerea parcului?

— Da, dar nu lucrează aici decât în week-end...

Mă uit pe aleea care duce la intrarea principală. Apoi în jurul uşii celei mari. Nu descopăr urme de roţi. Şi totuşi a plouat în zilele din urmă, iar solul este moale.

Cum naiba a fost cărat trupul băiatului?

Ce situaţie încâlcită!

Doamna Bisemont se aşază lângă mine în vehiculul meu pe benzină.

— Daţi-mi numele şi adresa amantului.

Îngăimă:

— Nu se poate altfel?

Şi-a revenit pe de-a întregul, bătrâna curviştină! Iat-o intrată iar în priză cu recepţiile ei mondene, salonul Ludovic al XV-lea, pedichiuristul chinez, maseurul şi operele de

binefacere, cu chermeză mare o dată pe an sub preşedinţia domnului Canonic Ipso-Facto…

— Nu se poate altfel, doamnă Bisemont.

— Se numea Hervé Suquet… strada Verneuil, numărul 41…

— Şi adresa dumneavoastră?

— Strada Pompei numărul 97…

— Cum se face că după ce aţi descoperit cadavrul v-aţi dus pe Champs-Elysées în loc să vă întoarceţi acasă?

— Eram ca un suflet chinuit…

Conduc în viteză. Mă grăbesc să scap de baborniţă ca să mă pot ocupa ceva mai îndeaproape de buclucul în care a intrat.

— Vă las acasă?

— Lăsaţi-mă în Avenue Victor Hugo… Ce aveţi de gând să faceţi, domnule Comisar?

— Să fac lumină în afacerea asta.

— Mă veţi ţine la curent?

— Bizuiţi-vă pe mine.

— Ce atitudine trebuie să iau? ciripeşte.

Ridic din umeri.

— Staţi puţin! Până o să ştiu mai multe, sunteţi singura persoană care pretinde că domnul Suquet este mort!

Descarc purcoiul de aur la locul indicat, şi, fără să stau pe gânduri nicio zecime de secundă, iau direcţia strada Verneuil.

• CAPITOLUL III

În care sunt mai degrabă ispitit să mă încred în aparenţe

Clădire veche şi tipică pentru malul stâng.

Portăreasa se sprijină într-o mătură şi îi istoriseşte unei cumetre din vecini cum i-a fost operat pisoiul, poveste tragică în două episoade şi cu ablaţiune definitivă! Întrerup povestirea, întotdeauna umilitoare pentru un om faţă de care natura s-a arătat darnică.

— Unde-l găsesc pe domnul Suquet, vă rog?

— La patru, pe stânga…

— Este acasă?

Stăpâna măturii îmi aruncă o privire care ar face să-ţi treacă sughiţul.

— Păi ştiu eu, cu unul ca ăsta… Câteodată stă în pat toată ziua, alteori pleacă înainte să apuc să scot gunoiul!

Nevrând să mai tulbur viaţa interioară a doamnei Ducordon, mă distrez urcând patru rânduri de scări, mulţumind cerului că m-a înzestrat cu două picioare în perfectă stare, dar deplângând totuşi faptul că blocul nu a fost prevăzut cu o cuşcă din alea de oţel pe care le arunci în sus cu degetul.

Ajuns la patru pe stânga, trag de mânerul soneriei. E chiar un picior de căprioară. Uşa este plină cu inscripţii cu cretă, în stilul „Nu deranjaţi locatarul, trage la aghioase”, şi alte năzdrăvănii studenţeşti de acelaşi soi.

Aş zice că micul Suquet o ţinea într-un huzur. Se ducea în patul doamnei Bisemont să-şi câştige pâinea după care o păpa întovărăşit de cheflii.

Fac o figură de sesam şi uşa se deschide.

Oh! Pe toţi zeii, ce palat! Un pod dat cu var, destul de mare, de altfel, unde domneşte o dezordine de nedescris.

Closetele sunt pe palier, apă potabilă *idem*…

Două divanuri acoperite cu păturі în culori vii, nişte chitare fără corzi pe pereţi şi fel de fel de rahaturi. Cutii de săpun în felurite culori, vă daţi seama cum arată locul?

Cum să nu preţuiască atunci micul peşte frumoasa coşmelie de la Malmaison. Asta îl ajuta să-şi dea silinţa, drăguţul de el! Când urca scările de la intrarea casei Bisemont şi trecea prin holul somptuos îl lua cu furnicături pe la bilă.

Bogăţia altora este un doping puternic!

La el în pod se distrau doar prietenii. Era un loc de distracţii.

Nu te simţi în largul tău pe scena unui music-hall.

Ascundea lipsurile sub ghiduşii. De exemplu, pe tavan, chiar deasupra divanului cel mare, este o inscripţie:

„Patronul nu se însoară!”

Nostim! Nostim, dar trist! Trist precum zâmbetele care ascund o nesfârşită amărăciune.

Pe jos – teancuri de cursuri.

Nişte vase pe o masă…

Sertarele unui scrin trase pe jumătate… Mă uit prin ele şi-mi dau seama că trusoul amicului Hervé era mai degrabă sărăcăcios. Câteva cămăşi din pânză de saltea, nişte blugi… în rest, boarfe! În rest, sărăcia tinerească, sărăcia zeflemitoare!

Sticle goale, cutii de conserve…

Poze cu femei goale tăiate din reviste ilustrate în care se arată ceea ce femeilor nu le place câtuşi de puţin să ascundă…

Şi, într-o cadră ieftină, luată din vreun Prisunic[7], fotografia unei drăgălaşe puştoaice zâmbitoare, cu gropiţe adorabile, cu ochii strălucind răutăcios, cu buze umede… Neîndoielnic egeria[8] lui Suquet? Dama de inimă în braţele căreia uita de damă de treflă!

Ca un profesionist, scot fotografia din cadră şi o împăturesc ca să o pot băga în buzunar. După care îmi continui inspecţia…

Faţa divanului este tapisată cu facturi neachitate pe care umoristul a scris aprecieri puţin măgulitoare pentru furnizori.

Între altele scrisoarea aprigă a unui croitor de la care a luat un costum şi un pardesiu pe credit şi care îl face cu ou şi cu oţet, *because* n-a primit niciun sfanţ de la primul vărsământ.

Scrisoarea este destul de recentă.

Mă uimeşte un lucru: nu-i niciun pardesiu în podul lui Suquet. Ori, era prea frumos azi de dimineaţă ca să-l fi pus

---

7 Prisunic – rețea de magazine cu preț unic pentru numite grupuri de mărfuri (n.t.).

8 Egerie – cândva, nimfă inspiratoare și, după unii, chiar soție a lui Numa Pompilius. Azi, inspiratoare și nu soție a unui om politic, a unui artist! (n.t.).

pe el la plecare.

Să-l fi vândut? Ar fi de mirare. Un telal nu i-ar fi dat mare lucru pe el iar doamna Bisemont îi dădea oricum ceva să-şi ducă traiul…

Plec cu gândul că toate astea sunt foarte ciudate. Mă încearcă un sentiment nedesluşit, ca de fiecare dată când mă aflu în faţa unei enigme prost ticluite…

Căci, trebuie să fiţi de acord cu mine că enigma asta este ticluită ca dracu! O mamaie care se duce să facă dragoste îşi găseşte amantul cu gâtul tăiat… Spală puţină, cuprinsă de spaimă! Dă de veste unui poliţai pe care-l cunoaşte. Când se întoarce, însoţită de poliţai, ia mortul de unde nu-i… Carpeta pe care zăcea a fost înlocuită cu alta… şi…

Şi fleoşc! Cine îmi poate spune dacă baborniţa Bisemont n-are furnici în encefal? Poate că a născocit totul! Sau poate că Suquet s-o fi înţeles cu drăguţa lui?

Ajung la capătul scărilor.

Cerbera dă cu mătura bodogănindu-i pe cei care trec prin viaţă uitând să se şteargă pe picioare.

E drept că lumea nu face decât să treacă. E aidoma figurilor de la tirurile din bâlciurile care se perindă pe fundalul de pânză ce înfăţişează o margine de pădure… Ţinteşti: poc! Fie că nimereşti sau tragi alături, figurile dispar. După care dau o raită prin neant înainte să se ivească iar.

Morţii au înviat… Totul se ia de la capăt…

Portăreasa pune capăt (dacă pot spune aşa despre o guralivă) cugetărilor mele.

— Deci, este acasă?

— Nu.

— Ce naiba aţi făcut acolo atâta timp?

— M-am recules în faţa uşii!

Se uită la mutra mea cu mare băgare de seamă.

— Nu cumva sunteţi unul din idioţii care scriu porcării pe palierul lui Suquet?

— Idiot poate că sunt, dar nu din genul smângălitorilor.

Ridică din umeri.

— Păi, atunci sunteţi vreun creditor... Nu-s decât două soiuri de oameni care vin aici: creditorii şi mitocanii...

Mă feresc să o lămuresc şi o las cu îndoiala în minte.

Scot fotografia fetei.

— O ştiţi?

— De unde aţi luat-o?

— Este o persoană de care mă interesez... Gagica lui, aşa-i?

— Da. De ce?

— Nu locuieşte cu el?

— Nu, de ce?

— Ce viaţă duce, lăsând la o parte deliciile pentru Suquet?

— Lucrează, de ce?

— Unde?

— La un discar, de ce?

— Un ce?

— Un negustor de discuri...

— Vine des?

— Da... Seară de seară... E un dezmăţ până noaptea târziu. Se plâng până şi vecinii! Pun discuri pe care le fură probabil de la patron. Şi se îmbată...

— De ce nu stă aici?

— Stă la patronul ei care este prieten cu taică-său care este funcţionar la Marsilia...

Cumătra Freacătare se opreşte cât să-şi umple plămânii supravoltaţi cu oxigenul propriu combustiei sale interne.

— Care-i adresa discarului?

— Drept să spun, habar n-am... E o străduţă care dă în strada Rennes, ştiţi? Nu departe de un oficiu poştal; dacă ştiţi. Ştiţi unde-i?

— Este orbitor de limpede. Cum o cheamă pe persoana asta simpatică?

— Josée.

Încruntă din sprâncene:

— Oţi fi vreo rudă? Pun prinsoare că v-a trimis tatăl fetei? Domnule, să-i spuneţi să fie cu ochii pe ea. În ziua de azi, tineretul nu mai e cum era odată…

Şi iat-o lansându-se despre subiectul de predilecţie al oamenilor care nu au comun cu tinereţea lor decât amintiri decolorate. Le este tare ciudă pe tineri că s-au născut mult în urma lor. Aşa-i, e cam trist, dar trebuie oricum să-ţi găseşti o îndreptăţire!

Viaţa veşnică, nu-i pentru lumea asta.

Uitaţi-vă la etajul de deasupra: aureole, harfe, LUMINĂ! Preafericiţii, aşa li se zice! În loc de Dunlopillo au norii şi uită de subsol!

Huzurul te face să uiţi de unde ai plecat!

După ce doamna Măntorcîndată şi-a sfârşit litania de sarcasme despre dezmăţaţii acestui veac, înnod firul realităţii.

— Ce?

— Josée şi mai cum?

— Ce?

— O cheamă Josée şi mai cum?

— Boyer!

— Mulţumesc…

O las să-şi vadă de măturat şi o iau spre Rue de Rennes ca să descopăr în străduţa „care ştiu unde-i” dugheana discarului „pe care o ştiu”.

•

Îi zice „Moara cu muzică”.

Este un magazin numai în lungime, cu două cabine de audiţie la capăt… Ca să ajungi până la ele, treci de o tejghea dublă care geme de fel de fel de discuri. Băieţi care se străduiesc să ia o înfăţişare inteligentă studiază ultimele înregistrări ale bluesurilor lui Sam Scou şi cele mai noi discuri ale domnului Presley dinaintea plecării în armată.

Mă benoclez la vânzătoare şi o recunosc pe una ca fiind Josée.

E şi mai şucară ca în fotografie. Culoarea şi relieful o

avantajează fără doar şi poate. Să tot aibă optsprezece ani (numai primăveri!). Este şatenă, cu o frumoasă piele ocru, cu pistrui. Ochii migdalaţi au culoarea chihlimbarului.

Credeţi-mă, nu pentru frumuseţea imaginii vin cu această comparaţie.

O cercetez preţ de o clipă compulsând discurile de 45 de turaţii ale fraţilor Mî-Lia, vestiţii cântăreţi din drâmbă cu perdele japoneze.

Puştoaica Josée este drăgălaşă, amabilă, drăguţă... Ce mai, are tot ce-i trebuie ca să vândă discuri tinerilor. Îi cunoaşte de altfel pe mai toţi. Aceştia glumesc cu ea... Ce mai tura-vura, n-am ce căuta pe aici. De prisos să intru în vorbă ca să-i spun toată tărăşenia. Sunt tot mai puţin sigur că-i vorba de o înscenare. Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât mi se pare că doamna Bisemont a avut o reaprindere a flăcării în carburator.

Ies ca să-i telefonez lui Félicie, femeia de treabă care-mi este mamă.

— Ce-i cu tine? întreabă îngrijorată, recunoscând glasul bine timbrat (am fost filatelist) al fiului unic şi preferat.

— Nimic grav, mamă. Doar că aş vrea să-i telefonezi vărului Hector ca să-l inviţi la cină deseară...

De-ar vedea mama un marţian în pantaloni de călărie debarcând în grădina noastră cu pavilion şi n-ar fi mai năucită. Ştie că am oroare de trei lucruri în viaţă: de femeile urâte, de ceapa prăjită şi de mesele luate cu Hector.

— Să-l invit pe Hector! exclamă, crezând că-i vorba de vreo şotie a dragului ei Tonio.

— N-o să ai bătaie de cap. O să aduc pui rece dacă nu mai ai haleală...

— Nu, nu, fac ruladă de viţel!

— Atunci, e minunat. Dacă te grăbeşti puţin, îl mai prinzi la minister. L-aş suna eu, dar ar crede că-i o păcăleală!

Bâiguie:

— Dar sub ce pretext trebuie să-l invit?

Căci Hector vine la noi de două ori pe an: de întâi ianuarie şi de ziua lui Félicie…

— Spune-i că vrei să-i ceri sfatul în legătură cu economiile tale… Ştii doar că face plasamente îndrăzneţe la Casa naţională de Economii.

Ce vreau eu este sfânt pentru buna Félicie.

— S-a făcut, zise fără să mai insiste.

Închide telefonul. Fac la fel, neavând nimic de răspuns şuieratului tonului.

Întrucât sunt prin partea locului, mă duc să rad un punci rece la *Rhumerie Martiniquaise*, între o mulţime de celebrităţi în germene care se pregătesc să-i refacă pe Sartre sau Buffet umplându-se cu alcool.

• CAPITOLUL IV

În care este dovedit că friptura de viţel, ca şi răzbunarea, se poate consuma rece

Cu bună ştiinţă, şi făcând-o dinadins, după cum îi place să repete prietenului meu Pleonasm (repetitor agreat la Facultatea de Trăncăneală cu tot soiul de Pisălogeli) mă înfiinţez acasă cu oarecare întârziere care ţinteşte două scopuri şi le atinge.

Primo, îmi îngăduie să-mi expediez pe gât cu transport plătit patru punciuri albe şi *deuxio*, lasă vreme Féliciei să sporovăiască cu soiul ăsta de furuncul care este Hector.

Când împing poarta pavilionului din Saint-Cloud, îl găsesc pe vărul meu cu un pahar de Banyuls în mână. Taman îi explică Féliciei că nu-i nimic mai nimerit decât Casa de Economii când ai lovele de pus la ciorap, şi că o adică dacă eşti cu adevărat, dar cu adevărat neruşinat, poţi încerca să iei ceva cu împrumut pe Şvaiţerul cu chimen din Vosgi, cu capital indexat, lumină roşie în spate, frâne cu tambur, ghidon telescopic, apă caldă şi rece şi vedere directă la stradă.

Draga de Félicie care, în afara casei noastre, nu are decât un capital de mercerie la Nanterre, dat în girare de douăzeci şi cinci de ani, ascultă moleşită explicaţiile astea

docte.

Hector îşi dă ifose.

Face paradă de superioritatea lui nepăsătoare trecându-şi degetul mare prin bucla bretelelor şi încrucişându-şi picioarele de cocostârc în x cu distincţia domnilor de la Jackey Club.

Sosirea mea, ca de obicei, îl face să-şi încrunte sprâncenele.

Când mă vede, intră în panică precum un gonococ care vede venind streptomicină.

— Salut, Hector, ce vânt bun te aduce?

Tonul meu curtenitor îl descumpăneşte. Mă măsoară din cap până-n picioare, mă priveşte insistent, mă iscodeşte, mă studiază şi până la urmă hotărăşte că am câştigat la Loterie.

— Scumpa ta Mamă m-a rugat să vin să împărţim pâinea şi sarea ca să stea de vorbă cu mine în particular.

Rosteşte apăsat *particular* aşa cum un automobilist apasă pe pedala frânei când bagă de seamă că viaductul pe care a luat-o nu ajunge la celălalt capăt al prăpastiei.

Mă aşez şi despăturesc *France Soir* în care La Commère mă înştiinţează că pe 32 ale aceleiaşi luni, Cécile Sorel[9] va avea cu o sută zece ani mai puţin decât anul viitor şi că Daniel Rops[10] a izbutit o vorbă de duh (ar fi zis: „Ce e, Vanghelie!”)

Hector, care nu citeşte decât *le Pèlerin* se chiorăşte la prima pagină a fiţuicii, şi îşi dă cu părerea că Group-captain, în loc să desfacă petalele Margaretei ar face mai bine să se călugărească…

Îi zâmbesc îngereşte.

— Apropo, Hector, ce se mai aude cu societatea corală?

— Numai bine, afirmă. Avem elemente excelente. Va

---

9 Cécile Sorel – actriță franceză (1873-1966), societară a Comediei Franceze (n.t.).

10 Daniel Rops – pseudonim al lui Henri Pétiot (1901-1965). Romancier, eseist și istoric. Membru al Academiei Franceze (n.t.).

trebui ca mama ta şi cu tine să asistaţi la gala de sfârşit de an.

— Tot doamna Bisemont vă este manager?

— Ne patronează! rectifică Hector.

— O persoană onorabilă, aşa-i?

— O sfântă!

— Sfânta voastră patroană, ce mai!

Râd. Dar fără ecou la vecinul meu…

Hector are simţul ierarhiei, al respectabilităţii, al banului şi al legilor.

Îşi bagă un deget impersonal între gâtul sfrijit şi gulerul de celuloid.

— Nu-ţi poţi închipui, Antoine, devotamentul acestei femei cu inima de aur…

— Ce spui?

— Este ex-tra-or-di-na-ră!

Iau un glas împăciuitor ca să-i cer lămuriri lui Hector. Un glas de prelat care predică uitarea de sine înainte să treacă la chetă!

— Am auzit vorbindu-se de soţul ei. Are avere mare, nu?

— Uriaşă!

— Şi el, ce fel de om e?

— Om de afaceri pe de-a întregul… Nu este văzut mai niciodată. A venit o singură dată la o serbare de caritate, este un om ocupat.

Ocupat să câştige bani!

Ocupat să vândă mai scump decât a cumpărat…

Pe mine, asta mă dă gata.

— Simpatic?

Hector îşi ţuguie târtiţa de pui jigărit care i-a ţinut dintotdeauna loc de gură.

— Nu-i cuvântul potrivit… Nu-şi prea deschide inima.

În vreme ce nevastă-sa şi-o oferă la domiciliu.

— Au copii?

— Nu.

— E cam singură, biata femeie?…

— Se poate. De aceea se ocupă de opere de binefacere… Se dedică altora, înţelegi?

— Da, înţeleg. Mi s-a spus că are un nepot, nu?

Hector începe să-mi socotească puţin neobişnuita atenţia pe care i-o acord. Mă priveşte descumpănit, ca un pinguin abătut.

— Tot ce se poate, zice posomorât.

Nu-mi pot stăpâni un căscat dezamăgit.

— Nu l-ai văzut niciodată? Îl cheamă Suquet: Hervé Suquet. Un băiat de douăzeci de ani! Îţi vorbesc de el fiindcă e prietenul fiului unui prieten de al meu… Este student…

Mutra de hepatic a lui Hector se lăţeşte.

— Da, pricep ce vrei să spui. Este adevărat, am întâlnit-o într-o zi pe doamna Bisemont cu un tânăr. Mă întrebam de altfel cine poate fi. Îl ţinea de braţ…

— Ei bine, după cum vezi, era nepotul său…

Hector pare mulţumit din cale afară.

E cât se poate de limpede că imaginea femeii la braţul unui filfizon trebuie că-l obseda în taină. Îmi este recunoscător că am risipit o îndoială cruntă care îi împroşca cu noroi eroina de vitraliu.

Félicie îşi iţeşte faţa blândă în deschizătura uşii.

— La masă! zice.

Şi iat-o venind cu un platou cu nişte gustări pe cinste. Hector, care nu mănâncă decât tăieţei cu apă şi cârnaţi de trei parale, cască ochii ca un asfixiat.

O să mai facă rost de nişte calorii, prăpăditul!

Atacăm nişte castraveţi – roşii – pastă de peşte – ouă tari – maioneză.

Félicie întreabă dacă vom avea în curând un guvern nesigur.

Fireşte, o doare în cot de asta dar are grijă să alimenteze pe toată lumea, inclusiv conversaţia.

Hector vesteşte schimbări fundamentale în structura internă a bazelor sociale a cărei conjunctură stârneşte

interesul observatorilor străini.

După părerea lui, M.R.P. s-ar alia cu P.C. care ar fuziona cu U.M.D.P. cu incidenţă asupra O.N.M., aşa încât S.F.I.O. ar cere R.G.R. o ingerinţă cu schimbare de viteză în C.Q.F.D. cu participarea celor din P.D. cărora Banca Franţei le-ar putea acorda un avans cu condiţia să facă apel la mai marii C. Nu-i nicio îndoială că în acest caz vom asista la o grupare masivă a oamenilor de bine care ar întreprinde o treabă de Romain (Jules pentru doamne)[11].

Hector predică unirea adevăraţilor democraţi. A celor care cred în ceea ce trebuie să crezi; care cred că Toulouse-Lautrec este un meci de fotbal şi care citesc printre rânduri numai să fie scris cu caracter italic.

Îl las să se desfăşoare întrebându-mă cum să fac să îndrept din nou conversaţia către baborniţa Bisemont. Îmi mai rămân destule de aflat despre onorabila persoană.

Degetul mic îmi şopteşte că toate poveştile cu opere de binefacere n-au alt ţel decât să-i servească drept paravan. Poate, folosindu-se de ele, să se bucure de libertate de mişcare; dacă pricepeţi ce vreau să zic.

Pe când Hector ne demonstrează că numai un dirigism biconvex şi o retopire unilaterală ne pot scoate de pe făgaşul în care roţile Statului s-au împotmolit, bigofonul începe să clopoţească.

Félicie îmi aruncă o privire întristată. Nu-i place telefonul. Pentru ea, este starterul care îmi dă plecarea.

Mă ridic şi mă duc la aparat. Vocea gâfâită a doamnei Bisemont îmi cotrobăie în trompele lui Eustachio.

— Domnul San-Antonio?

— Da.

— Îmi cer iertare că nu vă las în pace nici acasă, dar… S-a întâmplat ceva… Este foarte grav… Puteţi… Eu…

Îşi pierde firea, drăguţa de ea.

---

11 Joc de cuvinte intraductibil: 1. Jules Romains – scriitor francez, autor al romanului *Les hommes de bonne volonté* (*Oamenii de bine*). 2. un travail de Romain = o treabă, un lucru greu de făcut, care presupune multă trudă. 3. Jules = (în argou) amorez, amant (n.t.).

— Vin îndată, unde sunteţi?

— Acasă... Nu. Nu veniţi... Eu... Am să ies eu. Vreţi să ne întâlnim peste o jumătate de oră în locul unde m-aţi lăsat adineauri?

— S-a făcut...

Pun receptorul în furcă. Ce-o mai fi păţit, pielea asta daurită?

— Ce-i? bâlbâie Félicie fixându-mă cu ciudaţii ei ochi albaştri.

— Bérurier... Are nevoie de o explicaţie în legătură cu o lucrare; pe care i-am încredinţat-o...

— Vine încoace?

— Nu. Mă duc eu.

— Când?

— Imediat, e grabă... Dar fii pe pace, nu durează mult... Mâncaţi până mă întorc. Vă prind în urmă.

— Din pricina ruladei, nu înţelegi?

— Îmi place rece, mamă... Cu muştar, e nemaipomenită, o ştii prea bine.

•

O umbră se fâţâie în piaţa Victor Hugo.

O recunosc pe doamna Bisemont şi opresc în dreptul ei. Se repede în maşină şi îşi apasă mâinile pe cele două ţâţe fleşcăite care-i servesc drept flotoare.

— Ei, ce aţi mai păţit?

— Ceva îngrozitor! Cred că-mi pierd minţile, domnule Comisar! Vă rog, salvaţi-mă.

Şi se aruncă peste mine, căutând adăpost, biată păsărică lovită, la pieptu-mi semeţ!

Îşi dă cu prea mult parfum, cucoana asta.

Măcar de-ar fi contra moliilor! Da de unde, a ales o aiureală orientală. Ai zice că s-a spart un flacon de apă de colonie în bucătăria unui restaurant chinezesc.

O împing îndărăt, încetişor, liniştit, cu băgare de seamă să nu mă rănesc în bucăţile ei de aur.

— Ei, ei, doamnă Bisemont, staţi liniştită şi lămuriţi-mă...

Îşi recapătă un pic *self-controlul*, cum zic cei de la impozite, şi scoate din poşeta din piele de caiman o fotografie pe care mi-o întinde.

Mă zgâiesc la poză. Lucru fain. O reprezintă pe doamna Bisemont aplecată deasupra cadavrului amantului, în camera unde m-a dus mai devreme.

Mă întorc către Preşedinta Societăţii corale a lui Hector.

— Ce înseamnă asta?

— Am fost fotografiată în clipa când am descoperit corpul lui Hérve…

— Staţi puţin, doamnă Bisemont, ca să vă fotografieze în camera asta a fost nevoie de un bliţ; calitatea imaginii este o mărturie!

Nu-şi mai ia ochii de pe dreptunghiul de hârtie lucioasă, încă umedă. Nu-i mult de când se bălăcea în hiposulfit.

— Este îngrozitor, îngrozitor, psalmodiază în lacrimi şi în franceză.

— Eraţi aplecată deasupra lui… V-a prins trei sferturi din figură, după cât se pare din uşă… Nu aţi simţit lumina bliţului?

— Nu!

— Dar nu se poate!

— Nu mi-am dat seama de nimic. E drept că eram îngrozită… Nu mă gândeam la nimic…

Adevărul este că, pe fotografie, pare mai degrabă obosită, bătrâna Bisemont.

Totuşi, mă încăpăţânez să cred că ar fi reacţionat la lumina bliţului… Iată un alt mister de trecut pe răbojul meu.

— Cine a făcut fotografia? oftează.

— Asasinul, după cât se pare. Ştia că aveaţi întâlnire cu Suquet şi s-a pregătit să vă primească.

— Dar de ce să mă fotografieze?

Răspunsul meu este limpede, fără greş, fiind dictat de logica cea mai elementară.

— Ca să vă poată şantaja, doamnă Bisemont.

— Să mă şantajeze?

— Desigur. Pot să vă asigur că peste puţin timp veţi primi o cerere de bani…

— Iisuse Cristoase!

Iată cum îi smulg inima, pipota şi vezica biliară!

E la pământ, sărăcuţa!

O să facă o concluzie intestinală, ţeava de eşapament o să-i pârâie, iar pilonul o să-i ridice tensiunea!

— Aţi păstrat plicul în care era fotografia?

— Nu ştiu… Da… Staţi puţin…

Cotrobăie prin poşetă. Scoate un dreptunghi de hârtie albă, mototolită. Adresa fost redactată cu pixul, din liniuţe şi bastonaşe. Ştampila arată că a fost pusă la poştă în strada Four.

— Îmi daţi voie? zic băgând în buzunar plicul şi fotografia.

— Ce o să se întâmple cu mine? se îngrijorează.

— Când vă vor tapa, încuviinţaţi. Făgăduiţi marea cu sarea şi daţi-mi de îndată de ştire. Altceva, când aţi intrat în cameră, astăzi după amiază, aţi băgat de seamă dacă lumina electrică era aprinsă?

— Păi…

Îşi screme mintea o clipă, cu felinarele pierdute într-un extaz suspect:

— Da, aşa cred…

— Şi totuşi era ziuă?

— Era ziuă, dar perdelele erau trase.

— Întoarceţi-vă acasă şi fiţi fără grijă…

— Adevărat?

— Voi face imposibilul…

Îmi apucă mâna şi mi-o malaxează.

— Mulţumesc, mulţumesc, mulţumesc!

Nici vorbă, este o zăltată; femeia asta n-o să se potolească niciodată. Va trebui să-şi găsească întotdeauna un flăcău cu care să se dea mare. Lumea-i plină de başoldine bătrâne ca asta.

• CAPITOLUL V

În care cer ajutor celulelor mele cenuşii care răspund

„*prezent*”!

După ce îi fac vânt, mă îndrept spre casa Mare. Acum, deşi misterul sporeşte văzând cu ochii, am ceva palpabil la îndemână. Am lăsat în urmă faza legăturii – totdeauna supusă cauţiunii – cu o bătrână smintită, pentru a intra, cu toate pânzele sus, în domeniul pozitivului.

Nădăjduiesc că veţi aprecia felul magistral în care am rezumat situaţia.

Mai este lume în laborator când deschid uşa.

Magnin, asistentul directorului, se ciondăneşte cu Bérurier care îi spune o întâmplare nostimă şi se prăpădeşte de râs înainte de poantă.

— O nevastă spală rufe, zice; trece pe acolo poştaşu’, se apropie pe la spate, îi ridică fustili… şi, mă urmăreşti? Bun! Îi face felul… După care, vrea să-i vadă moaca: o bate pe umăr, iar ea tresare şi ţipă: „Fir-ai să fii! M-ai speriat!”

Şi Béru se sufocă, hohotul lui este neţărmurit, gros, cleios, rostogolitor. Torenţial, prăvălitor, tunător! Stimabilul meu coleg se învineţeşte, se înăbuşă, dă din mâini, îşi desface cravata, tuşeşte şi se opreşte în pragul apoplexiei.

Magnin nu se clinteşte căci tocmai examinează o sprânceană de cărăbuş la microscop.

— Nu-i rea deloc! îmi zice Grăsanul.

Îi zâmbesc cu multă amabilitate.

— Poveştile tale îţi seamănă!

Îi piere râsul.

— Ce vrei să spui?

— S-ar zice că le-ai pescuit în oala cu peşte prăjit de unde vii…

Ridică din umeri.

— Mereu ai ceva jignitor de spus… Parcă erai în concediu?

— Sunt în concediu.

— Ţi s-a făcut dor de meleagurile de baştină?

— Întocmai. Opt zile fără tine sunt cât opt ani fără gunoi pentru o grădină.

— Fin de tot!

Îi întind lui Magnin fotografia doamnei Bisemont.

— Măreşte-mi asta… Cât de mult, înţelegi?

— Urgent?

— Da, imediat, te aştept jos unde voi face o consumaţie aleasă cu domnul.

Pe loc faţa lui Bérurier se lăţeşte:

— Tocmai mă aşteaptă Pinaud, zice, ca să sublinieze cum toate se potrivesc de minune.

Pinaud stă ghemuit în fundul birtului, pe un capăt de banchetă. Pare tare mâhnit. Îl întrebăm din care pricină şi ne lămureşte că picoliţa i-a dat o scatoalcă sub motiv că mâna i se rătăcise pe crupa ispititoare a fetişcanei.

— Întâi de toate, am făcut-o din greşeală, lămureşte bătrânul ţap… Şi la urma urmei, chiar dacă mi-aş fi îngăduit o asemenea familiaritate, ar fi putut să se gândească şi ea că sunt Inspector Principal. Nu iei la palme un Inspector Principal de faţă cu lume! Chiar şi nevastă-mea, care mă mai bate câte o dată, nu s-ar comporta aşa! Fie că vrem, fie că nu, buna creştere dispare. Scara valorilor se clatină din temelii şi…

Îi curm vorbăria.

— Aşază-te pe o scară de pompieri şi socoteşte-te fericit că mititica nu te-a cârpit mai zdravăn! Ai o moacă de otrăvit şobolani, nu-i oglindă să nu ţi-o spună!

Tace mâlc, rănit şi abătut.

— Şi asta nu-i tot, mai zic ca să schimb vorba. Întrucât sunt în concediu, fac eu cinste. Ce beţi?

Cei doi cumetri îmi cântăresc oferta fără pripeală. Béru se hotărăşte să ia un pahar mare de brouilly iar Pinaud unul, tot mare, de tămâios…

Fiindcă nu sunt prevăzător şi las un gol în conversaţie, ia ritos cuvântul ca să ne povestească despre angina de piept a vecinului de palier.

Îl las în legea lui şi mă cufund în gânduri încâlcite…

„Cine l-a omorât pe Hervé Suquet? De ce? Ca să aibă un

motiv să o şantajeze pe doamna Bisemont? Oricum, ar fi foarte riscant... Doar dacă..."

Mă ridic, ca un medium care şi-a primit raţia de fluid!

— Că doar nu te uşcheşti! se împotriveşte Bérurier...

— Nu, doar cât să sun pe cineva!

Intru în cabină şi caut într-o carte de telefon jumulită numărul îndrăgitei persoane care se consacră cu atâta dăruire omenirii în suferinţă...

O voce gravă de slugoi, îmi răspunde. Tipul trebuie că a obţinut premiul *first* la Conservator înainte să se apuce să studieze gaura cheii.

Vorbeşte de parcă ar declama din Corneille.

— Aş putea să vorbesc cu doamna Bisemont?

— Sunteţi domnul?

— Domnul Hector Plumet, de la corala micilor Menestreli ai Sfintei Tereza...

— Să văd dacă doamna este acasă...

Se scurg câteva clipe şi glasul apăsat al babornitei Bisemont îmi sună la ureche...

— Da?

— Aici San-Antonio, doamnă...

Îşi stăpâneşte un strigăt. Sunt raiul ei. Soarele, siropul Cazé din Vosgi! Se agaţă de mine precum curtea Angliei de tradiţiile seculare.

— Doamnă Bisemont, aţi mai fost victima vreunei încercări de şantaj?

Tăcerea ei este grăitoare.

— Da sau nu? zic cu asprime.

Te descumpăneşte, purtătoarea de ghiuluri. Ar vrea să o scap de bucluc fără să fie amestecată câtuşi de puţin.

E atât de obişnuită să trăiască în puf, dărâmătura dracului!

— Da, zice! Luna trecută am primit, o scrisoare. Mi se cereau cinci sute de mii de franci, dacă nu, urma să fie înştiinţat soţul meu...

— Ce aţi făcut?

— Am arătat scrisoarea soţului!

Bine jucat! A adoptat singura atitudine ce se poate închipui în astfel de cazuri. O văd, din cabina telefonică, jucându-şi rolul de mare doamnă scârbită de meschinăria de pe lume! Şi îl văd *idem* pe industriaş, omul de afaceri distrat, citind scrisoarea, ridicând din umeri, liniştindu-şi gingaşa nevastă rănită de care probabil îi pasă cât de o ceapă degerată, căci are fără doar şi poate o jumătate de duzină de dansatoare cu care să-şi facă mendrele!

Nimic pe lume nu le face mai multă plăcere oamenilor de afaceri decât corpul de balet.

Sunt atât de obişnuiţi să pună să valseze banii altora încât capătă gust pentru coregrafie.

Da, şi-a apucat bărbatul de coarne iar eu îi strig fără glas bravo. E cel mai potrivit loc de unde să-i apuci pe bărbaţi!

— Şi ce a zis soţul, scumpă doamnă?

— Că este scrisoarea unui maniac sau a unuia care face glume proaste şi că, dacă se repetă, va anunţa poliţia…

— Şi nu s-a mai repetat?

— Nu.

— I-aţi vorbit de scrisoarea lui Suquet?

— Fireşte!

— Ce atitudine a luat, încercaţi să vă aduceţi aminte!

Tăcere… Dă târcoale întrebării.

Aştept să vină înapoi şi descifrez o inscripţie de pe peretele cabinei lăsată de un muşteriu ghiduş. Omul acesta de bine pretinde că natura l-a copleşit cu daruri şi că ţine prisosul la dispoziţia doamnelor nemângâiate, ba chiar a domnilor care nu au unde să-şi pună şezutul.

Rostesc un „alo” anemic, să înfirip conversaţia. Doamna Bisemont îşi drege glasul.

— Scrisoarea i-a făcut o puternică impresie lui Bisou… În sfârşit, lui Hervé.

— V-a sfătuit să plătiţi?

— Era tânăr şi era îngrozit…

— Înţeleg. Dar i-aţi relatat atitudinea soţului?

— Da.

— Foarte bine, vă mulţumesc.

Închid şi mă duc lângă cei doi coechipieri.

Tocmai şi-au mai comandat un rând. Picoliţa îmi surâde. Este o prospătură foarte drăguţă cu care o să mă culc zilele astea…

— Ce faceţi în clipa asta? mă adresez faimosului tandem.

Pinaud îşi şterge cu arătătorul coada umedă a ochiului.

— Eu, nimic, mărturiseşte…

— Atunci o să te pun niţel la treabă…

— Credeam că eşti în concediu, protestează stimabila lichea parodiindu-l fără să-şi dea seama pe tovarăşul de chiolhanuri.

— Aşa-i, dar tu nu eşti, din câte ştiu!

— O dată mi se întâmpla şi mie să nu am nimic de făcut!

— Nu-ţi face griji, e o treabă de tătic! Ce zic, de bunic… Să ţii urma unei puştoaice…

— Drăguţă? întreabă Pinuche.

— N-ai halit destule scatoalce în biata-ţi existenţă!

Rădică din umeri.

— Nu zic nu, am avut parte de destule grosolănii, dar trebuie să mărturisesc că uneori am tras şi foloase. Uite cum este cu femeile: nu poţi nicidecum să prevezi cum o să reacţioneze, Sunt unele care se hlizesc cu gura până la urechi şi-ţi rup vătraiul pe spinare de cum încerci un aperitiv… Iar altele, pe care le iei drept maica Tereza şi care una-două se dezbracă!

— Pentru tine, se dezbracă, numai pentru una!

De data asta, îşi arată colţii, Pinaud!

De virilitatea lui să nu te atingi, nici măcar cu o vorbă.

Orgoliul lui de mascul se revoltă.

— Ce vrei să insinuezi? protestează. Vorbeşti fără să ştii! Dragul meu, aşa în vârstă cum sunt aş putea da lecţii multora cu caş la gură…

Se lansează în consideraţii de tot interesante despre putinţele unui bărbat demn de acest nume cu grijă folosit.

— Uite, nu-i nicio lună, eram la Bruxelles la Expoziţie… Închipuie-ţi că într-un restaurant constat că am un lipici în draci la o doamnă cum nu se poate mai bine: suedeză, ce să-ţi mai zic…

— Sunt plătite să întreţină muşteriii, îi tai vorba…

Mă potoleşte cu un gest nobil.

— Intru în vorbă, sporovăiam: eu în franceză, ea în suedeză… până la urmă ne înţelegem. O ridic în slăvi. După un ceas îmi dă adresa din Honolulu ca să-i trimit cărţi poştale.

Sosirea lui Magnin pune capăt destăinuirilor şocante ale bătrânului caraghios.

În mâna întinsă ţine o fotografie lungă de un metru şi lată de şaizeci. O pune pe masă.

— E bine aşa?

— Magnific, eşti regele peliculei!

Pune paharele pe trei colţuri ale pozei ca să nu se facă sul (ceea ce ar porni să facă, dată fiind prezenţa lui Béru)[12].

— De fapt ce-i asta? întreabă: o piesă de teatru, un film sau…

— O felie de viaţă!

— Aş fi crezut mai degrabă că-i vorba de un film.

— De ce?

— Păi. Din pricina iluminatului, mai întâi… S-ar zice că un proiector este îndreptat spre protagonişti… Vedeţi, e ca o fâşie luminoasă care vine din tavan…

— Nu a fost făcută cu bliţul?

— Mai mult ca sigur nu. Era destulă lumină în jur. Trebuie că s-a folosit de un bec foarte puternic.

Încep să mă simt bine… Bine de tot.

Nepreţuitul Magnin îşi continuă expunerea:

— Şi ceea ce mă mai face să cred că este vorba de cinema, este machiajul băiatului care face pe mortul…

— Cum adică „face” pe mortul?

---

12 Joc de cuvinte intraductibil: *se gondoler* = 1. a se legăna; 2. a se îndoi, a se face sul, a se coşcovi; 3. a se prăpădi de râs (n.t.).

— Şi-a dat cu vopsea pe gât şi sub cap ca să se joace de-a asasinatul, dar n-are nicio crestătură.

Degetul lui gingaş descrie un contur sigur pe locul citat... Fotografia mărită îmi arată că spune adevărul...

Lui Suquet nu i-a fost tăiat gâtul...

Suquet a pus la punct un număr de bâlci pentru a o răvăşi moral pe baborniţă! Acum pricep totul: dispariţia misterioasă a cadavrului şi înscenarea... Voia să aibă o fotografie compromiţătoare „pentru a o face să joace cum îi cântă” pe băbătie care până atunci era cam afonă. Întrucât prima încercare de şantaj a dat greş, s-a avântat hotărât într-un circus de proporţii, cu neasemuita imaginaţie şi îndrăzneală a tinereţii.

Afurisită puşlama!

De fapt, totul se rezumă la o mirifică înşelăciune... O să pun mâna pe el şi o să-l bag vreo două zile la răcoare, cu ghionturi pe cinste din partea lui Bérurier ca să-i potolească nevricalele... O să se înveţe minte, javra mică! După asta, o să-i piară pofta să mai joace André de Lorde![13]

Mă pufneşte râsul.

— Ai dreptate, Magnin, este vorba de o ticluială ca la cinema, doar că regizorul nu-i un as.

Fac fotografia sul. Pinaud, care are de toate, îmi întinde un elastic.

— Ce mai beţi, băieţi? Dau ultimul rând şi mă duc acasă, am nişte ruladă de viţel care mă aşteaptă.

— Şi cu filarea fetişcanei? întreabă căzătura de Pinuche.

— Las-o baltă.

— Păcat, mi-ar mai fi schimbat gândurile... Cum îţi zic: tare îmi place să mă ţin după femei, ai ce învăţa...

— Asta-i cusurul tău de curvar bătrân!

Râde, ghiduş, scutură firimiturile de gălbenuş animate de vârfurile mustăţilor şi îşi suflă zgomotos nasul într-o gaură a batistei...

Pe mine mă duce gândul la portăreasa lui Suquet. Nu se

13 André de Lorde – autor dramatic francez (1871-1942 (n.t.).

înşela prea mult, draga de ea: tineretul de astăzi are nişte moravuri ciudate şi o uimitoare concepţie despre viaţă.

• CAPITOLUL VI

În care mă întreb dacă este slănină sau porc şi în care hotărăsc că-i mai degrabă porc

Azi de dimineaţă, păsărelele care zboară cu câte un fir de iarbă în cioc (ca şi cum ar bea dintr-un castronaş oxigen cu paiul) sunt mai *joyces* ca de obicei.

Trebuie spus că un soare binevoitor revarsă colb de aur peste natură.

Grădina noastră are nuanţe somptuoase, de o bogăţie fără margini.

Coada prazului, bobocii de trandafir şi păpădiile înalţă vegetaţiei un cânt de slavă neînţepat încă de cărăbuşi.

Radioul cântă în surdină o melodie ce i-ar face cârlionţi lui Yul Brynner, iar Félicie îşi vede de gospodărie îngăduindu-şi să fredoneze ceea ce i se întâmplă rar. Mi-am înghiţit micul dejun şi, cu o privire dezgustată, examinez prima pagină a fiţuicii pe care mi-a adus-o vânzătorul de ziare, abia ieşită de sub teasc şi abia încăpând atâtea mârşavii.

Echipa Franţei de sărit coarda a fost bătută de juniorii din Republica San-Marino. Un poznaş de treabă a desfăcut-o în bucăţi pe soacră-sa pentru că îşi dorise de când se ştia un geamantan din piele de porc. În afară de asta O.N.M. anunţă un ciclon, fapt care ne promite un val de căldură, iar horoscopul meu afirmă că tot ce mă voi apuca să fac astăzi va fi sortit eşecului; ceea ce este foarte bine când ştii să citeşti printre liniile de înaltă tensiune.

— Rămâi aici, astăzi? întreabă draga de Félicie cu glăsciorul ei temător.

Stau pe gânduri. De dimineaţă aş putea stârpi buruienile din grădină. După-amiază, am întâlniri cu o pipiţă care vede tot şi toate dar care, în schimb, nu cere decât să-şi ţină mâna într-a mea.

— Până după amiază, da, mamă!

Firește, chiar în clipa când îmi dau încuviinţarea bigofonul începe să cânte „Obraz lângă obraz”.

Îi ocolesc privirea Féliciei a cărei faţă strălucitoare trebuie că se schimbă văzând cu ochii. Ridic receptorul. Este baborniţa Bisemont. Uitasem de ea, de bucata asta de peşte nesărat, de când am aflat că aventura ei faimoasă este o prefăcătorie.

— Domnule Comisar… Eu… Gata!

— Ce este gata, doamnă dragă?

— Şantajistul! A dat semn de viaţă…

Cu glas uşor, suav, cu gust de fruct, piţigăiat şi superdenticolgat, dau şi eu semn de viaţă.

— I-auzi! Şi în ce fel?

— La telefon…

— Păi…

După cum Napoleon mijea sub Bonaparte, tot aşa ea simte ironia mijind în glasul meu.

— Nu mă credeţi, domnule Comisar?

— Oh! Ba da… Era o voce de bărbat, fireşte?

— Nu, de femeie!

Tresar! De femeie! Aşadar micul potlogar făcut rost de o colaboratoare? Puştoaica e, aş băga mâna în foc!

— Şi ce v-a cerut doamna aceasta?

— Două milioane!

— Ce să zic, este destul de puţin!

Scoate un strigăt care i-ar sparge timpanul unui tenor.

— Aşa credeţi?

— Pe cinstea mea, doamnă, totul este relativ, comparată cu averea dumneavoastră suma asta e măruntă… În ce fel trebuie să plătiţi?

— Mi s-a spus să pun suma într-un plic mare şi să-l duc la mine la Malmaison… Trebuie să-l pun în hol şi să plec… Am fost prevenită că dacă nu voi fi singură, sau dacă voi înştiinţa poliţia, fotografia pe care o ştiţi va fi adresată soţului meu, poliţiei şi unui important ziar de seară… E o ticăloşie.

— Când trebuie să duceţi banii?

— Azi după amiază, negreşit.

— Ce aţi răspuns?

— Că sunt de acord…

— Perfect. Veţi băga un ziar împăturit în opt într-un plic şi veţi duce plicul la locul indicat…

Suspină.

— Ce… Ce o să faceţi?

— Ce este necesar, dragă doamnă. Dar pot de pe acum să vă spun că nu aveţi de ce să vă faceţi niciun fel de griji…

Cu aceste cuvinte liniştitoare închid telefonul. Félicie se uită la mine.

— Fireşte, o să pleci? suspină.

— Ba nu mamă, nu înainte de după-amiază.

•

La prânz o iau din loc.

Malmaison nu-i decât la zece minute. În loc să ajung la întinsa proprietate a familiei Bisemont prin intrarea principală, o să-mi opresc căruţa la extremitatea parcului, într-o ulicioară pe jumătate desfundată, pavată cu pietre mari, rotunde.

Sar zidul şi o iau spre casă călcând peste muşchiul de la marginea pădurii…

Casa este cufundată în linişte.

Găsesc uşiţa de la oficiu şi meşteresc la broască. Este un zăvor tras pe dinăuntru, dar ce poate face împotriva unui bărbat care a dovedit de nenumărate ori că orice corp scufundat într-un lichid este împins de lichid de jos în sus cu o forţă egală cu greutatea lichidului dislocat…

Ce mai tura-vura, mai repede decât i-ar trebui unui iepure să se asigure de urmaşi, sunt înăuntru.

Îmi place tăcerea caselor nelocuite. Este îngrijorătoare, tulburătoare, mişcătoare… Este alcătuită dintr-o infinitate de foşnete abia auzite… Are măreţie. Miroase a aer închis… Te apucă de colo, de colo şi de colo. Nu citez pe nimeni, dar urmăriţi traiectoria carabei mele.

Întredeschid uşa holului. Este tot atât de gol ca foaia veniturilor declarate ale unui şomer.

Las uşa întredeschisă. O blochez cu un băţ de chibrit, *because* curentului viclean ce vine din Portugalia, care a adus un val de căldură cu termostat, groapă pentru ţiţei cu pardoseală din azbest, şi aştept...

Se scurge un ceas. Am luat hotărârea cea mai înţeleaptă: să pun pe dalele de la bucătărie, partea din mine hărăzită acestei folosinţe. Cu mâinile cuprinzându-mi genunchii, cu bostanul sprijinit de perete, rămân ca o bufniţă în penumbră, fără să mă joc, fără să-mi bat capul, ca un păduche cuminte, atent să completeze o regulă gramaticală.

Când a trecut o oră, desfac ambalajul alteia şi o dau ceasului s-o pască. Grozav îi mai place, nu izbutesc niciodată să-l satur.

E cât pe ce să adorm căci nemişcarea, penumbra şi tăcerea sunt cele trei ţâţe ale somnului.

Din fericire, zgomotul caracteristic unei chei care roade zăvorul unei broaşte mă scoate din toropeală. Îmi ridic jaluzelele, şi prin uşa uşor întredeschisă, o zăresc pe bătrâna Bisemont cu plicul cel mare în mână.

Îl pune pe o măsuţă din hol, lângă armură, şi îşi ia repede tălpăşiţa, ca o domnişoară de pension care ar străbate o pădure cu cincisprezece senegalezi în coş!

Îs de părere că frumoasa ei locuinţă începe să-i dăngăne a moarte şi că ar vrea să o vândă Societăţii cârpacilor de bureţi roşi de molii.

Din nouă tăcere.

Tăcere ca într-o catedrală subterană cu criptă spaniolă (De acord, nu merge deloc, dar trebuia să-mi ofer şi eu ceva!).

Aştept răbdător clipa hotărâtoare când mesagerul va veni să citească contorul. Tare trebuie că-l mai mănâncă în podul palmei! Să salţi două milioane, pe cine n-ar ispiti!

După părerea mea, între noi fie vorba şi dacă mă iau

după ce simt, ceea ce nu mă angajează decât pe mine; amicul Suquet şi bibilica lui trebuie să se fi ascuns pe undeva, aproape de proprietate încă de când au sunat de dimineaţă. Nu-i rău. Locuinţa fiind mai la o parte, s-au putut încredinţa că nimic neobişnuit nu s-a întâmplat şi că doamna Bisemont joacă cinstit!

Am fost al naibii de deştept trecând prin spate!

Câtă dreptate avea Gide: trebuie întotdeauna să treci pe unde este mai greu[14]. Şi ştia el ce ştia. De altfel nimeni nu-mi va scoate din cap ideea că dacă a refuzat întruna un fotoliu la Academie, a făcut-o pentru că îi venea greu să se aşeze!

Planul lui Suquet este limpede precum cristalul de stâncă: să se încredinţeze că nu-i stă nimeni în cale. Să vină să salte plicul cu cele două milioane, şi să se care în viteză pe Coasta de Azur unde s-o ţină în chiolhanuri...

Cel puţin aşa văd eu lucrurile...

Mă aflu în acest punct cu deducţiile mele muşcătoare şi o poftă turbată să-mi aprind o ţigară mă cuprinde, când simt că cineva se strecoară spre uşa principală.

O umbră se profilează dintr-o dată. Zâmbesc când recunosc silueta furişată a puştoaicei Josée.

Ceea ce dovedeşte încă odată, mititeilor, că dragul de San-Antonio este fără doar şi poate un super as al deducţiei; campion la toate categoriile la scremut mintea; împărat, al flerului şi omul care ţine loc de fericire conjugală în căminele distruse!

Tinerii ăştia care fac pe gangsterii, mă fac să crăp de râs. Nişte perverşi! Merită să le bagi groaza în oase şi aşa am să le şi fac!

Puştoaica înaintează pe hol; intimidată, pare-se. Se teme cam cât doamna Bisemont. Ai zice că-i sfânta-sfintelor, mititica! Şi nu-i o păcătoşenie să te bagi în cloaca escrocilor când eşti zidită ca Venus din Milo şi, colac peste pupăză

---

14 Joc de cuvinte intraductibil: 1. „La porte étroite” – roman de André Gide. 2. passer par la porte étroite – a trece pe unde este mai greu (n.t.).

mai ai şi braţe, şi ştii ce să faci cu ele…

Mie, asta-mi scoate gaze pe ţeava de eşapament!

Zăreşte plicul. O trece un fior de lăcomie şi se dă mai aproape.

O las să-i ia ca să nu poată nega mai apoi mobilurile vizitei ilegale.

Îl ia, îl strânge la piept, se pregăteşte să se îndrepte spre ieşire.

— Uşurel, drăguţo! zic deschizând uşa.

Scoate un strigăt argintiu. Pesemne a avut un ceasornicar printre strămoşi căci nu-i lipsesc resorturile.

Mă ţintuieşte cu o privire vie, arzătoare, luminoasă…

— Ce vreţi? întreabă.

— Să-ţi spun două vorbe, frumoaso!

— Ce căutaţi aici?

Am mai văzut până acum destule fete care, în astfel de situaţii, nu se scapă în chiloţi (ba am văzut destule şi fără chiloţi, de altfel) dar cu asemenea tupeu nu, încât mărturisesc că mă simt ca pe rampa de lansare.

— Dar tu, drăguţo!

Încruntă din sprâncene.

— Încetaţi cu familiarităţile, vă rog, zice cu asprime… Cu ce drept îmi ziceţi frumoaso, drăguţo! Doar n-am păscut niciodată vacile amândoi!

Când aud una ca asta, îmi sare muştarul la *naze* şi puteţi fi siguri (cum se zice la Urbaine şi Seine) că-i extra-iute!

— O s-o facem în curând şi pe asta, afirm. Dar vacile pe care le vom păzi sunt tare nărăvaşe, te previn!

Mă dau mai aproape. Bagă plicul sub braţ.

— Eşti prinsă asupra faptului, Josée!

Tresare totuşi dându-şi seama că îi ştiu prenumele. Dar îşi revine. Sfidează, are îndrăzneala tinerelor delincvente…

Mai târziu când va fi *marida* şi o jumătate de duzină de ţânci îşi vor şterge nasul de fustele ei, nu-şi va mai recunoaşte, fără îndoială, amintirile. Nu va mai crede că a fost pisicuţa asta sălbatică, gata să nege evidenţa; să

ponegrească adevărul.

— Sunt aici la mătuşa mea, doamna Bisemont! Iar dumneavoastră, cine sunteţi?

— Un copoi nu se vede?

— Aveţi mandat care să vă autorizeze să faceţi percheziţie?

— Nu, dar am două mâini pe care o să le simţi pe figură, scumpo, şi asta la iuţeală, pe cuvânt de sticlete!

Mă duc spre ea. Face un salt înapoi pentru a-mi scăpa. În învălmăşeală, dă peste armură care se răstoarnă pe pardoseală cu zgomotul unei maşini de spălat care vine de-a dura pe scări. Zgomotul o face să tresară. Rămâne stană de piatră. Profit şi îi smulg plicul.

— Crezi că ai câştigat lozul cel mare, Josée! Ei bine, o să te alegi cu un picior *in the fund* (gândurile delicate, le exprim întotdeauna în limba engleză ca să pot fi înţeles fără bătaie de cap de către Graţioasa Sa Maiestate).

Rup plicul şi scot ziarul.

— Notează „ghinion” şi spune-i amicului Hervé că dacă-i trebuie biştari, cel mai bun mijloc este să-ţi ungi încheieturile cu ulei de coate şi să trudeşti!

A înmărmurit. Rămas bun viţel, vacă, porc, păsări. Perrette! Frumoasele planuri se duc pe apa sâmbetei ca nişte câini morţi!

— Povestea asta o să te coste multişor, copila mea! Şantaj, tariful este ridicat!

Mă aştept să se împotrivească, să nege să facă pe vampa, sau să o ia la fugă… Mă aştept la orice, în afară de, bineînţeles, reacţia ei.

Iat-o pe vânzătoarea de romanţe scoţând un urlet pe lângă care un meeting de avioane cu reacţie ar părea suspinul unei fete violate.

După recitalul de sirenă, se prăbuşeşte, pradă unei înspăimântătoare crize de nervi… Îngenunchez la marginea ei ca să o readuc la viaţă.

Este o operaţie pentru care sunt înzestrat din fire.

Corsajul este o uşă pe care eşti ispitit să o deschizi până la perete, ca să-i poţi îngădui să respire în voie. Porţile unei grădini! Din care cultiv cele mai rare flori.

Îşi redeschide ochii de arhanghel blestemat.

— Ajutor! Ajutor! strigă.

— Hai, hai, fără fiţe de-astea. Dacă îmi mai faci muzicuţă mult, te previn, scumpă vânzătoare de discuri, că este de prisos, fiindcă ştiu bine de tot genul ăsta de partituri!

Dar are ochii pironiţi.

Se rostogolesc din nou.

Mă uit în direcţia pe care par să o indice…

Atunci gagiul San-Antonio simte cum un fior de gheaţă îi demarează de la tălpile umblătoarelor până în vârful giruetei, cu escală la antenă. Dinţii i se sudează, stomacul i se caţără în gât, sângele optează pentru starea solidă, bulbul funcţionează ca o roată lăsată în voia sorţii, felinarele joacă la Loteria Naţională, rotulele strigă bravo; intestinul subţire arată vreme schimbătoare, ficatul i se cirozează, splina i se sclerozează; părul de pe braţe i se poteozează; motorul se metamorfozează; şi Contorul Geiger detectează un zăcământ de ţiţei în împrejurimi.

Ce mai, am revulsii, am convulsii, mă deteriorizez, mă lichefiez, mă dizolv (dacă ţineţi morţiş) mă paradesc, mă pietrific, mă solidific, mă distrug, mă ofilesc, mă scap, mă ţicnesc, mă bolânzesc, mă avertizez, mă inversez (un om inversat face cât doi), uit de mine, etc. Trec peste restul, dintre cele mai rele de altfel, şi nu aveţi din asta decât foloase de tras!

Şi toate astea ca să vă bag în cap, şleahtă de deşucheaţi, că armura căreia puştoaica Josée i-a dat brânci când s-a zbătut, nu este goală, aşa cum sunt armurile din zilele noastre.

Are înăuntru un locatar.

În cădere coiful s-a desfăcut şi zăresc prin deschizătură ceea ce fătuca a zărit înaintea mea, adică faţa răvăşită a unui tânăr defunct care, dacă instinctul meu nu-i băgat în

priză pe un fir de caramel moale, trebuie să fie bravul Hervé Suquet, student în sexualitate ramolită la Facultatea de Coituri din Montroux (cantonul Baseli).

• CAPITOLUL VII

În care bag de seamă că realitatea întrece închipuirea!

Dintr-o dată, revăd o mulţime de judecăţi pe care le credeam temeinice şi care nu mai au acum mai multă tărie decât visul erotic al unui eunuc culcat lângă Pauline Carton.

Puştoaica Josée este tot rătutită.

La urma urmei, e de înţeles. Nu-i niciodată plăcut să descoperi un cadavru; darmite când, colac peste pupăză, se află într-o armură cu damaschin, cu încheieturile montate pe rulmenţi cu bile, tracţiunea în faţă, acoperiş decapotabil şi prohab sudat cu autogen; păi atunci, cum zic mediumii: parcă visezi!

Mă aplec peste armură. Unele piese s-au desprins, iar mortul se iveşte pe bucăţele... Îl descotorosesc de carapacea neobişnuită ca să-l examinez pe de-a întregul.

Nu-i deloc nevoie să-ţi fi petrecut viaţa într-un spital ca înşurubător-de-capace-de-coşciuge pentru a-ţi da seama că bietul băiat a decedat de mai bine de o duzină de ceasuri... A cam înţepenit pe margini, dragul mamaiei Bisemont!

A fost sugrumat cu o funie care i-a fost lăsată în jurul gâtului, ca o ultimă cravată, fără îndoială că să arate cât mai cuviincios când o să dăngăne la poarta sfântului Petre.

Reflectez preţ de o clipă. Tărăşenia asta o să stârnească un tărăboi de toată nostimada, v-o spun eu. Ziariştii o să facă un haz nebun. Că doar nu dau toată ziua bună ziua peste câte un tip sugrumat, al cărui cadavru e vârât într-o armură, ca să ai ce ronţăi.

O ridic pe micuţa Josée şi o duc între braţele impunătoare ale unui jilţ cât toate zilele, stil Ludovic al XIII-lea. Capul i se bălăbăne. Are ochii goi şi paloarea o face să semene cu o locatară a muzeului Grévin. Ca să o readuc la viaţă şi, o spun cinstit, să-mi mai descarc nervii, îi cârpesc o pereche straşnică de palme. Îşi revine.

— Cred că este de datoria ta să spui ce ai de spus! zic, în loc de bun venit. De prisos să-ţi atrag atenţia că te-ai băgat într-o treabă împuţită!

O podideşte un plâns cu sughiţuri. O las să se smiorcăie în voie căci este felul de ripostă care-l uşurează pe individ şi-l înmoaie.

Când sughiţurile se mai răresc mă aşez pe unul din braţele jilţului.

— Şi acum, dă-i drumul!

Ridică din umeri.

— Nu ştiu nimic! Este înspăimântător!

— Ei, uşurel, fetiţo! Poate că nu ştii nimic, despre moartea lui Hervé, dar oricum o să-mi spui câte ceva despre ce aţi pus la cale voi doi… V-a trecut prin cap să o şantajaţi pe bătrână acum câtăva vreme, aşa-i? După care, printr-o scrisoare anonimă, aţi amenințat-o că-i veţi spune soţului despre legătura ei cu Suquet dacă nu iese cu banii. Şi-a prevenit bărbăţelul şi aţi rămas mofluji…

„După cum vezi, ştiu începutul poveştii.” Bun. V-aţi zis că pentru a o sili să cadă la învoială, trebuie să daţi o lovitură babană, şi aţi pus la cale caraghioslâcul ăsta… Nu-i aşa?

— Ba da.

— Era mai mult o glumă decât o dramă… Prietenul tău s-a prefăcut că are gâtul tăiat. Aţi înlocuit becul din cameră cu o lampă foarte puternică… când bătrâna a venit, şi când a pătruns în cameră, tu ai tras-o în poză, exact?

— Da.

— Foarte bine… Mai departe?

Josée îşi trece în neştire mâna peste mutrişoara ei drăguţă.

— Mai departe, îngăimă… M-am dus să mă ascund în parc până la plecarea bătrânei…

Respiră greu. Pieptu-i mic se ridică în ritm grăbit.

— Bătrâna Bisemont a plecat după care am plecat şi noi, recită cu glas stins…

— Şi aţi luat carpeta?

— Da, era pătată…

— Şi aţi luat şi becul?

— Da.

— Bun, zi mai departe, şi mai iute căci mi se pare că prindem rădăcini aici…

— Ne-am întors la Paris!

— Cum?

— Închiriasem o maşină 2 CV de la un garaj de pe bulevardul Montparnasse!

— De ce?

— Ca să ocolim centrul din Malmaison. Şi apoi ne gândisem la carpetă care avea să fie pătată şi pe care trebuia s-o luăm cu noi.

— Spune, te ascult…

— Pe urmă l-am dus pe Hervé la gara Lyon.

— De ce?

— Trebuia să o şteargă la Avignon şi să mă aştepte acolo…

— De ce la Avignon?

— Este un oraş pe care l-am îndrăgit… Trebuia să tragă la Hôtel du Pont…

— De ce trebuia să se care fără tine?

— Pentru adevărul scenariului, trebuia să se facă nevăzut, chiar nu pricepeţi!

— Da, înţeleg. Dar să ştii că nu risca mare lucru aşteptând într-un hotel de aici…

— El a vrut aşa.

Păi, da. Micul laş se temea să nu intre prea mult la apă. Îi convenea să ia parte la înscenare, dar nu să participe la şantaj. Se gândea că, în cazul în care povestea se va termina prost, va fi mai puţin amestecat.

— Ţie ţi-a trecut prin minte înscenarea asta rocambolescă?

— Deh! Adică…

— Haide, nu minţi şi zi mai departe… Vom lămuri toate micile neclarităţi mai târziu.

Fata oftează din rărunchi.

— L-am lăsat pe Hervé la gară… Am dus carpeta la curăţătorie… Apoi am înapoiat maşina, am developat fotografia…

— Te pricepi la aşa ceva?

— Desigur… Am lucrat la un fotograf înainte să…

— După aceea?

— M-am dus la lucru, căci mă învoisem doar pentru o parte a după-amiezii sub pretext că mă duc la doctor… La sfârşitul zilei, am trimis fotografia doamnei Bisemont prin pneumatic… Şi azi de dimineaţă am chemat-o la telefon ca să…

— Înţeleg!

Acum culorile încep să-i revină în obraji. Faţa ei dulcică de curvişţină este îngerească! Pricep prea bine că Hervé s-a lăsat băgat într-o tărăşenie ca asta pentru ochii ei frumoşi! Merită osteneala. Sunt gata să pun prinsoare un cart de noapte pe o noapte de cart că v-aţi petrece cu puştoaica asta cele mai frumoase după-amiezi de duminică!

Şi nici n-aţi avea nevoie să faceţi rost de instrucţiuni de folosire: v-aţi descurca singuri, şleahtă de nevolnici!

— Să stăm să judecăm, Josée… Îmi spui că l-ai dus pe Hervé la gară! V-aţi dus îndată ce aţi plecat de acolo?

— Da.

— A trebuit totuşi să scape de vopseaua de pe gât?

— S-a spălat aici.

— Unde?

— E un bazin în parc…

— O să mi-l arăţi… Te-ai dat jos din maşină, la gară, să-l însoţeşti până la tren?

— Nu! Aveam prea multe de făcut în puţină vreme!

— Îşi rezervase biletul?

— Nu! Dar avea timp berechet să şi-l ia. Trenul nu pleca decât la patru şi zece iar eu l-am lăsat la patru fără un sfert!

— Şi de atunci, n-ai mai ştiut nimic de el?

— Nu.

De data asta, băieţi, plutim în cerneala chinezească cea mai neagră şi cea mai chinezească.

Mă duc spre o măsuţă pe care se află un telefon. Nădăjduiesc că firul nu e întrerupt în lipsa familiei Bisemont. Ridic receptorul: oh! ce fericire, zumzăitul se aude. Îl sun pe Bătrân ca să-i explic ce se întâmplă. La început, mârâie. Nu-i prea place ca oamenii lui să-şi folosească concediul ca să-l bage în încurcături din astea, atâta doar că, întrucât are, chiar mai mult ca mine, gustul misterului, în cele din urmă îmi spune că îmi trimite antropometria şi doctorul... Acceptă să-mi dea mie cazul şi să nu spună nimic presei.

Într-adevăr, ţin să-mi păstrez libertatea de mişcare.

Nimic mai nasol decât să ţi se ţină de coadă o duzină de tipi curioşi care habar n-au să se plimbe fără un aparat de fotografiat pe burdihan...

— Trimite-ţi-mi-l pe Bérurier, adaug la urmă...

Închid.

Josée şi-a recăpătat, odată cu culorile în obraji, şi obrăznicia. Mă credeţi de vreţi (de nu, duceţi-vă degrabă şi puneţi-vă două ouă la fiert), dar iat-o că-i dă pe labiale cu ruj culoarea pupăturii. Îmi zic, *in peto*, căci latina nu are taine pentru mine, că cel mai fentat dintre amândoi nu-i cel pe care-l credeţi. Am neplăcuta senzaţie că m-am tras singur pe sfoară. Până aici mi-a fost! Mă dădeam mare şi tare, asul aşilor care-şi pierde vremea cu nimica toată, când, de fapt, străbăteam, fără să-mi treacă măcar o clipă prin minte, o mlaştină cum alta nu-i.

— Ce program avem? vrea să ştie donşoara.

Pun capăt optimismului ei născând cu două vorbe:

— Tacă-ţi fleanca!

— Mulţumesc!

Este soni rău, pipiţa asta!

I-a sărit vreo siguranţă pe la inimă.

Nu-i nimic mai îngrozitor decât un nesimţit! Or, în zilele

noastre, dai la tot pasul peste ei. Să fie rămăşiţe ale războiului? Au fost prea mulţi ochi scoşi cu furculiţe de stridii, prea multe degete zdrobite, cărnuri arse, limbi dezlegate… Prea multe mizerii omeneşti… Asta lasă urme!

Funcţia creează organul, organul nesimţirii s-a născut!

— Nu-ţi dai seama că ţi-a murit prietenul din cauza tertipurilor tale!

Îşi scuturã capul, capul ei frumos făcut să zâmbească, făcut să iubească.

— Nu-i vina mea.

— Ba, da, o ştii prea bine! Dacă nu erai tu, ar trăi şi acum. Să pui la cale epopeea asta a caraghioslâcului ca să faci rost de două milioane! Două milioane nenorocite! Le-aţi fi păpat într-o lună, ştiu eu… După care aţi fi prădat un oficiu poştal mărginaş!

Ridică din umeri:

— Compui romane, zice?

Îi cârpesc o palmă. Nu ca să o readuc la viaţă, de data asta, ci mai degrabă să o adorm.

• PARTEA A DOUA

• CAPITOLUL VIII

În care iau: *taurul de coarne, inima în dinţi şi hotărârea cea mai înţeleaptă*!

Doctorul este un butoiaş plin cu untură, îmbrăcat într-un costum negru, croit ca pentru un rege mag, poartă ochelari cu rame de aur şi are înfăţişarea celui care găseşte că viaţa este uluitoare din orice unghi ai privi-o.

Se duce să se spele pe mâini la chiuveta din baie. Îl escortez ca să putem sta de vorbă netulburaţi.

— Ce zici?

— Gâtuit!

— Mulţumesc, asta cam bănuiam şi eu…

Ridică din umeri.

— Ceea ce nu bănuiai, cred, dragă San-Antonio, este că faptul s-a petrecut *înăuntrul armurii*!

Rămân căscat ca arenele din Nîmes!

— Baţi câmpii, doctore?

Zic şi eu aşa, ca să nu tac, căci legistul este un domn căruia nu-i stă în obicei să se ţină de calambururi când are de lucru.

Dacă ar avea, ar ridica desigur din umeri, dar un butoi nu a ridicat niciodată din umeri.

— Nu vreau să intru în amănunte pe care profanii le găsesc întotdeauna respingătoare, dar, murind, victima a avut anumite reacţii ale căror urme se găsesc în armură... Pe de altă parte, presupun că i-ar fi fost tare greu oricui să bage un cadavru în carapacea asta de fier, chiar înainte să devină ţeapăn; în sfârşit, am descoperit, la încheieturile braţelor, vânătăi adânci, ceea ce ar arăta că băiatul a încercat să se zbată, atâta doar că era prizonierul chingii ăsteia din metal!

Rămân ca la dentist.

Am văzut o groază de omoruri ciudate dar niciodată omoruri de concepţie atât de medievală!

Ai de ce să te dai jos de pe bicicletă ca să te uiţi cum pedalezi, v-o spun eu! Nu pricep nici cât negru sub unghie! Aş urmări emisiunea „atomul, prietenul nostru” (patronată de profesorul Kichi-Duhô-Duma d’Hiro Shima) cu mai puţină bătaie de cap decât întortocherile minţii bolnave care a zămislit porcăria asta.

Căci iată pe scurt datele problemei: Hérve şi puicuţa lui scornesc o înscenare care se desfăşoară după plan. Băiatul se duce la gară să ia trenul spre Avignon... Şi a doua zi după amiază i se descoperă hoitul într-o armură. Domnul s-a deghizat în homar.

— Pe la ce oră, decesul, Doctore?

— Pe la miezul nopţii, cu o oră înainte sau după...

— O.K...

Ies în grădină şi mă apropii de bazin...

Într-adevăr, descopăr împroşcături de vopsea roşie pe ghizdurile acoperite de muşchi. Până la proba contrară, puştoaica Josée a spus aşadar adevărul...

Pe când mă întorc spre intrarea principală vestitul Bérurier, zis Béru – cutezătorul, se iveşte, neras, duhnind a vin, jegos ca şi când şi-ar fi petrecut noaptea într-o ladă de gunoi dintr-un cartier sărac.

— Ce mai e nou, zice, de parcă dumnealui ar intra la un anticar.

— Un mort! Unul!

— Ce gen?

— În genul Bayard! Atât că ăsta nu era nici fără teamă nici fără prihană! Am o trebuşoară pentru tine!

— Care-i aia? întreabă căutând o aplicare riguroasă a legăturilor primejdioase ale lui Laclos[15].

— Am aici o tânără delincventă de un gen destul de special. Specia St-Germain-des-Près-J 3[16] tragic, pricepi?

— Îhî!

— O s-o duci de aici… când ajungi la arest, faci în aşa fel încât să-i dai prilejul să se care, bagi la cap?

— Ba bine că nu! Şi vrei să mă ţin după ea?

— Nu tu, căci ai trece la fel de neobservat ca o balegă de vacă pe un Aubusson. Cine te-a văzut o dată, Grăsane, ştii bine că nu te mai uită! Te lipeşti de retină şi de inimă… Îi zici lui Pinaud să o urmărească.

— Şi unde-i gagica asta?

— Vezi acuma!

Urcăm scările. Bérurier miroase a boiangerie lăsată de izbelişte şi a chiştoace reci. În hol, Josée s-a chincit în fotoliu.

Mă apropii, îi iau poşeta şi o deschid. În ea are cheile, un portofel cu două mii de franci şi fotografia lui Hervé. Iau fotografia…

— O duci pe domnişoara! îi zic lui Béru pe un ton extraprofesional. Este în stare de arest. O voi interoga mai târziu…

---

15 Laclos, Pierre Choderlos de (1741-1803), scriitor francez, autor al romanului epistolar *Legăturile primejdioase*. (n.t.).

16 J 3 – adolescent (n.t.).

— Bine, domnule comisar, zice zdrahonul înhăţând-o pe puştoaică de o aripă…

Mă uit în urma lor. Ai zice că un bou îşi duce păstoriţa la păscut. După ce nu-i mai văd, urc în camera unde a avut loc înscenarea. Nu mai este niciun bec în dulia abajurului…

Reconstitui scena după fotografia care i-a fost trimisă doamnei Bisemont.

Mă întreb cum de nu şi-a dat seama bătrâna că e cineva în spatele ei. O fi având parmezan în farfurioarele pentru gustări? Şi totuşi nu mi-a lăsat impresia că ar fi tare de urechi!

Cobor, din ce în ce mai nedumerit.

Când o să afle moş Bisemont că în armura lui îşi făcuse sălaş un hoit, ce mai faţă o să facă! Poate că aş face bine să-i spun chestia asta chiar eu!

Dar mai întâi, cum zic chinezii, mă duc să dau o raită pe la gara Lyon.

•

Fata mi-a spus că Suquet nu-şi luase bilet. Conchid că, întrebându-i pe toţi casierii de la ghişeele susceptibile de a distribui bilete pentru Avignon, dacă l-au văzut pe Hervé, am o şansă să-i dau de urmă.

Căci acum trebuie neapărat să ştiu ce a făcut băiatul de la sosirea în gară şi până la intrarea în armura familiei Bisemont.

Cu fotografia în mână, trec pe la diferite ghişee ameţindu-i pe funcţionari cu întrebări. La a patra încercare îmi văd străduniile încununate de succes. Un tip într-o bluză albă, cu chelie şi mustaţă, ia un aer inspirat privind poza pe care i-o vâr sub trompă.

Lamartine în faţa lacului, o pisică siameză torcând, un turist englez în faţa rămăşiţelor lui Napoleon n-ar avea o înfăţişare mai reculeasă.

— Avignon, Avignon! O clipă, Avignon, recită…

E în transă. Se străduie, îşi dă silinţa, dă din el, se chinuie…

— Da, el e…

— Aşadar a luat un bilet?

— Da.

— Nu aţi observat nimic deosebit?

Omul cade într-o visare adâncă, îndărătul geamului găurit care îl pune la adăpost de stropii de salivă.

— Nu, m-a întrebat la ce oră pleacă următorul rapid spre Marsilia. I-am spus că la patru şi douăsprezece…

— Era singur?

— Da, de altfel nu a luat decât un bilet.

— Vreau să zic: nu-l însoţea nimeni?

— Nu am băgat de seamă!

Îl salut pe acest vajnic funcţionar al S.N.C.F. a cărui memorie nu este egalată decât de curtoazie. Şi mă îndrept către bufetul gării căci se lasă cu sete.

În mijlocul mulţimii pestriţe care poposeşte aici în aşteptarea trenurilor, mă străduiesc să înţeleg ceea ce este de-a dreptul de neînţeles…

— La patru fără zece, Suquet a luat un bilet spre Avignon. Trenul pleca peste douăzeci de minute… Şi în aceste douăzeci de minute şi-a schimbat planul; a renunţat să mai plece… A…

Plătesc lichiorul de coacăze albe şi mă întorc la funcţionarul meu.

— Încă o informaţie, amice: unde returnezi biletele când te răzgândeşti să pleci?

— Ghişeul 14…

Mă duc la ghişeul indicat. Dau peste un domn de treabă la fel de amabil ca un bolnav de gălbinare înşelat de nevastă căruia i-a venit înştiinţarea de impozit a doua zi după ce a aflat că are vărsat şi că singuru-i fiu este de fapt al vecinului de deasupra!

— Ieri, nu cumva omul ăsta a venit să dea înapoi un bilet de clasa a doua până la Avignon?

Se benoclează fugar întâi la mine, apoi la portretul lui Suquet!

— Gură-n c… ăsta! Zice. Desigur! S-a răţoit la mine, zicea că mă mişc prea încet!

— Cât era ceasul?

— Vă spun îndată.

Scoate un registru dintr-un sertar şi caută în el…

— Era cincisprezece şi cincizeci şi două!

— Mulţumesc…

Mă afund şi mai mult în tâmpenia asta.

Se încurcă treaba, de toată frumuseţea! Dacă ne luăm după rezultatele acestei scurte anchete, Suquet a cumpărat un bilet pe care s-a dus fuguţa să-l returneze… Păi, asta zic şi eu încâlceală. Asta-i de la Sfinx citire, golanilor!

Daţi-mi iute o aspirină, că de nu am dreptul la congestie cerebrală!

Intru într-un oficiu poştal (sunt un favorit al loteriilor) şi cer unei cărţi de telefon adresa de la birou a domnului Bisemont. Mi-o dă fără probleme la litera B.

Atunci mă catapultez în caleaşca mea cu schimbător de viteze şi, mai iute decât i-ar trebui unei tinere căsătorite să cânte Mama pe melodia, „Marseillaise-ei”, iată-mă în faţa unei frumoase clădiri de pe bulevardul Haussmann; din piatră autentică, cu brânză în jurul ferestrelor, uşa principală din fier forjat şi portăreasă lipsă din curte!

O placă de aramă pentru care proprietarul s-ar fi procopsit, în timpul războiului, cu o sticlă de poşircă, anunţă cu litere mai groase decât Bérurier că birourile domnului Bisemont sunt la etajul al doilea.

Urc, intru, *because* eşti rugat să nu suni, şi pătrund printr-un ţăcănit de Underwood până la un birou pe care scrie „Informaţii”.

Frumoasa copilă care stă tolănită îndărătul mobilei îşi termină de ros pielea moartă care-i încercuieşte unghiile după care ridică spre mine o privire galeşă ca douăsprezece cântece napolitane.

— Da, zice înainte să o fi întrebat ceva.

— Cu domnul Bisemont, vă rog!

— Aveţi fixată întâlnire?

— Drept cine mă luaţi? Nu sunt cea la care vă gândiţi!

Râde cu gura până la urechi, ceea ce îmi îngăduie să-i admir amigdalele delicate.

— Să fim serioşi, despre ce-i vorba?

— Privat.

— Nu cred să vă poată primi; este cu un cumpărător străin… Sunteţi cumpărător?

— Nu, vânzător: vând belele… Iată cartea de vizită a firmei mele.

Îi vâr legitimaţia de poliţist sub nas, pe care îl are fin, delicat şi cârpăcit de un rival al lui Claoué într-o zi când ieşea de la un banchet al foştilor combatanţi.

Cască ochii cât cepele.

— Poliţia! zice.

— Da, iepuraşule. Spune-i domnului Bisemont să vândă repede ceea ce cumpărătorul a venit să-i cumpere, fiindcă sunt al naibii de grăbit.

Se ridică, îşi potriveşte fusta şi se face nevăzută printr-o uşă capitonată precum o cameră de la nebuni.

Lipseşte puţin de tot. Când se întoarce este la fel de sigură de ea ca mai înainte, *because* calmul patronului trebuie că i-a impus.

— Domnul Bisemont vă va primi peste câteva minute.

Până una alta, ca să treacă timpul, îi fac curte cât de un deget într-un pahar de sirop gândindu-mă la pipiţa care mă aştepta în Paris în acea clipă şi căreia probabil că începe să i se facă lehamite.

— Domnul Bisemont este mult prea norocos, atac sec.

— De ce? ciripeşte dulcea copilă cyranescă.

— Pentru că are o secretară aşa de drăguţă. A mea poartă pantofi patruzeci şi patru şi uită să se radă!

Se veseleşte.

— Sunteţi curtenitor pentru un poliţist.

— Da, mi se zice comisarul Făt-Frumos! Doamnele se distrează omorându-şi bărbaţii doar pentru plăcerea de a fi

arestate de mine!

Din nou râs argintiu al încântătoarei fetişcane. Are sânii pe gustul meu: în formă de biberon. Uitându-te la ei, devii un adept înfocat al regimului lactat.

Un piept ca ăsta e moartea lui Nestlé[17].

I-o spun în cuvinte măsurate cu compasul topometrului şi nu mai poate de bucurie. Îi pare rău că este închisă într-o boxă cu geamlâc căci tare i-ar mai place ca şi colegele ei să fie părtaşe la asemenea distracţie.

— Îmi placi mult de tot, iubito, afirm, mă dau în vânt după brunete.

— Dar sunt blondă! obiectează.

— Nu mă încred în aparenţe!

Tocmai atunci, moş Bisemont îşi iţeşte mutra însoţindu-l pe cumpărătorul străin, un italian care îi scutură mâna vreun sfert de ceas încredinţându-l de sentimentele lui cele mai etc., etc.

După care, când uşa s-a închis, Bisemont vine către mandea.

Este un domn. Un metru optzeci; şaizeci de ani, bătuţi pe muchie; costum prince de Galles; cravată din lână tricotată... Cum este aproape de tot chel nu i se văd prea multe fire albe. Este genul omului de afaceri întreprinzător, care nu-şi arată niciodată vârsta şi care întreabă din privire „cât". Trebuie să aibă maşini sport, amante în lumea croitoriei de lux (cliente cel puţin) şi teren de vânătoare în Sologne ca să-şi facă de cap în Normandia!

Mă măsoară din cap până-n picioare, de la stânga la dreapta şi numai în sensul acelor de ceasornic!

Niciun muşchi al feţei nu-i tresare, are ochii albaştri, pătrunzători, tăioşi.

— Intraţi, vă rog.

Pătrund în văgăuna lui de businessman. Luminoasă, pricopsită, practică.

---

17 Nestlé – grup industrial elvețian fondat în 1867 de chimistul Henri Nestlé (1814-1890). Produse lactate, produse culinare, cafea instant. (n.t.).

— Luaţi loc, domnule Comisar.

Pare că nimic nu-l scoate din ale lui. Este un bărbat destins în orice împrejurare. Pentru el, viaţa este un joc foarte grav la care ia parte cu o admirabilă stăpânire de sine.

Dă roată biroului, se aşază, îşi împreunează degetele rasate.

— Vă ascult.

— Vă aduc o veste îngrozitoare, domnule Bisemont.

Nu-i omul să-şi iasă din ţâţâni cu una cu două. Dacă i-ai spune că are o bombă H sub fotoliu, s-ar mulţumi să întrebe la ce oră explodează ca să-şi contramandeze întâlnirile.

Adăst o clipă, mă foiesc şi reflectez. Întrucât nu-mi pune nicio întrebare, zic ce am de zis.

— A fost descoperit cadavrul unui tânăr în casa dumneavoastră.

— Cine a descoperit cadavrul?

— Eu însumi…

— Aş putea să vă întreb ce v-a făcut să intraţi la mine fără să-mi spuneţi?

Are o stăpânire de sine care ar stârni pizma unei statuete chinezeşti.

— Nu vă pot răspunde pentru moment. Aflaţi doar că aveam un motiv temeinic.

Nu insistă.

— Aş putea şti ce făcea tânărul în casa mea?

— Cred că… profita de lipsa dumneavoastră ca să…

— Ca să facă dragoste cu nevastă-mea? încheie Bisemont spre marea mea mirare. Cadavrul este al domnului Suquet, bănuiesc?

Cortina!

Rămân încă o dată ţuţ.

Ce mai tărăşenie, mamă Doamne! Ce mai tărăşenie!

• CAPITOLUL IX

În care am din ce în ce mai mult impresia că mi-am rătăcit paşii în Palatul nălucirilor

Nu ştiu de ce, deodată, în biroul acesta al unui om de afaceri bogat, am neplăcuta impresie că realitatea nu-i reală; că totul este amăgire şi toate celelalte…

Îmi veţi răspunde (dacă sunteţi poeţi) că viaţa însăşi este o amăgire, o pungăşie respingătoare, dar viaţa mea de acum are neîndoios dreptul la un tur de onoare pe tărâmul ţicnelii.

Dacă domnul Bisemont ar scoate, un iepure de angora din nădragi sau s-ar deghiza în alifie, n-aş fi mai năucit.

— Eraţi la curent! bâigui cu glasul tremurat al domnului care s-a culcat cu o doamnă fără să bage de seamă că bărbatul ei soilea la capătul patului.

Are o faţă amărâtă.

— Din totdeauna, dragă domnule. Soţia mea este nimfomană. În prima lună a căsătoriei noastre, îl viola pe băiatul de la măcelărie. Ce să vă spun… Când am înţeles că nu e nimic de făcut împotriva desfrânării ei, am închis ochii ca să evit scandalul! Asta se cheamă să sacrifici ce nu poţi salva, ca să salvezi esenţialul.

Ca să salvezi esenţialul, da! Căci degetul mic îmi spune că omul ăsta onorabil ţinea la zestrea aprinsei lui soţii. Nu-i păsa cu cine împărţea tipa aşternutul, atâta timp cât putea să-i fructifice mangoţii.

Banii care aduc atâtea belele dreg multe alte lucruri.

Te fac înţelegător şi chiar tolerant.

De altfel, ei stau la temelia caselor de toleranţă, asta spune totul, nu?

— De când aţi aflat că-i făcea ochi dulci acestui Suquet?

— Din ziua când mi-a arătat o scrisoare, de şantaj. Am făcut o mică anchetă printr-un poliţist particular şi am aflat astfel de existenţa lui Suquet…

— După care?

— M-am dus să-l văd pe băiatul ăsta!

— Dumneavoastră?

— Da. I-am spus cine sunt şi i-am arătat că nu are rost să încerce să o şantajeze pe nevastă-mea! A înţeles şi, cred,

nu şi-a mai repetat ticăloşia…

Mă apuc să-i povestesc de-a fir a păr şirul întâmplărilor.

Bisemont mă ascultă cu gravitate… fără să mă întrerupă.

Când termin de sporovăit, îşi trece mâna rasată peste chelie şi schiţează o strâmbătură.

— Parcă ar fi o respingătoare joacă de copii, zice.

— Este şi părerea mea, domnule Bisemont. Dar când joaca se sfârşeşte cu o crimă, merită să te opreşti asupra ei!

— Da, desigur…

Oftatul pe care-l scoate mă lasă să înţeleg că dacă i-ar sta în putinţă să-şi reînceapă viaţa, s-ar căsători cu o vacă normandă, o roabă chinezească, o cutie de ceas cu pendulă, dar în niciun chip cu nevasta de acum.

— Domnule Bisemont, atac, trag nădejde că nu o să mi-o luaţi în nume de rău, dar sunt silit să vă întreb ce aţi făcut azi noapte între ora unsprezece seara şi unu dimineaţa!

— Este ora când a fost omorât băiatul? întreabă.

— Cu aproximaţie, da!

— Trebuie să conchid că mă bănuiţi?

Liniştea lui caută să-mi impună; dar ai impune mai degrabă unui perceptor pentru beneficii ilicite decât lui San-Antonio atunci când hărţuieşte pe împricinat.

— În orice caz puteţi conchide un lucru, domnule Bisemont; acela că sunt un poliţai care îşi face meseria.

Zâmbeşte.

— Nu vă supăraţi; mi se pare foarte firesc.

— Cu atât mai bine; când lucrezi în bună înţelegere totul devine cu atât mai uşor.

Împinge către mine o cutie cu ţigări cât un televizor (cu ecran mare). Scot la întâmplare una pastelată cu capătul aurit. Soiul de nimicuri exotice care ar face un şobolan să vomite.

— Nu mi-aţi răspuns încă la întrebare, domnule Bisemont…

— Oh! Mă iertaţi… Tocmai mă gândeam… căci este o

întrebare la care merită să te gândeşti…

— Este adevărat!

Îşi trosneşte încheieturile. Parcă regele Faruk s-a aşezat pe un sac cu nuci. Artrita îşi începe treaba de dărâmare.

— Aseară am luat cina cu industriaşul italian pe care l-aţi văzut adineauri ieşind de la mine din birou, domnul Alonzo Caboulo din Milano, stă la Hôtel Metropol. Am luat masa la Lasserre. Apoi l-am dus la clubul meu din bulevardul Operei… Am jucat bridge până la unsprezece… După care…

Se opreşte.

— După care, domnule Bisemont?

— Suntem între bărbaţi, nu-i aşa? şopteşte.

— În ce mă priveşte, vă pot da o asigurare formală!

Un zâmbet îi trece repede pe faţă:

— Apoi m-am despărţit de clientul meu şi m-am dus să-mi aştept metresa la ieşirea teatrului de Varietăţi unde joacă într-o piesă da Lagarenne-Colombe!

— Numele acestei vedete?

— Anne Dotriche[18]. Încă nu-i o vedetă. La drept vorbind joacă rolul unei slujnice. Are avantajul că poate să iasă înaintea celorlalte…

— Unde aţi aşteptat-o?

— La berăria de lângă teatru… Chelnerii pot depune mărturie…

— Şi apoi?

— Ei Doamne, apoi, am însoţit-o acasă…

— La ce oră aţi plecat de la ea?

— Nu ştiu sigur, dar era fără doar şi poate trecut de ora unu dimineaţa…

— Bine, pentru moment mă mulţumesc cu atât… Acum, între noi fie vorba, dragă domnule, aveţi cumva vreo idee despre persoana asasinului? Pe lângă povestea (atât de copilărească) a şantajului, mă aflu în faţa unui mister aproape senzaţional: Suquet s-a dus la gară, a luat un bilet

18 Numele personajului se pronunță la fel ca Anne d’Autriche (Ana de Austria) regină a Franței prin căsătoria cu Ludovic al XIV-lea. (n.t.).

până la Avignon, pe care l-a returnat imediat, iar la miezul nopţii se afla la dumneavoastră, unde se îmbrăcase cu o armură. A fost gâtuit! De ce? Aş da mult că să aflu, chiar de n-aş fi copoiul însărcinat cu ancheta…

Bisemont, încă o dată, îşi trosneşte legăturica de oase care-i ţine loc de labă.

— Sunt la fel de mirat ca dumneavoastră, comisare.

Se gândeşte o clipă.

— Soţia mea ştie de toate astea?

— Nu încă… Am să i le spun chiar eu peste puţină vreme! Vă cer să nu mi-o luaţi înainte!

— Cum doriţi, dar cruţaţi-o!

— Promis!

Se ridică. De o clipă, beculeţe colorate se prind pe cadranul mare al telefonului. Abia aşteaptă să o şterg.

Business is business!

Încornoratul ăsta trebuie că are tone de bumbac de cumpărat şi vagoane de zahăr de vândut… Nu pot să fac nimic pentru el, dacă-i vorba de bumbac nu am (cum este cazul cu Pinuche) nici măcar în evantaiele contra ţânţarilor, cât despre zahăr, la ultimele analize nu s-a găsit nici urmă de diabet în urina limpede a micuţului şi dragului dumneavoastră San-Antonio!

Când ies, refac zâmbetul clorofilat pentru domnişoara de la informaţii.

Mă apropii de ea după ce Bisemont s-a întors în birou.

— Uite ce-i, drăguţo, întrucât lucrezi la informaţii, am să-ţi cer una.

— La dispoziţia dumneavoastră, ciripeşte.

— Ce faci astă seară?

— Cina soţului meu, zice fluturându-şi inelarul ca şi când ar fi de racla cu moaştele preafericitei Broutemiche, care le-a apărat împotriva conocilor din Asia pe: Mantes cea frumoasă, Perte cea neprihănită şi Varennes la Saint Hilaire!

Veţi fi băgat de seamă mândria copilărească ce le

cuprinde pe femei când poartă un inel pe deget! S-ar părea că starea de nevastă le conferă o întâietate când de fapt nu este decât înrobire. Doamnele acestea se căsătoresc cu beţivani, brute, încornoraţi şi sunt mândre că tipul în chestie le-a dat numele lui. Sunt gata să şteargă ţâncii la fund, să cârpească ciorapi, să încaseze câte o chelfăneală, numai şi numai ca să se cheme doamna Durand! Aşa că nu mai insist.

— Dacă într-o zi ţi se va părea că viaţa-i grea, inimioaro, vino la mine, am o balanţă: o vom cântări ca să vedem ce are în plus!

•

Când slujitorul mă anunţă bătrânei Bisemont, moralul acestei persoane onorabile este pe drojdie.

Sunt însoţit până la ea şi o descopăr, răvăşită, pe o canapea joasă, care i se potriveşte de minune. Parcă ar fi un purcoi de aur într-un sipet. Privirea îi este mai grea decât un sac de cartofi iar buzele parcă sunt nişte jgheaburi.

— Ce căutaţi aici! suspină.

Vizita mea o scoate din minţi. Totul se învârte, totul se clatină în jurul ei.

Biata scotocitoare în izmene se crede pierdută în nisipurile mişcătoare.

Îşi zice că o să fac să ţâşnească adevărul din gura ţevii şi că rangul social o să-i sângereze.

Îi trimit un zâmbet cordial şi mă aşez în faţa ei înainte să mă poftească, întrucât ghicesc dorinţele semenilor mei, câteodată.

Îi torn la iuţeală toată tărăşenia, aşa cum i-am spus-o şi soţului. Treptat o expresie de groapă integrală i se răspândeşte pe muie. Chestia cu armura o face să dârdâie. Proteza i se desface şi îi iese primejdios din gură. O prinde la ţanc, înainte să cadă.

— Trăiesc un vis de groază, zice.

Ca să o liniştesc, o chem la realitate şi pentru a o chema

la realitate, îmi este de ajuns să-i pun o întrebare mititică:

— Ce aţi făcut, doamnă Bisemont, azi-noapte între unsprezece seara şi unu dimineaţa? Scuzaţi-mă, dar sunt silit să vă pun o astfel de întrebare. Soţul dumneavoastră, de la care tocmai vin, a răspuns satisfăcător.

Iată-i măcar o dată pe amândoi fierbând în aceeaşi oală.

— Cum adică ce-am făcut... Nu am făcut nimic deosebit, de ce mă întrebaţi...

Rămâne cu gura căscată. Apoi privirea îi devine fixă. Răsuflă din ce în ce mai repede.

— Ce încercaţi să insinuaţi?

— Nu insinuez nimic, vă pun o întrebare răspicată la care vă cer să daţi un răspuns la fel de răspicat.

— M-am dus la cinema ca să încerc să-mi mai schimb gândurile.

— La care cinematograf?

— Normandie...

— La ultimul spectacol?

— Da.

— V-aţi întors imediat după aceea?

— Da. Şi m-am întors pe jos, fiindcă îmi luase capul foc.

Cum se mai mută de colo-colo focul din vatră, mai băieţi! Ba chiar urmează şi un drum ascendent, după cum vedeţi!

— Şi până la urmă aţi ajuns acasă?

— Pe la unu, cred!

Scoate o batistă de mătase din corsaju-i îmbelşugat în care ar fi putut găzdui o familie de quakeri.

— Aşadar, netrebnicul mă şantaja! Doamne! Ei bine, a găsit ce-a căutat.

E cuprinsă de o mânie mârşavă!

O doare-n cot că a fost omorât Suquet, acum când are dovada netrebniciei lui.

Nu mă pot împiedica să mă gândesc – cu mâna pe inimă – că asasinul ar fi putut, că tot era acolo, să o răpună pe bătrâna Bisemont fără ca lumii nesfârşite şi strălucitoare să-i pese.

Mânia îi încinge obrajii căzuţi, aprinzând, dintr-o dată, luciri de soare în apus pe bijuterii.

— Nemernicul! Mă înşela! Oh! Derbedeul! Se folosea de mine!

De data asta, sunt de părere că madam Scoatemădinminţi se întrece cu gluma.

Îmi place că ia iute foc de parcă ar avea jăratec la fund, dar oricum sare peste cal!

— Doar nu v-a trecut prin cap că băiatul ăsta nu se încurca decât cu bunicuţe! zic cu brutalitate, nemaiputându-mă stăpâni.

Scapă de tot frâiele! De-aţi auzi cum îi mai zornăie zorzoanele! Se ridică, precum doamnele de la Comedia franceză când declamă cele mai bune pagini din Corneille.

— Afară, domnule!

O roiesc fără o vorbă.

De altfel, ce să mai zic?

Trecând pragul salonului, aud un geamăt, apoi o buşitură înfundată. Mă întorc. Bătrâna Bisemont a fost expediată de pe carosabil pe banii expeditorului. Zace de-a curmezişul sofalei, cu fustele sumese peste jamboane. Îl chem pe slujitor.

— Amice, dacă ai nişte săruri, du-te şi presară-le în salata stăpânei!

Şi după această izbutită împerechere de cuvinte (doamna Bisemont este o persoană care stârneşte la împerechere) mă iau de mână şi mă scot la plimbare.

• CAPITOLUL X

În care fac cunoştinţă cu o persoană încântătoare; *şi în care persoana încântătoare mă învaţă să o cunosc mai bin*e

Anuarul actorilor de cinema îmi dă adresa Annei Dotriche. Îmi dă şi fotografia ei şi constat că persoana în chestiune este blondă, cu privirea galeşă şi că trebuie să fie tare bine să o ai în pat când eşti răcit.

Mai aflu, tot datorită acestui anuar edificator, că a jucat în mai multe filme mari, cum ar fi „Furca dintr-un baston”,

„Nu-mi zgâria inima”, „O puştoaică de groază” şi „Cozonac, Brânză şi Constipaţie”, Marele Premiu al eschimosului Gervais la Bienala de la Cotrobăie-n-Sertar. A mai jucat şi în piese de succes ca „Mă vrei, mă ai” (în indiană Yma Sumac) şi „E benzină în lampa de sudat”, dramă în trei acte şi un punct de sudură.

Când o sun acasă, Patheul-de-ţară-Marconi lasă să picure o melodie care te sileşte să pui la feréală borcanele cu smântână dacă nu vrei să le vezi prefăcându-se în unt.

Puştoaica vine să-mi deschidă. O recunosc urgent. O frumoasă piesă de colecţie îmbrăcată foarte sobru. Poartă un pantalon colant care imită blana de panteră veritabilă. Papuci din lamé cu nasturi de sticlă în vârf. Un corsaj tango, decoltat până la pubis de Chavane, şi, în minunatu-i păr de aur, un fular de la Hermes înfăţişând un os de hering pe o farfurie.

— Ce doriţi?

— Să stăm de vorbă câteva minute.

Îşi zice că sunt vreun admirator şi mă pofteşte într-un studio nuclear care trebuie că-l costă o avere pe Bisemont.

— Pentru ce aţi venit? se sclifoseşte. Vreţi un autograf?

— Da, pe asta.

Îi prezint legitimaţia de sticlete. Îşi încruntă dârele de creion care-i ţin loc de sprâncene.

— Sunteţi copoi?

— Până-n vârful unghiilor.

— Dar eu…

O străpung cu privirea.

Poate că joacă admirabil rolul de dădacă zăpăcită pe scenă, dar în viaţă, se preface tare prost că-i mirată. Sunt gata să pun rămăşag o măsea de minte pe mintea naţiunilor că moş Bisemont a prevenit-o deja telefonic despre probabilitatea vizitei mele.

— Vin să vă pun o întrebare pentru a avea conştiinţa împăcată, domnişoară Dotriche.

— La dispoziţia dumneavoastră…

Este plăcut surprinsă să dea peste un poliţai aşa băiat frumos (dacă credeţi că-mi fac prea multă reclamă, spuneţi-mi-o verde-n faţă, o să mă duc în altă parte să-mi îndulcească pilula).

Mă soarbe din ochii-i tot mai vasilinaţi.

— Domnul Bisemont, pe care trebuie că îl cunoaşteţi, pretinde că a petrecut mai multe ceasuri împreună cu dumneavoastră după ce aţi ieşit de la teatru, ieri seară, aşa este?

Am dreptul la un zâmbet revăzut şi corectat de Louise Mariano.

— Aşa este, domnule Comisar.

Iată dovada că omul de afaceri a prevenit-o pe puştoaică de vizita mea. Căci nu i-am arătat decât legitimaţia de poliţist în care gradul nu este trecut.

— Aşadar, ieşind de la Varietăţi, aţi venit aici?

— Da.

Oftez.

— Domnul Bisemont este tare norocos…

— Linguşitorule!

— Gândesc ceea ce spun. V-am văzut în „Aşază-te pe brise-jet”[19]. Eraţi formidabilă.

— Oh! N-aveam decât un rol lipsit de importanţă.

— Dar aţi pus atâta suflet în el, dragă Anne Dotriche, încât nu mai putea fi aşa.

Aici începe bâţâiala în stilul „m-am aşezat pe un muşuroi de furnici”. Nu-şi mai încape în piele de bucurie.

— Nu ştiam că există poliţişti atât de curtenitori! şopteşte cu o voce din esofag…

Se ridică, cu o privire întrebătoare.

— Beţi un păhărel?

— Cu plăcere…

Ne serveşte două scotch-uri tari şi încă din cel bun. Nu încape vorbă, nu cu ce câştiga pe scenă îşi poate oferi

19 Brise-jet – ajutaj, tub adaptat la robinet pentru a prelua debitul și a evita împrăștierea stropilor. (n.t).

bătură de *first quality*. Cu cât câştigă ea, îşi poate lua aspirină pentru dureri de cap. Şi poate ciorapii de nylon pe care unii mai glumeţi îi scot agăţându-i cu unghia!

Dăm scotch-urile pe gât…

— Sunt bucuros că-mi sfârşesc ziua cu dumneavoastră, zic, asta-mi îngăduie să mai zăbovesc…

Adaug, cuprins de o falsă îngrijorare:

— Poate trebuie să vă pregătiţi?

— Nicidecum, astă seară este relâche, iar Bisemont nu vine, din pricina…

Îşi muşcă buzele. De data asta nu mai încape nicio îndoială, a prevenit-o… Fac pe prostănacul care se lasă strivit fără să ia numărul maşinii.

— Poate o să fiţi de părere că nu mă port cum trebuie ca poliţist, dar dacă nu aveţi nimic de făcut, am putea uni două singurătăţi şi să luăm masa împreună, ce ziceţi?

— Se poate spune că sunteţi un poliţist fără fasoane.

— Şi se mai poate chiar adăuga că, în afara timpului pe care îl petrec cu femeile, nu sunt poliţist nici de doi bani!

Ce mai, treaba merge ca pe roate, dacă îmi pot îngădui această imagine îndrăzneaţă.

După o jumătate de oră, iată-ne instalaţi la Max în strada Arcadiei, în faţa unui homar cu portocale care ar putea figura pe coperta unei reviste gastronomice.

— Şampanie? întreabă Max.

— Mai întrebi!

Şi acum, pentru cei care au un ou în aspic în loc de creier, a venit vremea să ridic vălul de pe ce am de gând să fac.

Dorinţa mea tainică nu-i o dorinţă tăinuită, aşa cum aţi fi îndreptăţiţi să socotiţi, dar mi-ar plăcea să o fac să bea niţel pe miss asta ca să o trag de limbă.

N-o să-mi scoată nimeni din cap decât cu cleştii şi cu o încărcătură de plastic, ideea că am lucruri interesante de aflat despre Bisemont. Se vede cât de colo, a povăţuit-o bine pe Anne Dotriche şi dacă o să ştiu să trag sforile,

înainte de sfârşitul serii, nostima culegătoare de strigăte de bravo îşi va fi golit sacul.

Iată de ce mă arăt cât mai puţin sticlete cu putinţă faţă de această cocotă!

Radem o primă fiolă la homar, pe a doua la friptura de miel cu mirodenii şi o destupăm pe a treia la sufleul Monseigneur. Anne are un gâtlej pe pârtiile căruia se va putea organiza slalomul uriaş iarna viitoare. E o plăcere să ieşi cu o tipă care mănâncă fără mofturi. Doamnelor, nu uitaţi că bărbaţii au o slăbiciune pentru femeile mâncăcioase!

Le este silă de năzuroase, de cele care ronţăie pesmeţi, de pipiţele care se mulţumesc să-şi lase rujul pe marginea paharului, de cele care lasă copanul de pui în farfurie, care abia zgârie friptura în sânge, care strâmbă din nas la pulpa de oaie, care frunzăresc sparanghelul, lasă şerbetul în pahare, într-un cuvânt de plicticoasele manierate…

Anne Dotriche mănâncă cu poftă, bea zdravăn (asta zic şi eu gagică, nu?) fapt care nu o împiedică totuşi să-mi împuieze capul cu toate cancanurile din cinema.

Aflu că Gim Nastică face menaj cu un agent ciclist; că Dorothé Lipton o să divorţeze de al patrusprezecelea soţ ca să se mărite cu al cincisprezecelea în al şaisprezecelea arondisment şi că actriţa japoneză Fousy-o-Pô s-a procopsit cu o gălbinare pe când vizita o uzină de miambal.

După desert ne facem nevăzuţi.

Gagica este făcută cât trebuie. Se veseleşte fără rost, pur şi simplu pentru că găseşte că viaţa, este mişto de halit, şi sunt silit să o sprijin de o manetă ca să o ghidez până la caleaşcă.

Întorşi în garsoniera ei, îmi întinde braţele.

— Eşti cel mai gigea copoi de pe lume, mă asigură. Meriţi să te pup.

Mândru de asemenea preţuire, suprim distanţa care ne desparte buzele şi îmi iau lozul în stăpânire: nu-i cât cel din Tranşa specială de Crăciun, dar nu-i nici de aruncat.

E cinema de calitate. În relief, vestita născocire a fraţilor Tactils!

Fătuca Dotriche nu se lasă mai prejos. Ştie să-şi ţină făgăduielile.

Poate am mai întâlnit (şi dat peste) unele mai meştere în şerpuirea noadei, dar aşa scrupuloase ca ea, nicicând!

Fetişcana asta face ea singură cât o recepţie la Regina Angliei: cu focuri de artificii cu tot!

Ştie Bisemont ce face când îi votează credite; le merită. În orice caz, dobânzile sunt plătite prompt.

Pun să-mi ramburseze trei cupoane şi telefonez la cazarma Champerret ca să cer ajutor domnilor cu căşti de aramă. Şi pe urmă, îmi place să fac lucrurile pe scară mare.

Nu-mi stă în obicei să intru în amănunte scabroase; sau dacă mi se întâmplă să intru, ies întotdeauna cu capul sus; dar vă pot mărturisi că am trăit în garsoniera frumoasei Anne clipe de calitate.

Când i-am făcut demonstraţie cu aparatul meu de deblocat sertarele de la scrinuri, mi-a spus că îl adoptă şi îmi comandă trei lăzi cu robinete. Ce mai, înţelegerea cea mai cordială s-a stabilit între noi, cu toate că nu-i prea mult loc, v-o garantez prin contract ce se poate reînnoi prin reconducţie tacită.

Îmi ţin atunci un logos vehement, pertinent, judicios şi de circumstanţă.

Îmi zic textual, fără să schimb nicio virguliţă: „Frumosul meu San-Antonio, i-ai dovedit, acestei delicioase persoane că nimic din ce e omenesc nu-ţi este străin; acum, trebuie să-ţi dovedeşti ţie însuţi că eşti sticletele *number one* printre caralii.”

Gândit şi făcut. Chem acum în ajutor cele mai tăinuite şiretlicuri ale mele.

— Iubirea mea albastră, susur în pâlniile acustice ale teatralistei, o să-mi încalc datoria profesională care constă înainte de toate în a păstra tăcere… dar ţin prea mult la tine de acum ca să te las să înfrunţi o primejdie…

Auzind aşa ceva, domnişoara Anne se ridică într-un cot. Are pieptul bine potrivit căci, în poziţia aceasta faimoasă, buşoanele ei de radiator „scot coarne”.

— O primejdie! declamă cu glas profund asemeni celui al Marlenei Dietrich vorbind într-un mormânt.

— Da. În ce îl priveşte pe Bisemont. Am toate motivele să cred că domnul ăsta e un sadic primejdios…

— Nnnu! zice cu glas tremurat.

— Ba bine că nu! Şi încă unul care nu stă degeaba! Până acum a ieşit basma curată, dar cred că a făcut o prostie şi că vom izbuti să-l înhăţăm… Sper să reuşim înainte să ucidă pentru a şaisprezecea oară.

— Pentru a şaisprezecea oară! Dar este îngrozitor!

— Ce vrei, este un însetat de sânge.

Se lasă o tăcere grea.

Răsucesc butonul radioului. Domnul Jean Nohain bântuie pe unde. Îl las s-o facă, întrucât am nevoie de zgomot. Trebuie să spun că este dezlănţuit. Tocmai prezintă publicului de la Alhambra-Maurice-Chevalier o reconstituire a Basmelor lui Perrault. Michel Simon este deghizat în Scufiţa Roşie iar Charles Humez face pe bunicuţa! O găselniţă, ce mai! Vine şi lupul, sub trăsăturile lui Fernandel.

În loc să o halească pe bătrână îi cântă Scufiţei Roşii „Prietenul cătană” şi imediat după aceea Muzica Văzduhului interpretează „Urcă-te acolo sus”…

În timp ce eu mă distrez, Anne cugetă, ceea ce nu i se întâmplă decât o dată la un an bisect.

Deodată pune capăt geniului recreator al Somnului Nohain.

— Spune-mi… Este ceva serios în ce mi-ai spus despre Bisemont?

Ridic din umeri foarte destins.

— Oh! O eroare judiciară este cu putinţă!

— Dar dacă este cum zici tu!

— O să-l înhăţăm într-o zi. Până la urmă tot îl prindem…

— Numai că până atunci…

— Cum să-ţi spun, de-am avea măcar o dovadă…

— O dovadă?

— O dovadă că ne-a minţit. Dar nu, de fiecare dată are un alibi care rezistă; uite, în ce priveşte afacerea din noaptea asta, de exemplu… În timpul crimei era aici, în braţele tale de catifea… Ce să obiectezi la asta, de vreme ce chiar tu depui mărturie!

Se înfioară uşor, ca o barcă ce intră în vârtejul fluviului.

Părul de aur (vopsea Oréal, am dovada) îi cade ploaie peste ochi, precum frunzişul unei sălcii toamna (dacă după asta nu am dreptul la pensie ca bătrânii scârţa-scârţa pe hârtie şi la Academie, înseamnă că mă apuc de smângăleli porcoase pe pereţi).

— Ascultă…

— Îngerul meu?

— Eu… Nu-i adevărat, Bisemont n-a rămas aici astă-noapte!

— Nu e cu putinţă!

— Ba da. M-a adus acasă şi ne-am despărţit jos zicându-mi că trebuie să se întâlnească cu un client important la club…

— Atunci de ce mi-ai împuiat adineauri capul cu baliverne?

— Îmi telefonase înainte să vii, ca să-mi spună ce să fac… „Am să-ţi explic, a adăugat. Dacă îmi confirmi depoziţia o să primeşti haina de vizon!”

Un imn, un tedeum, un cânt eliberator se înalţă în mine.

Mă aplec peste Anne Dotriche şi îi decernez pupătura – casei, fondată în 1834, care a obţinut *la palme d'or* la Tombouchetrou, Leul din Belfort, medalia de bronz a Păroşilor din Orient şi al douăzeciştreilea Mare Premiu Întâi la salonul de Arte Plastice de la Palavas-les-Flots.

— Sinceritatea ta îmi merge drept la inimă, afirm.

I-o dovedesc. O fac cu uşurinţă şi plăcere. Aşa cum cunoşti sânii, aşa-i cinsteşti, după cum proclamă Rivoire şi

Corret în Tratatul despre dezintegrarea lui Anhouil.

— Îţi pui lacăt la gură, da? îi recomand, după o ultimă pupătură. Nu trebuie să ştie că ai vorbit, fiindcă ar avea nişte reacţii îngrozitoare.

— Fii fără grijă! De altfel o să fac în aşa fel încât să nu-l văd între patru ochi până când…

— Bravo!

Abia mă ţin să nu pufnesc în râs. Din pricina gogoşilor mele, moş Bisemont va fi ţinut la linia de Centură!

Dar notaţi că, la anii lui, puţină odihnă n-o să-i strice. După cum spune cu atâta îndreptăţire domnul ministru al P.T.T. în remarcabila Carte Oficială a Abonaţilor de telefon din 1958 din Departamentul Seine-et-Oise: „Apelul la număr este obligatoriu. Răspundeţi fără întârziere şi evitaţi cuvintele de prisos”. Va fi silit să facă dragoste prin corespondenţă.

La urma urmei, stilul este omul!

Mă ridic, spun mulţumesc, bună seara şi pe curând.

Şi mă duc să mă cufund în noaptea îmbătătoare a *gay-Parisului*.

• CAPITOLUL XI

În care bag de seamă că extremele se ating

O apatie mohorâtă domneşte în localurile aproape pustii ale cabanei sticleţilor când îmi fac în biroul Inspectorilor o intrare magistrală.

Bérurier stă în fotoliul lui rotitor. Cu mâinile încrucişate pe pântece, cu găina trasă pe ochi, cu picioarele pe birou. Fiind un om care sacrifică totul confortului personal, şi-a pus şosetele găurite…

Mă apropii tiptil, apuc de marginea biroului şi trag. Gagiul Béru, pierzându-şi echilibrul, cade în bot. Se trezeşte în patru labe şi se ridică furios nevoie mare. Întrucât era descins la curea, pantalonii îi cad în vine. Acum Grăsanul seamănă cu un elefant în izmene. Nu-i pasă.

— Puteai să-mi rupi gâtul! urlă, profitând de faptul că pantalonii îi sunt căzuţi ca să se scarpine cu furie în fund.

— Da de unde, protestez. Cum să-ţi rup gâtul când n-ai?

— Băga-te-aş…

— Te rog; uiţi că îţi sunt superior ierarhic! Şi că suntem aici în locul şi în exerciţiul funcţiunilor…

Grăsanul îmi răspunde că i se fâlfâie de ierarhie, ceea ce, în ţinuta lui de acum, nu îngrijorează ierarhia, cum zicea marchiza Tortillon-du-Prose. Mai zice că de alde ăştia ca mine, comisari, face rost fără bătaie de cap cu pilulele Miraton, şi ca nici colivia asta cu sticleţi nu-i stârneşte respectul mai mult decât un edificiu public hărăzit alinierii.

Acestea fiind spuse, bagă de seamă că pantalonii îl împiedică să meargă, se apleacă icnind, îşi potriveşte acele de siguranţă care îi ţin loc de nasturi. Reface un nod la breteaua din dreapta, ruptă la jumătate, şi se aşează…

— Cum merge misiunea cu fata? îl întreb întinzându-i pachetul cu ţigări.

Ia una, o răsuceşte să o înmoaie; izbuteşte să o strivească, o întăreşte cu o bucăţică de hârtie gomată şi după ce o aprinde cu bricheta-torţă din aramă ştanţată, cu fitil fumegând şi moletă demultiplicată, reuşeşte să o fumeze pe trei sferturi şi să-şi ardă firele de păr din nas!

— Am dat-o gata, declară doct…

— Misiunea?

— În niciun caz pe fată! Nu-i genul meu!

— Se potriveşte de minune, fiindcă m-aş fi mirat să fii tu genul ei.

— Fie că sunt, fie că nu sunt genul ei, mi-e silă de mucoasele astea care se distrează făcând pe banchistele. M-a făcut elefant neghiob, îţi dai seama. Sfinte Dumnezeule, când i-am cârpit o labă!

Ştiu ce înseamnă „când i-am cârpit o labă” semnată Bérurier.

— Câţi dinţi a scuipat?

— Şi-a luat valea…

— Ia povesteşte…

— Am adus-o în birou. Jos, la postul de gardă, nici ţipenie,

i-am trimis vorbă lui Pinaud…

— Mai departe?

— Le-am zis şi băieţilor să o lase în pace dacă o văd uşchindu-se…

— Şi?

— Am urcat aici… I-am zis să stea jos… După care m-am apucat să cotrobăi prin dosare ca şi când căutam ceva şi nu găseam!

— Strălucită viclenie de război ce îţi onorează spiritul de iniţiativă…

— Înjuram de mama focului, vânăt de furie… Am trecut în biroul tău unde am continuat tămbălăul… Şi când m-am întors! Zbârrr! Ia păsărica de unde nu-i…

— Grozav… Ai veşti de la Pinuchet?

— Încă nu…

Ca în filmele bine regizate, bigofonul cântă „Ridică-mi receptorul”. Fac ce zice. Vocea tremurată a unui Pinaud guturăiat îmi strănută ceva nedesluşit în trompele lui Eustachio.

— Vorbeşte mai clar! îi ordon.

Reia.

— B-am ţinut după vată!

— Unde este?

— A bers, a bers pân Baris!

— Apoi?

— A-ndrat într-un bistro!

— Mai departe?

— S-a dus să delefoneze guiva!

— Şi?

— Agum aşdeabtă! Cred că o ză vină gareva dubă ea!

— Adresa bistroului?

— „Le Zavoie”, pe Afnue de Wagram!

— Foarte bine, nobil moşneag. Franţa îţi strigă mulţumesc prin vocea mea de trâmbiţă.

— Şi îţi zice ză te ia dragu’ brin vocea mea gutiurăiată! A dat boartea beste bine ţinându-bă dubă vata asta!

Închide. E cătrănit rău Pinuche… De cum îl voi schimba din misiune, se va repezi într-o farmacie să-şi cumpere termogen. E latura lui de înghiţitor de flăcări.

— O şi întinzi? se informează Béru – ticălosul.

— Da.

— Pot să mă retrag în apartamentele mele?

— Nu. Poate o să mai am nevoie de tine…

— Nu m-aş mira să-mi pună nevasta coarne, se supără drăguţul de el: nu sunt niciodată în cuib!

Întrucât are o doză puternică de filosofie peste stratul congenital de şorici, se aşază în poziţia de la început.

Cu picioarele pe birou, cu mâinile pe ambalajul maţelor, îşi lasă pleoapele jegoase peste ochii bovini şi pe-aci ţi-e drumul în lumea viselor.

•

La ora asta, bistroul „Le Savoie” e plin ca raniţa unui soldat în permisie. Sunt o grămadă de domni-doamne care mănâncă tartine cu ceva şi golesc păhărele. (Încercaţi, e nemaipomenit).

Intru la bar şi, pitit după doi turfişti care deplâng încetineala unui anume Laxativ II, îmi rotesc periscopul prin sala cea mare.

În cele din urmă, îl descopăr pe moş Pinaud ghemuit pe o banchetă, cu un grog tare în faţă. Aşteaptă să se răcească un pic, ca să-şi expedieze nişte calorii *made in Jamaica* în burdihan.

Caut mai departe şi o zăresc pe Josée, la capătul sălii, aşezată după nişte ghivece de flori cu plante verzi din fibrociment dat cu vopsea de ulei.

Nu scapă intrarea din ochi.

Bătrâna relicvă avea dreptate: vădit, şi fără îndoială, aşteaptă pe cineva…

Până la sosirea numitului cineva comand o bere blondă (în seara asta nu-mi ofer decât blonde) şi încep să mă gândesc la decesul lui Ludovic al XVI-lea, întrebându-mă ce ar fi făcut societatea Lloyd dacă monarhul ar fi semnat o

asigurare pentru cap.

Vârtejul întâmplărilor nu-mi lasă vreme să lămuresc lucrurile. O văd pe Josée stăpânindu-şi o mişcare de bucurie când zăreşte venind spre ea un domn care nu este altul decât moş Bisemont.

Dacă aş mai avea praf de mirat m-aş mira, numai că mi-am epuizat stocul în cursul zilei ăsteia năucitoare şi trebuie să aştept trecerea reprezentantului ca să-mi fac noi provizii.

Bisemont şi-a pus un pardesiu *trois quarts* şi i-a ridicat gulerul. După cum se vede, nu ţine să fie recunoscut şi dorinţa lui cea mai arzătoare ar fi să se deghizeze în om invizibil.

Îşi deplânge realitatea organică şi, neavând cum să lupte cu ea, se strecoară spre Josée Boyer, după ce a rătăcit prin sală. Se aşază pe furiş lângă fetişcană. Încep o conversaţie care nu ţine mult. Apoi Bisemont scoate portofelul din buzunar şi îl deschide sub masă. Numără bancnote, aş jura pe onoarea unui ministru al Finanţelor.

De altfel, vânzătoarea de bluesuri întinde mâna. După care vâră în buzunar ceva ce, în niciun caz, nu poate fi un aspirator cu frecvenţă variabilă.

Chelnerul se apropie ca să se intereseze de dezideratele domnului. Dar acesta face un gest de refuz şi se ridică.

Rapidă strângere de încheieturi cu puştoaica…

Se cară.

Arunc nişte mărunţiş pe tejghea şi mă iau după el. Pinaud se va ţine mai departe după domnişoară. Îl las să se spetească până când o face o dublă pneumonie.

Bisemont o ia înapoi pe Avenue cu paşi mari. Pesemne că în fiecare dimineaţă face o înviorare musculară, fiindcă e într-o formă fizică uluitoare… Şedinţele de vibromasaj la Anne Dotriche nu sunt nici ele străine de starea grozavă de conservare. Iată o fată care face cât toate izvoarele de tinereţe la un loc, fie că sunt ale abatelui Soury sau ale Sfinţiei sale Papa.

Bisemont se opreşte în faţa maşinii, o Bozon-Verduraz sport cu caroseria făcută de Dior, cu ambreiaj cu injecţie suprapusă şi cu conjuncţie coordonatoare, scaun basculant şi prepoziţie invariabilă.

Ia loc în vehiculul lui cu benzină şi demarează. Datorită unei întâmplări norocoase, rabla mea este parcată la zece metri. Urc şi mă lansez pe urmele businessmanului; un stop mi-l aduce la doi paşi.

Apoi, goana prin Paris. Bisemont ăsta, ce cutezător! Conduce nebuneşte până la Anne Dotriche ca să o pună să-i joace piesa „Dezgoleşte-te” cu casa închisă!

Îl urmăresc cu greu, cu toate că natura sau bărbosul m-a înzestrat cu o pricepere la mânuirea volanului care o aminteşte pe cea a lui Fangio[20].

Râd pe sub mustăţi când îl văd pe acest scump domn pătrunzând în clădirea teatralistei.

Ce mai primire îl aşteaptă, drăguţul!

Numai că domnişoara e plină ochi ca o carieră părăsită!

Îmi zic că nu-i departe clipa când o să-l apuc de gâtiţă, căci vinovăţia lui este în afară de orice îndoială.

Un mănunchi de bănuieli grave îl copleşesc.

Ca să vă luminez mintea înceţoşată, o să-mi permit luxul să vi le înşir:

Primo: ştia că Suquet era amantul nevesti-si şi că o şantaja.

Deuxio: alibiul pe care mi l-a dat privitor la felul cum şi-a petrecut seara, a fost o scorneală.

Troisio: a venit să-i dea ceva bişţari lui Miss Josée, pe cât se pare că să-i închidă pliscul.

Cu aşa ceva, e numai bun de ghilotină... Măcar că în Franţa, încornoraţii au dreptul la clemenţa juraţilor şi la pensie de bătrâneţe; căci cornul lor e cornul abundenţei!

Trece timp, ceva cam multişor. Apoi Bisemont reapare. Nu mai este acelaşi om, parcă şi-a petrecut vacanţa mare

---

20 Fangio, Juan Manuel – pilot de curse argentinian, de 5 ori campion al lumii. (n.t.).

într-o baie de aburi. În zece minute, a slăbit... Faţa i s-a scofâlcit... Merge ţeapăn până la maşină... În loc s-o ia din loc, rămâne prostit o clipă la volan... În sfârşit demarează, dar demarajul este lipsit de nerv... Maşina lui tip sport are probabil impresia că ţine locul unei râşniţe de cafea fără ca nimeni să i-o fi spus.

Demarez şi eu, apoi îmi zic că urmărirea asta infernală este mai caraghioasă decât un Bardot (produs, după cum zic dicţionarele, al împerecherii dintre un cal şi o măgăriţă). Ştiu de unde să-l iau pe tip... Sunt de părere că aş face mai bine dacă i-aş lua un interviu drăgălaşei Anne Dotriche. În focul explicaţiei, poate că Bisemont a lăsat să-i scape cuvinte necugetate pe care este bine să le culegi cât mai sunt calde de pe rafturile pentru ochelari ale Miss Subretei.

Intru în studioul marrrii vedete de mâine şi ciocănesc la uşa pe care plecând, Bisemont a uitat să o închidă. Anne pesemne că îşi balizează suprafaţa de reparaţie în baie. Nu are cum să audă fiindcă robinetele de la cadă fac un zgomot mai mare ca intensitate decât cel pe care îl face arătătorul meu îndoit în panoul central al uşii.

Aşa că intru *at home*. La urma urmei, mi-a dovedit că eram oricând binevenit în interiorul ei.

În living e pustiu...

— Cucu! strig! Ceea ce se cuvine să faci când vii în urma lui Bisemont,

Aştept o clipă după care mă duc să bat la uşa de la baie. Robinetele curg cu vuiet niagaresc.

Nu este câtuşi de puţin discret să dai buzna peste o doamnă în baie, chiar dacă o cunoşti *de visu* şi *de tactu*!

Iată de ce, ca un desăvârşit om de lume, decorat cu curtenia franţuzească de către sindicatul şoferilor de taxi din Paris, mă întorc şi iau loc.

Trece un minut şi ce-mi văd ochii sub uşa cabinetului de toaletă? Un firicel de apă. Aşa cum vă zic. Chiar dacă s-ar revărsa cada şi nu m-ar mira peste măsură, precum zice croitorul meu.

Mă reped, deschid… Şi ce întrezăresc? Anne Dotriche prăbuşită pe dalele ude ale băii, în capot, cu un *coupe-papier* împlântat în gât până la plasele.

Spuneţi drept, aşa-i că-i de prost gust?

Şi când mă gândesc că mai devreme cu un ceas afirmam fără să cred că domnul Bisemont este un vampir primejdios! Nu am cu ce mă mândri.

De fapt. Din pricina mea a murit frumoasa declamatoare. Probabil că amorezul i-a citit prea multă silă pe faţă. A priceput că mirosise ceva; a tocat-o mărunt cu întrebări iar ea, până la urmă, i-a zis-o verde în faţă. Atunci a asezonat-o. Iar eu stăteam că tâmpitul jos, în vreme ce el îi secera carotida!

Ce ticăloşii!

Nu-mi mai rămâne decât să-l înhaţ pe Bisemont şi să-i spun cum văd eu lucrurile.

• CAPITOLUL XII

În care Bérurier se trezeşte pentru a doua oară şi face puţină mişcare ca să nu adoarmă iarăşi

Servitorul cu ifose de deunăzi vine să-mi deschidă. Nu mai este îmbrăcat ca un sclav şi e în cămaşă. Probabil că o ajuta pe bucătăreasă să spele vasele; sau poate că-i făcea felul.

Când mă recunoaşte, mâhnirea i se aşterne pe faţă, ca şi când în locul unui băiat simpatic, frumos îmbrăcat, se pomeneşte cu o comisie de ciocli răpuşi de muncă.

— Tot eu sunt, îi zic, foarte urban.

Era de altfel prenumele străbunicului meu. Cel care s-a dus la Sedan cu Bazaine şi s-a întors cu un picior din lemn de inimă de nuc (îi dădea mâna).

— Ce doriţi?

— De data asta, pe domnul Bisemont vreau să-l văd!

— Nu ştiu dacă domnul e acasă!

— Este, i-am văzut maşina jos.

— La ora asta, domnul trebuie să se fi culcat!

— Atunci îl baţi uşurel pe umăr şi-i spui că-l caută un

copoi; o să vezi că se trezeşte cât ai bate din palme!

Îşi stăpâneşte o strâmbătură de bolnav de gălbinare care pozează pentru o revistă specializată în vezica biliară.

— Vă rog să aşteptaţi, zice, în stil foarte Régence.

Se face nevăzut.

Cât lipseşte, admir o pânză de Buffet în anticameră. O adevărată splendoare. Înfăţişează o frunză de castan pe capacul unei maşini de spălat. Este de o mare frumuseţe şi de o sobrietate monumentală. Vă dă peste cap concepţia intrinsecă despre comportamentul secund. Vă extrapolează; vă bivalenţează; vă edulcorează!

O frunză de castan de Buffet, nu mai este o frunză de castan; este permanenţa sedimentară a ciclului azotului!

Uşa se deschide şi se iveşte un Bisemont descompus.

Unde-i oare trufia bărbatului cu ţeasta ca un supozitor?

Este jalnic ca o creangă frântă dintr-un pom. Iată cuvântul exact: este frânt!

Nu îndrăzneşte nici măcar să rostească ceva banal, o vorbă de bun venit.

Se uită la mine cu ochii ca nişte virgule. Parcă ar fi desenaţi de Modigliani!

— Îmi cer scuze că vă deranjez atât de târziu: zic, dar ţineam neapărat să vă complimentez pentru treaba făcută… Talentul dumneavoastră de a gâtui şi tăia beregata l-ar pune pe gânduri până şi pe un laringolog!

Dă din cap.

— Nu sunt eu!

— Bine! V-aş fi recunoscător dacă m-aţi urma fără să vă împotriviţi. Ştiu că este cam târziu pentru a aresta lumea, dar sunt cazuri de excepţie!

Clatină din cap.

— Ştiu că totul este împotriva mea, dar…

Bun, se dezmeticeşte.

Totuşi cred că nu va face greutăţi să ia loc la masa tratativelor. Mai ales dacă bunul Bérurier, omul cu mâinile de fier, îi va servi meniul.

•

Béru tot mai sforăie când Bisemont şi cu mine intrăm în birou după un scurt drum cu maşina în timpul căruia nu am rostit nicio vorbuliţă.

Când grăsanul trage la aghioase, crezi că asişti la campionatul mondial de papuci zburători.

Îi dau una peste tichie. Se trezeşte răcnind:

— Pun eu mâna pe tine, târâtură!

Urmarea unui coşmar.

Se uită la mine, cu ochii ca nişte guri de scurgere de chiuvetă, neşters la nas, cu buzele băloase! Minunat specimen de beţivan francez care doarme după băutură.

— La treabă, Grăsane, îţi aduc un muşteriu, pune-ţi pantofii căci vreau să spună tot înainte să piară în camera de gazare…

În timp ce Bérurier îşi strânge şireturile la pantofii numărul şaizeci şi patru de fetiţă, îl împing pe Bisemont în jilţul rezervat interogatoriilor.

Apoi îi telefonez lui Magnin, pe care-l chemasem de la Anne Dotriche.

— Ai examinat *coupe-papier*-ul, băiete?

— Da: nu-s amprente!

— Adu-mi-l…

Închid.

— N-are rost să umblăm cu vicleşuguri, zice Bisemont, este cel din biroul meu, l-am recunoscut…

Zâmbesc.

— Aţi avut timp să vă pregătiţi sistemul de apărare, domnule Bisemont, spuneţi-mi-l înainte să ne aplecăm asupra adevărului gol-goluţ.

Trebuie întotdeauna să-i lăsăm pe cei de la arest preventiv să-şi golească sacul cu minciuni înainte să trecem la lucruri serioase, fiindcă pe urmă fac complexe.

— Nu am asasinat-o pe Anne, domnule Comisar. Şi nu l-am omorât pe băiat!

— Bun. Asta-i tot?

— Nu am ce să vă spun altceva. Când am ajuns la amanta mea, adineauri, am găsit-o în baie cu gâtul tăiat. Am şovăit să anunţ poliţia, dar mi-am zis că date fiind împrejurările, nimeni nu va crede în nevinovăţia mea… Şi…

Îi tai vorba.

— Cât timp aţi stat la domnişoara Dotriche?

— Cât am intrat şi am ieşit!

Mă dau mai aproape.

— Îmi torni gogoşi, Bisemont. Te-am urmărit, astă seară!

Din nou şira spinării i se îndoaie.

N-are baftă şi pace. Sunt zile când nimic nu-ţi iese cum trebuie.

În seara asta nimic nu-i iese lui Bisemont!

— Ai rămas mai mult de zece minute la fată! Atât cât trebuie ca să ai o explicaţie cu ea, să afli din gura ei că mi-a mărturisit că ţi-a folosit drept alibi… Şi atât cât trebuie ca să-i închizi pliscul pentru totdeauna!

— Nu! Jur că nu!

Aici, Béru, trezit de-a binelea, cu încălţările legate cum se cuvine, cu privirea vioaie ca a unui peşte pescuit doar de săptămâna trecută, intervine.

Când vede pe câte unul în arest e la fel ca un câine care vede un pom: îi vin fel de fel de pofte.

— Nu jura, tunsule! îi zice chelului Bisemont pocnindu-i un dos de labă peste faţă!

Celălalt se răsuceşte în demnitatea lui rănită.

— Resping astfel de procedee! declară.

Un astfel de limbaj nu-l tulbură pe Grăsan care-i dă un cap în mutră în chip de scuze.

— Respinge-o şi pe asta! zice, cu ironie îndrăcită.

Violenţa izbiturii îl face pe Bisemont să vadă o constelaţie necunoscută până atunci astronomilor. Îşi mângâie suprafaţa afectată de coliziune.

— Mojicule! zice…

Béru îşi iese din pepeni. Îl apucă pe omul de afaceri de gâtlegău, îl ridică pe jumătate din jilţ, mai-mai să-l gâtuie.

— Te-nvăţ io să te porţi, tâmpitule! zice…

Şi-i mai catapultează un pumn în bărbie care-l sileşte pe Bisemont să-şi evacueze proteza.

Lăsând de o parte orice demnitate, tipul se prăbuşeşte cu ochii plini de lacrimi.

— O să dai tot din tine, cred, îi zice Grăsanul pocnindu-i în scăfârlie o labă care ar omorî un iepure.

Pe chelia lui Bisemont, orice vânătaie se întinde ca uleiul. Când încasează o lovitură, o primeşte în plin… Nu mai are amortizor!

— Am să vă spun ce ştiu. Numai ce ştiu! Tot ce ştiu! declară. Nu pot născoci fapte care să confirme bănuielile dumneavoastră, domnule Comisar!

Fac pe milostivul. După una rece, una caldă; nimic mai nimerit pentru a schimba moralul cuiva.

— Spune!

Se uită chiorâş la lăboaiele Grăsanului, gata oricând să-şi facă jocul de paiaţe vesele.

— Ieri seară, când să plec de la birou, am primit o scrisoare anonimă…

— Pe ce cale?

— Pneumatică!

— Ce se spunea în scrisoare?

— Dacă vreţi să vedeţi până unde merge ticăloşia soţiei dumneavoastră, duceţi-vă la miezul nopţii pe malurile Senei aproape de Saint-Cloud, pe partea dinspre Boulogne…

— Ce-aţi făcut?

— Păi, m-am dus, după ce am însoţit-o pe Anne acasă. Eram cu atât mai înclinat să dau crezare scrisorii, cu cât soţia mea pretinsese că vrea să se ducă la cinema, ceea ce i se întâmplă rar.

— Bine, bine, bine! Mai departe?

— De la miezul nopţii până la unu dimineaţa, am umblat de colo-colo pe malurile Senei, stârnind neliniştea perechilor de îndrăgostiţi pe care le tulburam din zbenguială… Nu am văzut-o pe nevastă-mea şi m-am dus

acasă. Unde de altfel se afla…

— Aţi păstrat scrisoarea aceasta anonimă?

— Nu…

— Fireşte! râde gras Béru pe care „nu-l duci”.

— Un soţ nu prea are chef să păstreze misive de acest fel, obiectează Bisemont!

— Ştiaţi că soţia vă înşală, aşa mi-aţi spus; şi părea că vă împăcaţi foarte bine cu năzbâtiile ei!

— Da.

— Atunci, de ce aşa deodată să puneţi la inimă o scrisoare anonimă?

— Vedeţi, mă temeam că soţia mea să nu se dedea la vreun dezmăţ prea spectaculos!

Aceeaşi grijă faţă de rangul social!

— E supărător că nu aţi păstrat scrisoarea!

— Abia acum îmi dau seama. Dar secretara mea vă poate spune că am primit un pneumatic cu o clipă înainte de închiderea birourilor.

— Ce dovedeşte asta? Primiţi probabil cincisprezece pe zi! Acesta cum era scris, de mână?

— Da, dar scris cu bastonaşe!

Mă uit ţintă la Bisemont. Neclar, ceva mă tulbură… Nu ştiu ce. Magnin se strecoară şi pune pe birou arma crimei.

O împing spre Bisemont. Se trage înapoi.

— Îl recunoaşteţi?

— Ăsta e… *Coupe-papier*-ul meu…

— Vi l-o fi sustras cineva, carevasăzică.

— Fără îndoială!

— S-o crezi tu, Charles, îngaimă Béru care e plin de haz în orice împrejurare.

Desenez în aerul încărcat de efluviile pedestre ale lui Béru un mare semn de indiferenţă, al cărui motiv ar aminti fie de un apus de soare pe înălţimile Alpilor, fie de proiectul unui maiou colant pentru Brigitte Bardot (un Bardot[21] nu-i neapărat rezultatul dintre un cal şi o măgăriţă).

---

21 *Bardot* înseamnă catâr în franceză (n.t.).

— S-o lăsăm baltă pentru moment şi să trecem la întrevederea pe care aţi avut-o cu Josée Boyer, cea dragă inimii lui Suquet…

Se posomorăşte.

— Ştiu, n-ar fi trebuit să cedez…

— Povestiţi!

— În cursul serii, mi-a telefonat…

— O cunoşteaţi?

— Deloc!

— Şi totuşi v-aţi dus la întâlnire? Hotărât lucru, domnule Bisemont, pentru un om de afaceri prins cu treburi, cedaţi cu prea multă uşurinţă la orice chemare: o scrisoare anonimă, un telefon aproape la fel de anonim şi iată-vă la ordin.

Îşi încreţeşte fruntea.

— Mi-a spus că este logodnica lui Suquet; că poliţia o înhăţase şi că izbutise să scape. Nu avea bani şi nu ştia unde să se ducă…

— Atunci sufletul dumneavoastră, milostiv a învins prudenţa.

— I-am adus nişte bani…

Mă ridic fiindcă o delegaţie de furnici începe să mi se suie pe ţurloaie.

Béru mă întreabă din ochi dacă trebuie să-şi continue fiesta şi să-i ofere domnului Bisemont o serie completă de mostre ale priceperii lui.

Grăsanul şi-a făcut studiile la Manufactura Pasajelor de Tutun[22]. Cunoaşte arta aceasta delicată de la palma cea de toate zilele până la scatoalcele răsucite, trecând prin gâdilatul medieval…

Îi răspund printr-un semn a cărui repeziciune nu-i scade nimic din elocvenţă, că socotesc treaba fără rost pentru moment.

Materia cenuşie îmi dă în clocot. Fără pic de îndoială,

22 Joc de cuvinte intraductibil: *passage à tabac* înseamnă a bate pe cineva care nu se poate apăra. (n.t.).

omul de afaceri minte.

Aş fi chiar ispitit să cred că minte prin omisiune.

Păi cum, e de ajuns ca o mucoasă să-l sune în toiul nopţii şi el să plece degrabă de acasă cu buzunarele doldora de mangoţi ca să le dea drumul pe apa sâmbetei!

Nu şi nu! De o mie de ori nu!

Omul ăsta e cu picioarele pe pământ. Ştie valoarea banului! Nu este influenţabil! Ca să facă ce a făcut, a trebuit să aibă un mobil serios... Căci ceea ce a făcut este cât se poate de compromiţător. Fata tocmai îi spusese că fugise de la poliţie, prin urmare aducea bani unui deţinut fugar! Un act de o asemenea gravitate nu a putut avea decât un mobil şi mai grav!

Dar mă pricep la oameni. De când trăiesc în lumea copoilor, mi-am făcut studiile în materie de psihologie aplicată. Îmi dau prea bine seama că cu cât îl voi „chestiona” mai mult pe domnul, cu atât va fi mai puţin vorbăreţ. A trecut de acea linie a fricii dincolo de care un arestat preventiv devine ca şi inabordabil.

Îmi pipăi mintea. Ceea ce clocesc este cât se poate de riscant, totuşi oare nu plasamentele îndrăzneţe aduc cele mai mari câştiguri?

— Vă puteţi duce acasă, domnule Bisemont.

Se uită la mine cu nişte ochi ca două ventuze. Mi se prind de piele ca nişte lipitori.

— Mă pot întoarce acasă?

— Desigur!

— Dumneavoastră...

— Ce spuneţi?

— Nu mă inculpaţi?

— Încă nu...

Mă priveşte o clipă, ca şi când ar mirosi tot ce-i neobişnuit în comportarea mea, ca şi când îndurarea aceasta de necrezut i s-ar părea mai neliniştitoare decât o arestare în toată regula.

— Nu vă precizez că trebuie să fiţi la dispoziţia justiţiei,

nu-i aşa, asta se înţelege de la sine! Ar fi nespus de supărător să aveţi, aşa pe nepusă-masă, afaceri de tratat în America de Sud.

— Fiţi fără grijă, domnule comisar…

Mă salută şi nu-l bagă-n seamă pe Grăsan căruia nu-i iartă manierele repezite.

După ce a trecut pragul, Béru explodează ca un balon umflat prea tare.

— Eşti diliu de-a binelea! rage fluturându-şi jamboanele care-i ţin loc de braţe.

— Gura, subordonat nesubordonat!

— Se vede de la o poştă cât catedrala din Chartres că tipu-i vinovat! Ce moacă de martor mincinos are!

— Asta-i, îi zic: de martor mincinos, dar nu de adevărat vinovat!

— Crezi că-i momentul să faci pe deşteptul?

— Ţine minte ce-ţi spun, Béru: pentru un francez, este întotdeauna momentul!

— Mi se rupe de aiurelile tale, mi-o azvârle în faţă.

— Dacă ne uităm la cât mai rămâne, nu-s cine ştie ce pagube!

Ridică fără pic de respect din umerii de mamut de treabă.

Mă uit la ceas. Arată puţin peste miezul nopţii.

— Bine! Nu uita să prezinţi omagiile mele balenei tale şi salutări prieteneşti frizerului.

Îşi trage găina jegoasă până peste sprâncenele stufoase.

— San-Antonio, eşti un tip de groază! S-ar zice că eşti băiat de comitet, da, cu bancurile tale nasoale nu respecţi nimic: nici căsniciile stricate, nici oamenii de soi!

Mişcat de acest protest venit din adâncul inimii printr-o saltea de untură, îi dau un ghiont drăgăstos.

— Hai, umflatule, n-o să-mi faci agitaţie socială la ora asta!

Iese, plin de demnitate. Asemeni unui plenipotenţiar care aduce un răspuns negativ celor care l-au mandatat!

• CAPITOLUL XIII

În care, cu toate că-i întuneric beznă, văd mijind o geană de lumină

M-am aşezat în poziţia iniţială, favorită şi odihnitoare a lui Bérurier.

M-am instalat în fotoliul lui rotitor; şi mi-am pus pantofii pe birou, având grijă să-mi las picioarele în ei.

Aştept, înainte să mă las legănat de braţele lui moş Ene, să-mi bage Pinaud un fir.

Nu dorm, visez cu ochii deschişi... Mă aflu în starea a doua care te ţine în suspensie la câţiva centimetri de pământ. Mă gândesc la toată tărăşenia asta... Cred că nu vă este greu să vă daţi seama.

Totul este grozav de misterios. Mai mult decât misterios! Derutant!

Dintre toate elementele ciudate pe care le-am strâns în timpul acestei bogate recolte de semne de întrebare, cel care mi se pare mai curios decât toate este povestea din gara Lyon. Suquet, care cumpără un bilet şi-l returnează imediat, mă sâcâie ca o măsea stricată când mănânci ciocolată.

De ce a făcut asta? Mister şi trăscău de supt!

Ce-o fi făcut, de când a ieşit din gară la ora patru şi zece şi până la miezul nopţii, ora aproximativă a decesului său înainte de vreme?

Va trebui ca încă de mâine dimineaţă...

Dar mă apucă pandaliile. Sunt aprig din fire. Acum ori niciodată.

Am o nesecată admiraţie pentru cei care strâng în ei ranchiună picătură cu picătură şi care îşi distilează planurile aşa cum se distilează o cafea moca într-un filtru aproape înfundat.

La naiba cu Pinaud!

Dau telefon la permanenţă cerând să fie notat apelul boşorogului şi să fie înlocuit la filare ca să se poată duce să-i pună ventuze onorabila doamnă Pinaud.

Mă uşchesc.

O ploaie măruntă ţârâie peste Paris şi mă trezeşte de-a binelea. Îmi place Parisul, în miez de noapte, când plouă liniştit. Ăsta e adevăratul Paris…

Îmi pilotez caleaşca până în ulicioara Verneuil, atât de plăcut provincială.

Carapace de maşini, parcate pentru noapte, lucesc în lumina slabă a felinarelor.

Faţadele buhăite ale caselor dorm tulburate ici colo de câteva ferestre luminate.

Opresc în faţa blocului lui Suquet. Este o construcţie veche a cărei uşă funcţionează şi acum cu şnur.

Apăs hotărât cu arătătorul pe butonul de la uşă. Aceasta se deschide. Ar trebui să-mi spun numele portăresei, dar în loc să mă conformez obiceiului, mă duc şi bat în geamul gheretei.

— Ce mai e? mugeşte vocea coregrafei.

— Poliţia!

Aşa, scăpăm de pălăvrăgeală.

Trage zăvorul iar eu mă îndrept spre cerber!

Cucoana este în cămaşă de noapte din molton albastru cu dantelă, ca un rege mag.

— Fir-ar să fie! dumneata eşti! şopteşte recunoscându-mă. Trebuia să spui că eşti copoi!

— Iertaţi această omisiune, dragă doamnă. A fost fără voia mea!

— Ce se întâmplă?

— Doar o întrebare. Ieri după amiază, l-aţi văzut pe Hervé Suquet?

— Nu!

— Sunteţi sigură?

— Nu am plecat nicăieri, căci aştept să vină cei de la Salubritate pentru canalizarea care are scurgeri!

— Perfect, este tot ce voiam să ştiu. Noapte bună, doamnă dragă, somn uşor; iar dacă o să vă visaţi locatarii, sfătuiţi-i să se şteargă pe picioare ca să nu vă murdărească

visele!

După această butadă suprarealistă şi poetică, mă despart de încasatoarea de chirii. Vizita mea fulger a cam buimăcit-o, aşa că abia mâine în zori o să facă haz…

O iau în direcţia gării Montparnasse. E aproape ora unu şi, exceptând Saint-Germain-des-Près, străzile sunt pustii…

Gonesc până la prăvălia de discuri unde lucrează Josée. Negustorul de zgomote locuieşte chiar deasupra prăvăliei. Deblochez uşa principală şi ciocănesc în cea de la mezanin.

După puţin timp, nişte papuci obosiţi se vaită pe linoleum.

— Cine-i? întreabă o voce îngrijorată de bărbat.

— Poliţia!

Se grăbeşte să tragă zăvorul.

În faţa mea se află copia lui Tartarin. Un domn în formă de ou stând pe vârf, cu o mustaţă à la Salvador Dali, mototolită de somn, îmi deschide. E într-o cămaşă de noapte care îi atârnă peste nădragi ca pielea unui obez după o cură de slăbire.

— Ce-i, ce este, ce se întâmplă? bâiguie onorabilul comerciant.

Intru şi închid uşa:

— Sunteţi negustorul de discuri de jos?

— Da.

— Lucrează la dumneavoastră domnişoara Josée Boyer?

— Da.

Bâlbâie da-urile cu o voce jalnică… Are privirea atonă, se uită întruna în spate. Văd o cucoană care-şi bagă capul creţ pe o uşă.

— Ce se întâmplă? întreabă cucoana cu asprime.

— Este poliţia! explică sobru Tartarin.

— Oh, Doamne!

Uitând orice sfială, persoana se iveşte pe de-a întregul. Un întreg pe care îl ascunde cu greu şi numai în parte o Baby Doll ca pânza de păianjen. Are o pereche de ţâţe ca nişte biberoane americane aşa cum se făceau prin 1910.

Minusculul Baby Doll îi vine ca un abajur unei biciclete. Dar este grijulie să întreţină ardoarea soţului ovoid şi toate mijloacele sunt bune, chiar dacă sunt de inspiraţie americană.

— E vorba de Josée, zice umflatul, dezumflat.

Cucoana nu mai poate de bucurie!

— Ţi-am spus eu că o să avem necazuri cu stricata asta. A făcut vreo tâmpenie, pariez?

Dau din devlă!

— Din păcate, da, doamnă!

— Ce fel de tâmpenie? întreabă vânzătoarea de Moreno în felii!

Abia atunci îmi dau seama că eu sunt cel care a venit aici să pună întrebări:

— Ieri după amiază, trec eu la atac…

Dar orologiul Westminster din apartament bate ora unu. Îmi dau seama că este de pe acum mâine, şi că ziua de ieri despre care vorbesc are dreptul la denumirea comercială alaltăieri!

Rectific tirul.

— Domnişoara Boyer s-a învoit pentru după-amiază?

— Nemaipomenit! explodează doamna Tartarin. Soţul meu are o adevărată slăbiciune pentru ea!

Omul-bomboană a sfeclit-o. Mustaţa orizontală îi tremură ca o antenă de televizor scuturată de vânt.

Pun rămăşag orice pe ori ce-o fi că o cam pipăia pe fetişcană în spatele rafturilor, când a sa *exciting wife* stătea cu spatele. Iar ea, seducătoarea cu ochi de înger, îl lăsa să o smotocească ca să-l aibă la mână. Promite! Ce zic! Îşi ţine de pe acum promisiunile!

— Aşadar, nu şi-a petrecut după amiaza de alaltăieri la magazin?

— Nu. A pretins că se duce la doctor… Vă daţi şi dumneavoastră seama! Dacă e să se ducă la un doctor, târfa asta, apoi trebuie să se ducă la un ginecolog.

Purtătoarea de Baby Doll ştie să fie usturătoare.

— La ce oră s-a întors la magazin?

— Cu un ceas înainte de ora închiderii! zice huria. Să tot fi fost cinci şi jumătate!

— Şi după aceea, a mai plecat?

— Nu, zice repede soţul.

Face pe apărătorul. Este avocatul fetişcanei.

Oh! Un avocat sperios, care nu îndrăzneşte să taie vorba procurorului, dar un avocat cu cele mai bune intenţii.

— Aşa-i, cade de acord şi muierea. Destrăbălata asta care se întoarce acasă pe la patru dimineaţa cherchelită bine, a rămas la noi toată seara de alaltăieri. Ba chiar ne-a făcut cinstea să vină la cină…

— Şi sunteţi sigură că nu a plecat din casă în timpul nopţii?

— Da! afirmă doamna Mănâncămădinochi. M-am sculat de mai multe ori peste noapte.

Se întoarce către bărbatu-său.

— Ştii, Etienne, sardelele mi-au făcut rău la stomac. De fiecare dată, m-am uitat în camera ei: dormea…

— După ce s-a întors după amiază, a primit vreun telefon?

— Nu…

Cucoana este de părere că treaba se prezintă prea bine pentru Josée şi încalecă pe un alt cal de bătaie, nărăvaş şi îndopat cu ovăz!

— Atâta doar că a plecat ieri după prânz şi de atunci n-am mai văzut-o. Ce a făcut?

Fac o strâmbătură.

— Tâmpenii. E prea devreme să vorbim despre asta…

— Am vrea totuşi să ştim… Tatăl ei, care este un camarad de regiment al soţului meu, ne-a dat-o în grijă şi…

Mă supăr:

— Dacă v-a dat-o în grijă, aveaţi datoria să o supravegheaţi.

Cu aceste vorbe care merg la ţintă, las perechea pradă remuşcărilor.

•

O berărie care mai este deschisă, mă primeşte. Comand o bere şi o fisă de telefon, o dau pe prima pe gât şi pe a doua unui taxifon.

Băieţii de la permanenţă îmi fac impresia că-s loviţi de moleşeala de la jumătatea nopţii.

— Mda? mormăie telefonistul.

Spun cine sunt.

— Veşti de la Pinaud?

— Niciuna…

Mormăi un mulţumesc nedesluşit şi îmi văd de drum.

Lucrul cel mai cuminte, după o zi ca asta, ar fi să mă întorc acasă unde Félicie trebuie că-şi face griji.

O noapte de somn m-ar pune pe picioare.

Atâta doar că sunt prea nervos ca să dorm bine. Mi-am luat o prea mare responsabilitate lăsând-o pe Josée să fugă şi nereţinându-l pe Bisemont. Şi unul şi celălalt, sau poate amândoi, sunt amestecaţi în omor, de asta sunt convins…

Aşa că, împins şi de vreun drac (un drac noctambul, bag samă), înainte să mă întorc acasă dau o raită pe la Savoie.

Trebuie să iau iarăşi lucrul de la capăt[23].

Când sosesc în avenue Wagram, văd că localul este plin de lume care supează.

Indivizi bine înţoliţi care vin să mănânce stridii şi să-şi arate rochiile de satin şi costumele cu revere de mătase înainte să meargă la soilit.

Mare îmi este mirarea când dau peste Pinaud prăbuşit peste masă la care îl lăsasem, cu un teanc cât toate zilele de farfurioare în faţă…

Nici urmă de Josée.

Îl zgâlţâi de palton. Abia îşi deschide ochii. Băutura din el n-ar încăpea nici într-un cărucior de zarzavagiu.

— Vorbeşte! îi zic cu glas înspăimântător în timp ce iau loc.

---

23 Parafrază a unui vers din *Arta poetică* a lui Boileau în care poetul este îndemnat să-și revadă de cât mai multe ori opera cizelând-o. (n.t.).

Îmi zâmbeşte:

— Ah!... eu... eu... eu...

Dacă ar fi după mine, i-aş găuri portretul cu lovituri de călcâi.

— Tu, tu, tu, tu ce?

— Ştiam că tu, tu, tu, tu... o să vii...

— Şi fata?

— Dusă!

— De ce nu te-ai luat după ea?

— N-aveam bani la mine... Am uitat să cer când am plecat de la secţie! Când a şters-o am vrut să plătesc şi... ioc!

E criţă, dar a scăpat de guturai. Măcar s-a ales cu ceva...

— Şi ai tras mai departe la măsea, boşorog nenorocit!

— Trebuia să-mi umplu timpul cu ceva!

— Puteai telefona la birou.

— Ţi-am spus că n-am para chioară; ultimul sfanţ l-am folosit adineauri că să te sun. Nu băgasem încă de seamă impe... impecu... impecupeno... impecuniozitatea!

Regăsindu-şi proverbiala volubilitate zice mai departe:

— Să-ţi explic: azi dimineaţă doamna Pinaud voia să-mi coasă un nasture la haina de duminică, aia care are o pată de cerneală pe rever... Şi a venit fata lăptăresei după ea din pricina bunică-si care este prietenă cu mătuşa doamnei Pinaud şi care...

Nu-l mai ascult. Fac semn chelnerului să plătesc orgia moşneagului şi mă ridic fără să-l mai iau în seamă pe bătrânul nătărău. Înainte să plec, îmi vine o idee.

Ideile cresc în bostanul meu ca penicilina pe ciupercile mucegăite.

Cobor la subsol ca să o intervievez pe femeia de la *telephone-lavatory*.

Căci ideea mea îmi stârneşte una şi mai importantă.

Iac-aşa au fost făcute marile descoperiri.

Cugetare în lanţ.

Pleci de la bobul de fasole şi ajungi la Hiroşima!

• CAPITOLUL XIV

În care, după ce m-am izbit de pragul de sus, mi-a sărit adevărul în ochi

Femeia de la toaletă a făcut o carieră strălucită trăgând apa şi şi-o încheie, nu cu mai puţină strălucire, formând numere de bigofon, pentru o puzderie de oameni grăbiţi care cred că au lucruri esenţiale şi cu tarif de spus altor bipezi asemenea lor!

Îşi tricotează al opt sute şaptezeci şi doilea pulover (un pulover cu manta de zale, ţi-ai găsit mantaua cu mine şi buzunar extensibil pentru revolver).

Mă apropii.

— O clipă, murmură arătându-mi o cabină prin geamul căreia se zăreşte spatele unui domn.

Respectivul are un glas care i s-ar potrivi de minune unui evaluator la vânzări publice: puternic, convingător şi cu pronunţate inflexiuni spirituale.

Tocmai se foloseşte de acest frumos organ ca să-i povestească unei doamne, despre care, pentru ca totul să fie aşa cum trebuie, ceva îmi spune că este a lui, meniul pe care l-a halit astă seară la banchetul noilor foşti viitori combatanţi din regimentul treisprezece zuavi şi din arondismentul patrusprezece reunite.

„S-a servit: cimbal de fructe de mare; muşchi de vacă Charpini (o bucată de toată frumuseţea, precizează); Porte Salubre şi omletă norvegiană, importată direct din Brazilia”.

Speculanta de cadran ascultă cu religiozitate înşiruirea acestui meniu pantagruelic cu balele curgându-i peste pulover.

În sfârşit, bărbatul, a cărui digestie pesemne că se dovedeşte anevoioasă, iese din cabină şi o ia pe scări.

— Ce număr doriţi? îmi zice persoana cumsecade.

Îi arăt legitimaţia. O ia distrată, citeşte numărul de înmatriculare şi zice încet:

— Nu văd centrala.

— Centrala este Poliţia, zic.

Pufneşte în râs.

— Proastă mai sunt!

Pe urmă îşi dă seama:

— Aveţi necazuri? mă întreabă.

— Nu, fac altora!

Râdem amândoi, ceea ce este mai bine decât să trăim amândoi.

— Dragă doamnă, privirea dumneavoastră răutăcioasă îmi spune că nimic nu vă scapă. De aceea îmi voi îngădui să vă pun câteva întrebări fără importanţă, cărora le veţi da, sunt sigur, răspunsuri potrivite.

După ce am aruncat momeala, nu-mi mai rămâne decât să aştept.

— Sunt la dispoziţia dumneavoastră, zice firesc mângâindu-şi mustaţa.

— Uite despre ce este vorba! În cursul serii, o fată a venit să dea un telefon… V-a cerut Kléber 03-11…

I-o descriu pe Josée. Dar numărul de la telefon i-a fost de-ajuns acestei persoane versate.

— Înţeleg, înţeleg, afirmă.

— Foarte bine. Îmi dau seama că de unde staţi, auziţi toate convorbirile…

Se întunecă la faţă, precauţie înţeleaptă căci este pe cale să încărunţească.

— Oh! Ştiţi…

Îi potolesc scrupulele cu un gest olimpian.

— N-aveţi de ce să vă scuzaţi; nu-i vina dumneavoastră că nu sunt insonorizate cabinele şi că creatorul, în nesfârşita-i bunătate, v-a înzestrat urechile încântătoare cu două timpane ultimul răcnet.

Se bâţâie.

— Aveţi haz!

— Am fost măscărici într-o altă viaţă…

— De fapt, aţi vrea să ştiţi ce i-a spus fata lui Kléber?

— Chiar aşa, da!

Iat-o pe doamna Nuîntrerupeţi că se concentrează cât o

roşie la Olida.

Se aude trosnind armătura cupolei.

— A întrebat de o doamnă cu un nume nostim, spune, cu masca marcată de efort.

— Bisemont?

— Aşa!

— Şi?

— I s-a spus probabil că persoana despre care vorbiţi nu era acasă căci a zis aşa: „Dar domnul, este acasă? Probabil i s-a răspuns că da. Daţi-mi-l, a zis fata”.

— Şi?

Îşi ridică spre mine ochii frumoşi mâhniţi.

— Nu am auzit mai departe. A venit un englez să mă întrebe dacă poate telefonă la Londra. Vorbea prost franţuzeşte şi m-am făcut luntre şi punte să-i explic că avem telefon urban, interurban dar nu internaţional… Când a plecat englezul, domnişoara a ieşit din cabină.

Îmi zic că soarta care părea că-mi face un serviciu s-a arătat zgârcită până la urmă. Păcat că englezul ăsta a venit să ne facă un nou Trafalgar[24]! Ce dobitoc!

— Îmi pare tare rău! se scuză cucoana.

Tocmai atunci coboară Pinaud, care vine să-şi golească organismul istovit.

— Te ţii de cucoane! bâlbâie, văzându-mă în convorbire cu telefonista.

Se hlizeşte ca o bucată de brânză începută şi intră într-o boxă în care un arhitect prevăzător a aşezat un vas milostiv din porţelan.

Împlinindu-şi soarta de bărbat, Pinaud îmi dezvăluie felul lui de a vedea lucrurile.

— Ştii ce, San-A, n-o să avem bătaie de cap ca să dăm de urma fetei… Astă seară, un tip a venit să-i aducă mangoţi. Când s-a cărat, şi-a luat valea şi ea… Dacă vrei să mă crezi, s-a dus într-o gară… Ea…

---

24 La Trafalgar, în Spania, în 1805, amiralul englez Nelson a învins flotele reunite ale Franței și Spaniei. (n.t.).

Îl întrerup.

— Tacă-ţi gura, Pinuche!

— Păi…

Mă întorc către cucoană.

— Aveţi o foaie de hârtie şi un plic?

— Cum să nu…

Trage un sertar.

— O foaie-scrisoare, vă convine?

— De minune.

Iau foaia de hârtie cu chenar lipicios. După care mă gândesc ce text să-i încredinţez. Madama de la closet se ridică şi se duce să-şi ia haină din cuier…

— Gata pe ziua de azi? întreb.

— Nu-i aşa devreme: e ora două!

Pe când îşi pune ţoalele, mă uit la ea gânditor.

— Spuneţi-mi, dragă prietenă…

Am dreptul la zâmbetu-i strengăresc.

— Da?

— Dacă v-aş cere o oră ca să mă ajutaţi să demasc un asasin, ce mi-aţi răspunde?

Devine gravă.

— Vă ţineţi de glume, cred.

— Nu. N-avem timp să pot, în noaptea asta, să pun capăt unui caz încurcat. Dacă nu-i pun capăt până-n zori, o să tărăgăneze… Criminalul va şti să-şi ia toate măsurile…

— De ce îmi spuneţi toate astea tocmai mie?

— Pentru că am nevoie de o femeie şi pentru că nu am altele la îndemână. Pot să vă spun că nu vă paşte nicio primejdie. Dacă izbutim, mâine, fotografia dumneavoastră va fi pe pagina întâi a ziarelor!

Este argumentul câştigător. Se şi vede, smulsă de glorie de la latrina unde se ofileşte.

— Bine… Oricum, soţul meu doarme, oftează cu părere de rău.

Pricep că, de multişor, domnul nu se mai scoală când i se întoarce nevasta acasă.

— Mulţumesc, sunteţi un înger…

Scot o hârtie de cincizeci de franci care o să-i facă iarăşi să urle pe cei care îmi fac notele de cheltuieli.

— Oh! Nu trebuie, zice băgând-o frumuşel în buzunar.

Bucuros că a acceptat mă apuc în sfârşit de scrisoare!

Cu litere mari, scriu hotărât:

> „*Contraordin*! *Am neapărată nevoie de un milion sau spun tot. Vă aştept la trei şi jumătate dimineaţa în grădinile de pe Champs-Elysées, în spatele teatrului Marigny*”.
>
> *Fosta logodnică a lui Hervé Suquet*.

Pinaud a sfârşit de cântat fântânile arteziene din Bruxelles. A uitat să-şi încheie cei patru nasturi care-i ocrotesc ruşinea iar o pulpană a cămăşii îi iese prin şliţ.

— Bun, mă duc să trag un soi, anunţă.

— Mâine! zic, lugubru.

Şi nicicând pe faţa vreunui mucalit nu s-a citit mai mult adevăr.

— Ce?

— Mai ai de lucru, nenişorule.

— Eşti ţicnit!

Mă uit la ţinuta lui în neorânduială, la costumul care l-ar face să verse până şi pe un tetal, la barba bogată care-i poceşte fizicul de hodorog bătrân.

— Arăţi taman bine pentru ce planuri am…

Îmi însoţesc cele două ajutoare spre etajele superioare.

•

— Ai priceput? mă informez pe lângă Reverendul Pinaud.

Dă din capul venerabil.

— Mi se întâmplă câteodată, oftează, să cred sincer că mă ţii de ramolit…

Mă abţin să-i spun că se înşală. Iar el intră în clădirea familiei Bisemont. Are misiunea să înmâneze acestor

oameni de treabă scrisoarea, pretextând că-i un cerşetor căruia o fată i-a dat o mie de franci pentru comision.

Doamna Chabanet, amabila şi nocturna telefonistă care îmi dă o mână de ajutor, stă nemişcată în maşină.

Nu prea e în apele ei, draga de ea.

— De fapt, oftează, ce aşteptaţi de la mine?

— Vă veţi aşeza pe o bancă după ce puneţi un ziar căci a plouat niţel adineauri…

— Şi apoi?

— Asta-i tot ce veţi avea de făcut. Ba nu: va trebui să vă înnodaţi o eşarfă pe cap ca să nu vi se poată vedea faţa.

Tac căci Pinaud, reputatul gândac de bistrou, leorpăitor de vin de Anjou, exhibiţionist de sosuri pe revere, omul căruia stilourile i se golesc în buzunare, căruia îi lipseşte mereu un nasture pentru a arăta cuviincios, un aparat de ras pentru a fi ras şi o mie de franci pentru a-şi plăti consumaţiile, se iveşte, cu mersul lui şovăielnic. Frumoasă emanaţie a nopţii.

Vine la maşină…

— S-a făcut.

— Pe cine ai văzut?

— Pe un servitor. Era cât pe ce să-mi facă vânt, pare disperat.

— Are şi de ce. Pot să-ţi prezic că acest brav servitor va buchisi încă de mâine ofertele de serviciu. Şi ce-a mai făcut?

— A luat plicul cu vârful degetelor şi s-a dus să-l ducă stăpânilor.

— Şi după aceea?

— Mi-a dat cincizeci de franci zicându-mi că „e-n regulă”. Textual!

— Vezi bine că meseria aduce ceva avantaje…

— Pot să mă duc acasă? imploră.

Nu ştiu ce să fac. Aş vrea să-l mai ţin cu mine, totuşi mi-e milă de vârsta lui înaintată, de senilitatea lui…

— Da, te las la o staţie de taxi…

Îl las la Etoile unde câteva G 7 aşteaptă beţivi în răcoarea nopţii.

Cobor pe Champs-Elysées şi opresc maşina în avenue Gabriel.

— Mă duc chiar acum? întreabă cucoană.

Mă benoclez la orologiul meu portabil.

Arată ora trei şi ceva.

— Da.

Iat-o că-şi înnoadă basmaua peste păr…

Dă roată unor tufişuri de merişor şi se duce spre o bancă pe care un felinar îndepărtat o scaldă într-o lumină de acvariu…

Flăcăul San-Antonio dă piciorul peste gardul care înconjoară tufişurile de lemn câinesc. Se lasă pe vine printre pomişori, spre marea lor desperare şi totala nemulţumire a celor de la spaţii verzi care îşi vor da seama mâine de dezastru şi vor conchide că o pereche nebunatică a venit să caute refugiu în acest colţişor liniştit.

Trec maşini, din când în când pe bulevardul pustiu.

O privighetoare, în frunzişul apropiat de la Elysées, şuieră între dinţi o melopee spre slava carului nopţii ai cărui pegaşi vor azvârli în curând din picioare între hulube.

Doi agenţi care nu-şi fericesc nevestele trec, în grabă mare, afirmând că superiorul lor a fost conceput să fie uşă de biserică fiindcă-i un tont…

Printre crengile rare ale lemnului câinesc o zăresc pe biata doamnă Chabanet. Se oxigenează pe bancă. Mirosul de mucegai al pomilor uzi îi mai schimbă duhorile în care stă la locul ei obişnuit.

Strănută de entuziasm. Mâine va fi atât de guturăiată încât, stând lângă latrină, o să i se pară că e la munte.

Răbdăm în poziţiile noastre incomode, un sfert bun de ceas, ea şi cu mine. După care, ceea ce aşteptam, se întâmplă… O umbră intră pe sub pomi, ca să ajungă la micul scuar unde doamna Chabanet aşteaptă…

Sunt pregătit pentru orice eventualitate, cum zic oamenii

politici care vor să-şi dea gata adversarul.

Umbra a dispărut deodată. Degeaba casc ochii, n-o mai văd.

Nesimţindu-se în apele ei, adulmecând nelămurit primejdia, doamna Chabanet a plecat de pe bancă! Numai de n-ar lua-o spre Champs-Elysées! Nu: are nervii tari. Se uită în jur, cum face în mod logic o persoană nerăbdătoare...

Percep un foşnet în spatele băncii unde stătea femeia. Printr-un gol al frunzişului desluşesc o mână ca varul... Mâna aceasta întinde un revolver nichelat care scânteiază slab.

— La pământ! urlu cât mă ţine gura.

Bubuitura îmi acoperă ultima silabă. Doamna Chabanet scoate un urlet.

Mă reped...

Un zgomot de crengi rupte.

Nu-mi este greu să ajung din urmă umbra care goneşte pe sub pomi în direcţia Concorde.

Este a doamnei Bisemont. Din patru paşi şi jumătate, sunt peste ea. O prind de mijloc. Scoate strigăte ascuţite, neomeneşti, asemănătoare cu ale unui purcel speriat.

Aruncă revolverul cât colo.

Pe când o neutralizez pocnesc din cătuşe: Poc-poc! Împachetaţi, marfa-i cântărită! I-am pus băbătiei brăţări.

În plină criză de nervi, se tăvăleşte pe nisip...

O las să se zvârcolească şi mă duc să văd ce face doamna Chabanet.

— Sunteţi rănită? zic.

Stă cu spatele la un platan: astfel sunt puse la zid victimele datoriei!

— Nu!

— Sigur, nicio zgârietură?

Dă din cap.

— Nu.

Cu glas buimac, bâiguie:

— Mi-aţi spus că... Mi-aţi spus că n-aveam de ce să mă tem!

Şi draga de ea dă ochii peste cap. Alunecă de-a lungul trunchiului ca o veveriţă...

Stau bine, între două gagici pe câmpul de luptă.

Noroc că vin rânduneii, alarmaţi de împuşcătură, fără surle şi trâmbiţe şi fără să aducă primăvara!

— Mâinile sus! strigă la mine...

Ridic mâinile ca un gangster în miniatură.

• CAPITOLUL XV

În care am explicaţia cauzei şi a felului în care au decurs lucrurile

E aproape şase dimineaţa când, pentru a nu ştiu câta oară, mă prezint la domiciliul familiei Bisemont.

De data asta, servitorul nu mai întreabă nimic; îmi aruncă o privire vlăguită şi zice doar:

— Domnul este în salon!

Mă duc într-acolo, călăuzit de gentlemanul cu vesta în dungi.

Bisemont a aţipit pe un divan, în haină de casă de mătase albastru-deschis.

Când intru, tresare. Se freacă la ochi.

— Tu eşti... începe. Apoi tace când mă recunoaşte.

Înaintez după ce am închis uşa.

— Îmi daţi voie?

Trag un jilţ către mine şi îmi aşez în el persoana frântă de oboseală.

Se lasă o tăcere năclăită. O tăcere din zori de zi, năclăită ca o caramea uitată la soare. O lehamite nesfârşită mă toropeşte.

Dacă ar fi după mine, aş trage un pui de somn la nenea acesta.

Totuşi, n-am venit aici ca să-i ofer o porţie de sforăit cu ambreiaj automat.

Ne uităm o vreme unul la altul, dezamăgiţi până peste poate.

Nici el nu mai este în stare de nimic. În dimineaţa asta, existenţa scoate limba la el.

— Gata, domnule Bisemont, şoptesc în cele din urmă, s-a sfârşit.

— Ce s-a sfârşit?

— Coşmarul dumneavoastră…

O sprânceană i-a rămas ridicată, singurul semn de curiozitate.

— Soţia dumneavoastră este la arest, cu dublă inculpare pentru tentativă de omor!

Oftează doar:

— Ah!

O lacrimă i se anină, sfioasă, de colţul pleoapei stângi.

— Este şi o a patra inculpare morală, pe care, personal, o găsesc mai odioasă decât pe celelalte, dar pe care nu o pot reţine împotriva ei… A încercat să facă să fiţi acuzat de crimă!

— Ştiu, zice.

— Vă admir sângele rece, domnule Bisemont…

— Nu este sânge rece… Soţia mea era o nevrozată nefericită… În loc să o fac să se îngrijească, m-am mulţumit să ascund celor din jur slăbiciunile ei… Trag ponoasele, e corect… Totul se plăteşte, Comisare, o ştiu mai bine ca oricine!

Simpatia nedesluşită pe care am început să o am pentru el, în biroul meu, în timp ce Béru îl snopea, sporeşte. Simt pentru Bisemont o adevărată admiraţie.

— Trebuie să scriu un raport amănunţit. Înainte de asta, am vrut să confrunt concepţia mea asupra faptelor cu a dumneavoastră.

— Vă mulţumesc…

Atac.

— Soţia dumneavoastră avea aşadar un amant. Am vorbit deja despre prima încercare de şantaj făcută asupra ei de către acesta. M-am gândit bine. Doamna Bisemont v-a arătat scrisoarea căci n-avea niciun fel de teamă că o să vă

trezească bănuielile. Faptele sale bune, grija de a salva cu orice preţ aparenţele mă fac să cred că ştia şi ea de legăturile dumneavoastră, asta îi dădea de fapt arme împotriva dumneavoastră, sau mă înşel?

Dă din cap.

— Este exact.

— Bun. Când v-a arătat scrisoarea de şantaj, i-aţi împărtăşit bănuielile dumneavoastră în cel priveşte pe Suquet?

— Da.

— Bănuiam. Nu i-aţi vorbit de vizita pe care i-aţi făcut-o băiatului?

— La ce bun!

Băgaţi bine la cap, gaşcă de deshidrataţi, de la amănuntul acesta începem să măsurăm cu un dublu decimetru măreţia sufletească a lui Bisemont. Îşi cruţa baborniţa! Îşi juca rolul de soţ gata să fie alături de soaţa lui la bine şi la rău!

Întind mâna interlocutorului meu. Îşi pune dreapta fină într-a mea.

— Aveţi dreptul la compasiunea mea!

— Mulţumesc, zice simplu.

Reiau:

— Soţia dumneavoastră nu-i deloc o imbecilă. Nu-mi vine să cred că tinereii ăştia au putut s-o facă să joace în comedia cu omorul! Că au reuşit s-o fotografieze şi celelalte... De fapt, lucrurile s-au petrecut în felul următor: examinând falsul cadavru al lui Suquet, doamna Bisemont a văzut că-i un fals cadavru... A băgat totodată de seamă că i se fac poze. Atunci s-a supărat. Avea dovada trădării mârşave a tânărului amant, dovada ticăloşiei lui... O ură fără margini de amantă bătrână batjocorită a pus stăpânire pe ea... A vrut să se răzbune. Dar faimosul său simţ de *self-respectability* nu i-a îngăduit să-i taie gâtul de-adevăratelea acestui derbedeu inventiv... Complicele care făcuse fotografia era prin preajmă; dacă ucidea, el ştia că ea e

vinovată şi o denunţa. A avut o idee magistrală. După ce s-a convins că nu mai e la etaj complicele, a stat de vorbă cu pseudo-victima. I-a explicat lui Suquet că n-au dus-o de nas, l-a ameninţat că pune să fie arestat sau mai ştiu eu ce. Băiatul s-a dezumflat şi a mărturisit totul. Atunci i-a propus târgul următor: Suquet va continua jocul cu ea împotriva complicei… Numai că, în loc să plece la Avignon va rămâne la Paris… Noaptea se va întoarce la Malmaison şi se va ascunde în armură… Ştiţi de ce? Ca să vă omoare… Şi să vă omoare în mod pitoresc: a pretins că sunteţi cardiac şi că la cea mai mică emoţie veţi face o sincopă. Asta înseamnă să răspunzi cu o poveste de adormit copiii celeilalte poveşti de adormit copiii, care fusese ticluită pentru ea! Idiotul a căzut în capcană. Ea i-a făgăduit câte şi mai câte. I-a spus că e riscant să se încreadă într-o fată… El a încuviinţat, şi de aceea s-a prefăcut, pentru Josée, că pleacă la Avignon.

Doamna Bisemont, încurajată de acordul lui, a fugit, ca şi când îi era teamă… Ştia una şi bună: să-l omoare pe micul ticălos care o batjocorise în fel şi chip şi cât se poate de mârşav… Numai că, prevedea că legătura lor putea fi dezvăluită când urma să se facă ancheta despre moartea lui Suquet. A ţinut să-şi facă rost de un alibi. Întâmplarea i l-a oferit scoţându-mă în calea ei. A jucat jocul cu mine, m-a dus la Malmaison şi m-a lăsat să cred că e convinsă de omor… *Ce risca, fiindcă atunci când putea fi bănuită, Suquet trăia*?

După ce s-a despărţit de mine, jucându-şi de minune rolul de femeie scoasă din minţi, cu totul depăşită de evenimente, v-a trimis o scrisoare ca să vă atragă la ora când hotărâse să-l omoare pe Suquet, într-un loc pustiu. Nu voia să puteţi avea un alibi, căci hotărârea ei era luată: să pună omorul în seama dumneavoastră. Şi aşa se descotorosea dintr-o dată şi de amant şi de soţ! Viitorul era al ei!

Bisemont îşi încrucişează braţele. Pare că suferă.

— Da, ştiu toate astea, acum, afirmă.

— Ideea cu armura a fost o găselniţă, continui, însemna să-l facă pe tânărul cretin să se neutralizeze singur. L-a gâtuit, fără ca el să se poată apăra, la ora când pretinde că s-a dus la cinema.

— Vai de mine! se vaită Bisemont.

Mă uit în altă parte.

— Domnule Bisemont, fără să vreau, am provocat moartea amantei dumneavoastră.

Tresare:

— Dumneavoastră?

— Da. Spunându-i următoarele doamnei Bisemont când am întrebat-o ce a făcut la ora crimei: „I-am pus întrebarea asta soţului dumneavoastră şi a răspuns satisfăcător!”

S-a gândit atunci că nu v-aţi dus la întâlnirea fixată prin scrisoarea anonimă şi că v-aţi petrecut seara la amanta dumneavoastră: trebuia cu orice preţ ucis martorul acesta stânjenitor! V-a luat cuţitul de tăiat hârtie ca astfel omorul să fie semnat, şi… a făcut ce trebuia… Când Josée Boyer, logodnica lui Suquet, a telefonat pentru a cere ajutor, doamna Bisemont plecase deja să înfăptuiască a doua nelegiuire.

— Dumnezeule! bâlbâie Bisemont, este fără doar şi poate nebună!

— Avocatul ei o să poată oricum să susţină că e iresponsabilă, convin.

Îndrum dezbaterea.

— Spuneţi-mi, micuţa Josée ne-a scăpat de-a binelea. Ştia totul?

— Ne bănuia, admite Bisemont. A judecat ca dumneavoastră, dar mai repede. Mi-a spus: întrucât Hervé nu a plecat, înseamnă că avea întâlnire cu soţia dumneavoastră fiindcă şmecheria noastră a dat greş! Unul din voi mi-a ucis logodnicul, vreau bani până va fi descoperit vinovatul. Cea bănuită sunt eu. Atâta vreme cât o să fiu bănuită, o să fiţi lăsat în pace şi o să vă puteţi

pregăti apărarea… Aşadar plătiţi! Este o fată deşteaptă!

— Este de pe acum o stricată, întăresc… Cât i-aţi dat?

— Cincizeci de mii de franci! Şi i-am promis să-i trimit mâine cinci sute de mii la post-restant în Lyon, la poşta centrală. Atâta doar că probabil s-a mai gândit pe urmă şi mi-a trimis o scrisoare în care cerea mai mult!

Dau din cap.

— Scrisoarea aia era de la mine. Unul din oamenii mei v-a adus-o…

— Dumnezeule mare! oftează Bisemont. Dacă aş fi putut bănui!

— Cum a reacţionat soţia dumneavoastră?

— Mi-a zis că se duce să vorbească cu Josée, să o facă să înţeleagă…

— Da, luase şi un revolver să-i explice mai bine. Noroc că este mioapă, altfel îmi ciuruia sub nas o femeie de treabă pe care o angajasem pentru împrejurarea respectivă.

De data asta, nu mai zice nimic. Se gândeşte că s-a zis cu el. Nu-i mai rămâne decât să-şi vândă la repezeală tot ce are şi să se ducă să crape pe alte meleaguri.

— Pot telefona?

— Poftiţi!

Dau ordine să se instaleze o capcană la poşta centrală din Lyon. Trebuie să-i dau o lecţie de morală lui Miss Josée. Tare mult aş vrea să nu devină o a doua doamnă Bisemont. Poate mai e timp să facem ceva? Cu toate că mi se pare că s-a şi molipsit!

Vremuri ticăloase!

• CAPITOLUL XVI

Cu care închei aşa cum am început, adică, cu un viţel mâncând ruladă de viţel!

— E nemaipomenită! declară Hector.

Este ziua lui Félicie. A venit cu un buchet de trandafiri pe care i-a cules de lângă closetul vecinului.

Şi-a pus un guler prea larg din celuloid, care îl face să semene cu un măscărici înţolit de duminică.

S-a pieptănat făcându-şi cărare pe mijloc, ca un om de dreapta care votează cu centrul; şi vorbeşte foarte doct, savurând rulada de viţel făcută de Félicie.

— Ai auzit că au închis-o pe doamna Bisemont? zice.

— Am auzit că soţul s-a descurcat bine!

— S-a dedat prea mult faptelor bune, rectifică Hector, asta a istovit-o.

— Ce să-i faci, nu trebuie să te dai mai mult decât o cere chibzuinţa!

— Avem o nouă preşedintă…

— Ce spui?

— De data asta, *nec plus ultra*[25]!

— Nu se poate!

— Ba da. Doamna Tupran-Duron de la Paste făinoase… Persoană foarte distinsă… Are soţul deputat…

— Ia gândeşte-te: un bărbat care se pricepe la tăieţei[26], e omul potrivit.

Gluma mea nu-i stârneşte niciun zâmbet lui Hector…

Ia atitudinea cea mai înţeleaptă, aceea de a mă lăsa în plata domnului şi de a o privi pe Félicie ca pe singurul public.

— Verişoară, fă-mi plăcerea să vii la noi la serbare luna viitoare: vom avea o expoziţie de pisici siameze, Matrice şi Pario, şi o nemaipomenită tombolă; premiul întâi cred că va fi…

— O noapte de dragoste cu doamna Preşedintă? întreb suav.

Hector se îneacă de furie.

Sfârşit

---

25 Până aici: dincolo nu se mai poate! Inscripție care indica sfârșitul pământului. Formula inițială „*ne plus ultra*” a fost vechea deviză a Spaniei. Se folosește și cu sensul de performanță maximă, record sportiv, capitol care încheie o lucrare, specialist de maximă competență.

26 Joc de cuvinte intraductibil: *nouille* = 1. (la plural) tăieței; 2. (fig.) bleg.

SAN-ANTONIO

La vérité en salade